

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Cijfers over Wonen en Bouwen 2019

Cijfers over
Wonen en Bouwen
2019

Inleiding

De publicatie “Cijfers over Wonen en Bouwen” is een naslagwerk dat de meest recente gegevens over het brede domein van wonen en bouwen bevat, waaronder de laatste gegevens uit het Woononderzoek Nederland 2018.

De onderwerpen die aan bod komen zijn zeer divers, ook wat betreft de bron waaruit wordt geput. In acht hoofdstukken passeren de volgende onderwerpen de revue: woningvoorraad, nieuwbouw, verhuizingen, bewoners, betaalbaarheid, energie, woningcorporaties en prognoses. Elke pagina bevat één onderwerp in de vorm van een tabel, een (aanvullende) grafiek en korte toelichting. Deze publicatie is met de grootst mogelijke zorgvuldigheid samengesteld.

Bij elk thema is een selectie gemaakt. De website <http://cowb.datawonen.nl/> biedt toegang tot veel meer informatie, in het bijzonder met betrekking tot prognoses. Grafieken en tabellen zijn hier eenvoudig op maat te maken. De website is ook toegankelijk met een tablet of smartphone (touchscreen-versie).

Inhoudsopgave

1. Woningvoorraad	9
2. Nieuwbouw	21
3. Verhuizingen	31
4. Bewoners	43
5. Betaalbaarheid	57
6. Energie	81
7. Woningcorporaties	93
8. Prognoses	115
Bronnen Cijfers over Wonen en Bouwen	121
Begrippenlijst	123
Inhoud per tabel	132

1

Woningvoorraad

1.1 Kenmerken woningvoorraad naar eigendom, woningtype, bouwjaar en oppervlakte¹, 2018

¹ De gepresenteerde oppervlakte is de GBO (gebruiksoppervlakte). Dit is inclusief gebruiksruimten (hal, e.d.)

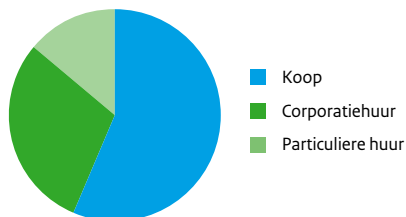
² Cijfers van de eigendomsverdeling huur/koop zijn voorlopig.

Bron: BAG en DG BRW/Systeem Woningvoorraad SYSWOV. Peildatum: 1 januari.

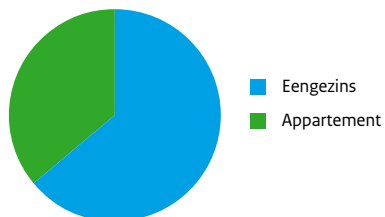
1.2 Woningvoorraad naar eigendom en woningtype, 2012-2018

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Voorraad totaal	7.369.400	7.439.600	7.530.500	7.585.200	7.640.300	7.686.200	7.741.000
Eigendom*							
koop	4.191.000	4.224.700	4.255.000	4.286.000	4.319.700	4.343.200	4.374.200
particuliere huur	895.300	930.500	978.200	1.007.000	1.039.800	1.065.000	1.072.600
corporatiehuur	2.283.100	2.284.400	2.297.200	2.292.200	2.280.700	2.278.000	2.294.200
Woningtype							
eengezins	4.841.600	4.866.700	4.885.200	4.903.600	4.926.600	4.956.800	4.987.300
appartement	2.527.900	2.572.900	2.645.300	2.681.600	2.713.600	2.729.400	2.753.700

Woningvoorraad naar eigendom, 2018

Woningvoorraad naar woningtype, 2018

* Cijfers naar eigendomsverdeling zijn voorlopig.

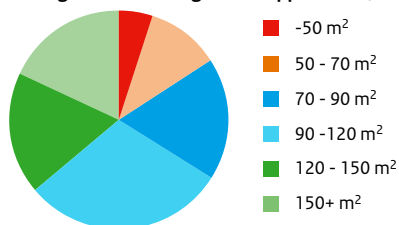
Cijfers afgerond op honderdtallen (hierdoor kan de som van uitsplitsingen afwijken van het totaal)

Bron: BAG en DG BRW/Systeem Woningvoorraad SYSWOV. Peildatum: 1 januari.

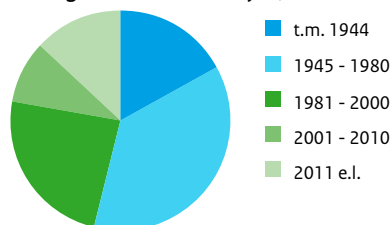
1.3 Woningvoorraad naar gebruiksoppervlakte en bouwjaar, 2012-2018

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Voorraad totaal	7.369.400	7.439.600	7.530.500	7.585.200	7.640.300	7.686.200	7.741.000
Gebruiksoppervlakte*							
-50 m ²	328.300	340.500	381.300	394.300	409.700	407.400	409.200
50-70 m ²	794.100	795.200	815.900	820.600	824.800	834.400	839.200
70-90 m ²	1.325.600	1.333.700	1.339.400	1.346.800	1.354.900	1.360.000	1.369.500
90-120 m ²	2.259.400	2.281.400	2.288.400	2.297.000	2.306.900	2.310.800	2.315.100
120-150 m ²	1.306.500	1.325.400	1.330.800	1.340.900	1.347.500	1.363.400	1.378.400
150+ m ²	1.332.800	1.356.300	1.368.300	1.379.900	1.391.800	1.407.000	1.426.700
Bouwjaar							
voor 1906	356.700	359.300	362.200	363.300	367.800	367.900	369.300
1906-1944	1.089.500	1.091.900	1.094.300	1.095.200	1.092.700	1.093.600	1.094.200
1945-1959	731.600	727.800	726.300	724.200	720.700	717.900	713.800
1960-1970	1.202.400	1.197.600	1.201.800	1.201.800	1.198.900	1.190.600	1.183.900
1971-1980	1.223.500	1.225.500	1.231.100	1.233.100	1.236.400	1.234.000	1.233.300
1981-1990	1.103.800	1.104.600	1.113.100	1.117.400	1.120.500	1.122.200	1.124.100
1991-2000	897.600	899.700	905.300	905.700	908.700	909.500	909.100
2001-2010	721.900	731.700	738.900	738.700	739.800	740.400	738.200
2011 e.l.	42.300	101.300	157.300	205.700	254.700	310.100	375.000

Woningvoorraad naar gebruiksoppervlakte, 2018

Woningvoorraad naar bouwjaar, 2018

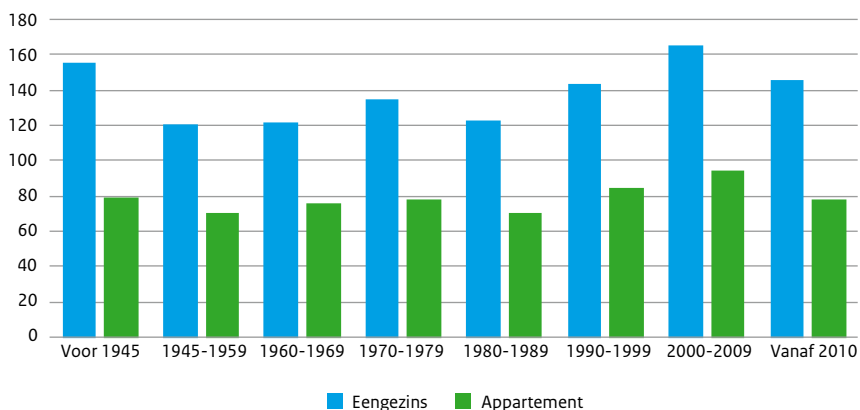
* De gepresenteerde oppervlakte is de GBO (gebruiksoppervlakte). Dit is inclusief gebruiksruimten (hal, e.d.). Door afronding en/of onbekend zal de som van uitsplitsingen afwijken van het totaal.

Bron: BAG en DG BRW/Systeem Woningvoorraad SYSWOV. Peildatum: 1 januari.

1.4 Gebruiksoppervlakte naar bouwjaarklasse, 2018

	Totaal	Tot 70m ²	70-150m ²	Meer dan 150m ²	Gemiddeld oppervlak (m ²)
aantallen x1.000					
Eengezins	5.041	132	3.613	1.296	138
voor 1945	916	65	535	317	155
1945-1959	460	22	366	72	120
1960-1969	641	11	538	92	122
1970-1979	921	11	716	193	135
1980-1989	783	13	653	117	123
1990-1999	644	4	423	216	143
2000-2009	448	3	229	216	165
vanaf 2010	229	3	153	73	145
Appartement	2.430	962	1.408	60	79
voor 1945	466	229	213	24	79
1945-1959	238	135	101	3	70
1960-1969	333	111	219	3	76
1970-1979	302	119	180	4	78
1980-1989	364	197	165	2	70
1990-1999	273	71	196	7	85
2000-2009	269	42	213	14	95
vanaf 2010	184	58	122	3	78
Totaal	7.471	1.094	5.021	1.356	119

Gebruiksoppervlakte naar bouwjaarklasse, 2018

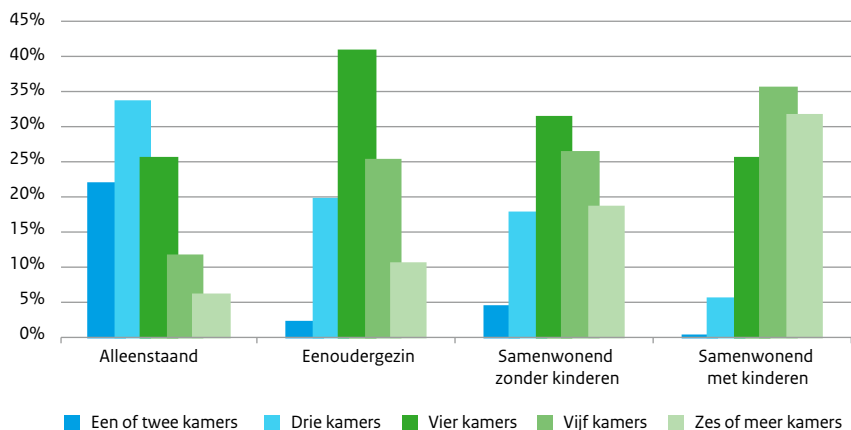
De cijfers zijn gebaseerd op bewoonde zelfstandige woningen. Daardoor wijkt het totaal aantal woningen af.

Bron: WoON 2018. Peildatum: 1 januari.

1.5 Kenmerken van de woningvoorraad naar huishoudenstype, 2018

	Alleenstaand	Eenoudergezin	Samenwonend zonder kinderen	Samenwonend met kinderen	Huishoudens totaal
aantallen x1.000					
Aantal kamers					
één of twee kamers	599	14	101	12	727
drie kamers	911	113	401	114	1.539
vier kamers	694	234	704	505	2.138
vijf kamers	325	146	591	704	1.766
zes of meer kamers	172	61	419	629	1.281
gemiddeld aantal kamers	3,42	4,32	4,54	5,25	4,30
Bouwjaar					
voor 1945	503	98	410	363	1.374
1945-1970	732	175	499	411	1.818
1971-2000	1.128	233	1.000	846	3.207
vanaf 2000	338	63	307	345	1.052
Eigendomsverhouding					
koop	1.016	220	1.598	1.626	4.460
huur	1.685	350	617	339	2.990
Aantal woningen	2.701	570	2.215	1.965	7.471

Woningen naar grootte en huishoudenstype, 2018

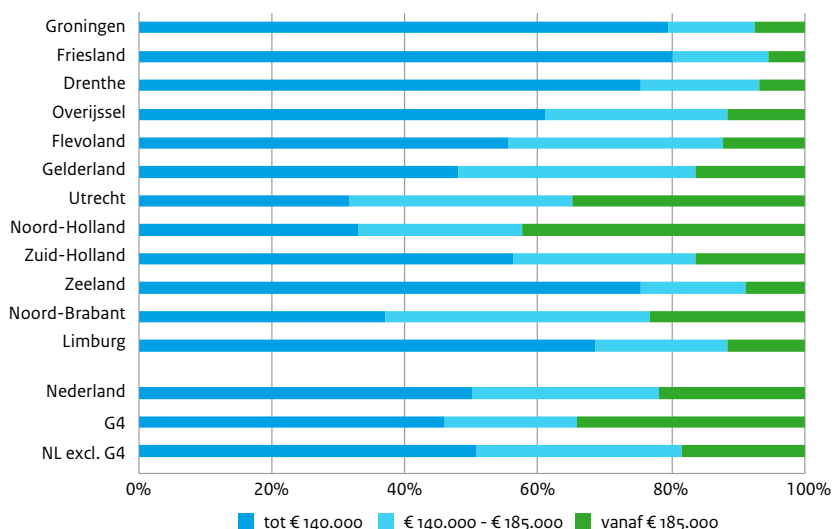
De woningkenmerken van 21.000 niet-gezinshuishoudens zijn niet meegenomen in bovenstaande berekening. De cijfers zijn gebaseerd op bewoende zelfstandige woningen. Daardoor wijkt het totaal aantal woningen af.

Bron: WoON 2018. Peildatum: 1 januari.

1.6 Huurwoningvoorraad naar WOZ-waarde, 2018

	Huurwoningen totaal	tot €140.000	€140.000- €185.000	vanaf €185.000	Gem. WOZ-Waarde
	x 1.000 woningen				x 1.000 Euro
Provincies					
Groningen	106	79%	13%	8%	130
Friesland	99	80%	14%	6%	115
Drenthe	66	75%	18%	7%	121
Overijssel	175	61%	27%	11%	141
Flevoland	56	56%	32%	12%	144
Gelderland	316	48%	36%	17%	155
Utrecht	208	32%	34%	35%	177
Noord-Holland	612	33%	25%	42%	193
Zuid-Holland	738	56%	27%	16%	142
Zeeland	51	75%	16%	9%	124
Noord-Brabant	388	37%	40%	23%	163
Limburg	193	69%	20%	12%	131
Nederland	3.007	50%	28%	22%	156
G4	691	46%	20%	34%	175
NL excl. G4	2.316	51%	30%	19%	151

Huurwoningvoorraad naar WOZ-waarde, 2018

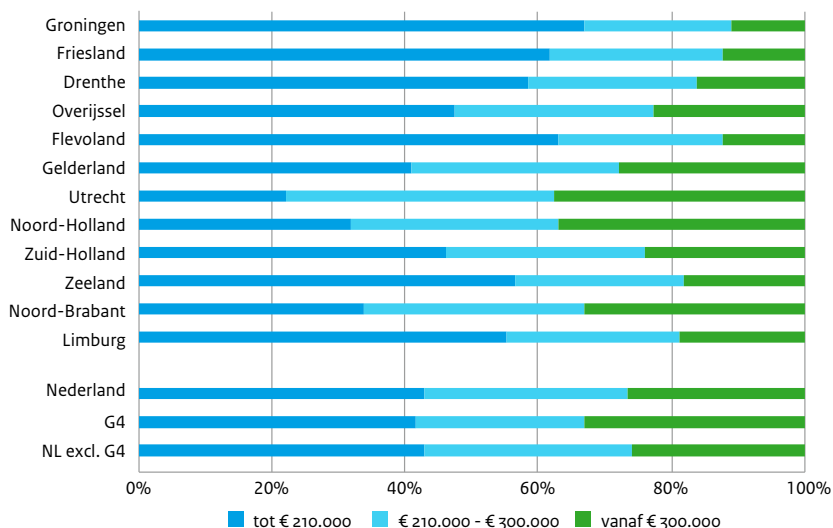
De cijfers zijn gebaseerd op bewoonde zelfstandige woningen. Daardoor wijkt het totaal aantal woningen af.

Bron: BAG/WoOn 2018. Peildatum WOZ: 1 januari 2016

1.7 Koopwoningvoorraad naar WOZ-waarde, 2018

	Koopwoningen totaal	tot €210.000	€210.000- €300.000	vanaf €300.000	Gem. WOZ-Waarde
	x 1.000 woningen				x 1.000 Euro
Provincies					
Groningen	154	67%	22%	11%	195
Friesland	183	62%	26%	12%	210
Drenthe	146	59%	26%	16%	222
Overijssel	306	47%	30%	22%	245
Flevoland	110	63%	25%	12%	217
Gelderland	545	41%	31%	28%	264
Utrecht	331	22%	40%	38%	316
Noord-Holland	675	32%	31%	37%	308
Zuid-Holland	888	47%	29%	24%	259
Zeeland	117	57%	25%	18%	220
Noord-Brabant	696	34%	33%	33%	282
Limburg	314	56%	26%	19%	226
Nederland	4.465	43%	30%	27%	264
G4	440	42%	25%	33%	287
NL excl. G4	4.024	43%	31%	26%	261

Koopwoningvoorraad naar WOZ-Waarde, 2018

De cijfers zijn gebaseerd op bewoonde zelfstandige woningen. Daardoor wijkt het totaal aantal woningen af.

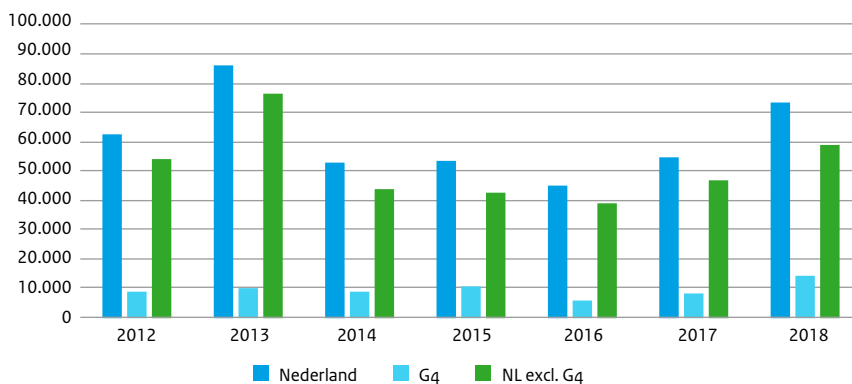
Bron: BAG/WoOn 2018. Peildatum WOZ: 1 januari 2016

1.8 Mutaties in de woningvoorraad, 2012-2018

aantallen	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018 ¹
Woningvoorraad per 01.01	7.386.700	7.449.300	7.535.300	7.588.000	7.641.300	7.686.200	7.741.000
Nieuwbouw	48.700	49.300	45.200	48.400	54.800	63.000	66.000
Overige toevoegingen	42.200	63.800	34.200	30.000	30.800	27.600	26.300
Onttrekkingen	13.700	12.900	11.000	11.500	10.100	12.900	8.700
Overige onttrekkingen ²	26.300	18.400	16.200	14.000	31.200	23.200	11.000
Saldo voorraad mutaties	62.500	86.000	52.600	53.300	44.900	54.800	73.500
Administratieve correcties	11.600	4.200	400	500	500	200	1.000
Woningvoorraad per 31.12	7.449.300	7.535.300	7.588.000	7.641.300	7.686.200	7.741.000	7.814.500
4 grote steden (G4)							
Woningvoorraad per 01.01	1.099.500	1.108.500	1.118.300	1.127.200	1.138.100	1.144.200	1.151.600
Nieuwbouw	7.600	7.000	4.900	8.500	9.200	11.100	11.600
Overige toevoegingen	6.900	7.800	8.500	6.800	6.800	6.400	5.800
Onttrekkingen	2.600	1.700	1.600	1.400	1.400	2.200	900
Overige onttrekkingen	3.100	3.500	3.000	3.300	8.900	7.300	2.100
Saldo voorraad mutaties	8.700	9.700	8.800	10.600	5.700	7.900	14.400
Administratieve correcties	300	200	100	300	500	-600	0
Woningvoorraad per 31.12	1.108.500	1.118.300	1.127.200	1.138.100	1.144.200	1.151.500	1.166.000

Saldo voorraad mutaties, 2012-2018

Cijfers zijn afgerond op honderdtallen. Hierdoor kan de som van uitsplitsingen afwijken van het totaal.

¹ Cijfers van 2018 zijn voorlopig.

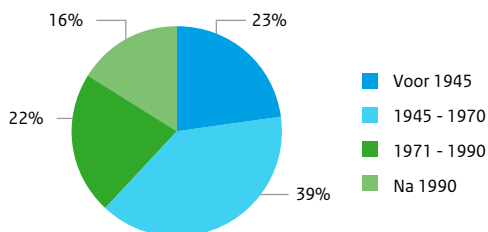
² De oorzaak van de grote toename van overige onttrekkingen in 2016 is de abusievelijke registratie van onzelfstandige studenteneenheden als verblijfsobject.

Bron: CBS

1.9 Onttrekkingen aan de woningvoorraad naar bouwjaar, 2000-2017

	2000	2005	2010	2012	2015	2016	2017
Onttrekkingen totaal¹	13.500	19.100	15.100	40.000	25.500	41.300	36.100
Bouwperiode							
voor1906	13%	15%	9%	11%	12%	9%	8%
1906-1930	26%	26%	25%	14%	18%	13%	11%
1931-1944	5%	5%	6%	4%	5%	4%	3%
1945-1959	23%	19%	26%	17%	21%	12%	15%
1960-1970	24%	23%	25%	25%	20%	27%	24%
1971-1980	6%	8%	5%	13%	6%	13%	14%
1981-1990	1%	2%	2%	5%	6%	10%	8%
1991-2000	1%	1%	1%	5%	5%	5%	8%
2001-2010	0%	1%	2%	6%	5%	3%	6%
vanaf 2010	0%	0%	0%	0%	2%	3%	2%

Onttrekkingen, 2017

Cijfers zijn afgerond op honderdtallen. Hierdoor kan de som van uitsplitsingen afwijken van het totaal.

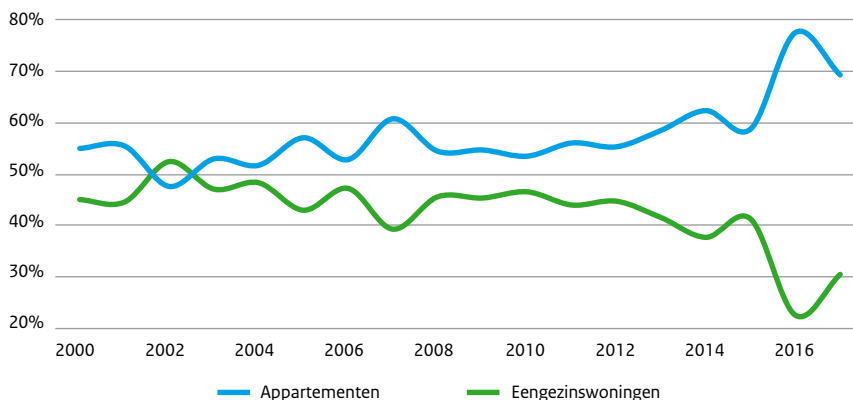
¹ De toename van het aantal onttrekkingen in 2012 wordt voor een groot deel veroorzaakt door een andere telling a.g.v. de invoering van de BAG

Bron: CBS. Peildatum: jaarlijks.

1.10 Onttrekkingen aan de woningvoorraad naar woningtype en eigendomsverhouding, 2000-2017

	2000	2005	2010	2012	2015	2016	2017
Onttrekkingen totaal¹	13.500	19.100	15.100	40.000	25.500	41.300	36.100
Woningtype							
Huurwoning	72%	77%	78%	78%	82%	88%	87%
- eengezins	20%	24%	30%	31%	32%	16%	23%
- appartement	52%	53%	48%	47%	50%	72%	64%
Koopwoning	28%	23%	22%	22%	18%	12%	13%
- eengezins	25%	19%	17%	13%	10%	6%	8%
- appartement	3%	4%	5%	8%	8%	5%	6%

Onttrekking naar woningtype, 2000-2017

Cijfers zijn voorlopig en afgerond op honderdtallen. Hierdoor kan de som van uitsplitsingen afwijken van het totaal.

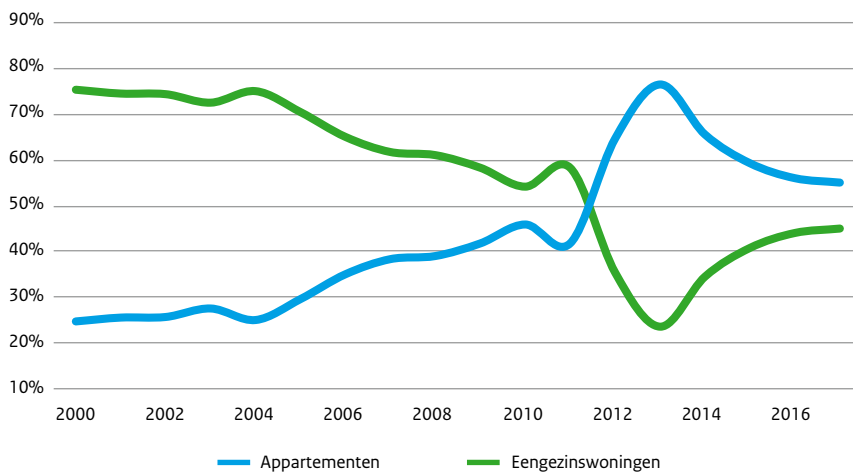
¹ De toename van het aantal onttrekkingen in 2012 wordt voor een groot deel veroorzaakt door een andere telling a.g.v. de invoering van de BAG

Bron: Systeem Woningvoorraad SYSWOV. Peildatum: 1 januari.

1.11 Toevoegingen aan de woningvoorraad naar woningtype en eigendomsverhouding, 2000-2017

	2000	2005	2010	2012	2015	2016	2017
Toevoegingen totaal	70.700	67.000	56.000	90.500	78.400	85.700	90.600
Woningtype							
Huurwoning	15.200	16.900	21.400	57.100	47.500	48.700	53.300
- eengezins	7.000	8.400	6.900	11.700	10.400	10.700	12.200
- appartement	8.200	8.500	14.500	45.400	37.100	38.000	41.100
Koopwoning	55.400	50.100	34.600	33.300	30.800	37.000	37.300
- eengezins	46.200	38.700	23.400	20.200	21.500	27.000	28.500
- appartement	9.200	11.400	11.200	13.100	9.300	10.000	8.800

Toevoegingen naar woningtype, 2000-2017

Cijfers zijn voorlopig en afgerond op honderdtallen. Hierdoor kan de som van uitsplitsingen afwijken van het totaal.

Bron: Systeem Woningvoorraad SYSWOV. Peildatum: 1 januari.

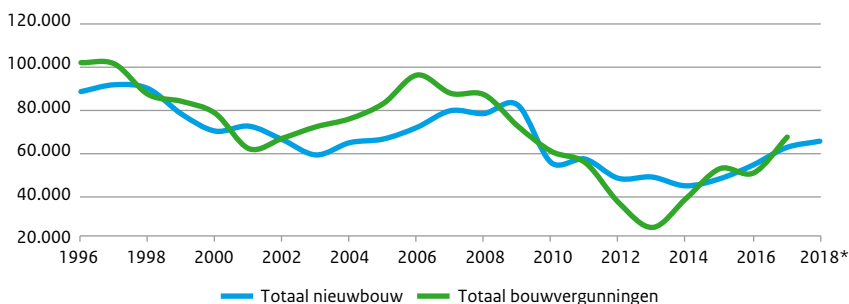
2

Nieuwbouw

2.1 Voltooide nieuwbouwwoningen totaal en afgegeven bouwvergunningen naar opdrachtgever, 1996-2018

aantallen	Nieuwbouw		Afgifte bouwvergunningen		
	totaal nieuwbouw	"overheid en woning corporaties"	"bouwers voor de markt"	"overige opdrachtgevers"	totaal afgiften
1996	89.100	24.100	62.300	15.700	102.100
1997	92.300	23.000	64.400	14.100	101.500
1998	90.500	19.300	54.100	14.100	87.400
1999	78.600	15.700	54.900	13.600	84.200
2000	70.700	14.700	51.000	12.800	78.600
2001	73.000	11.500	40.800	10.100	62.300
2002	66.700	14.100	44.900	8.200	67.200
2003	59.600	18.200	47.200	7.100	72.500
2004	65.300	20.900	47.300	8.000	76.200
2005	67.000	22.600	52.500	8.200	83.300
2006	72.400	23.000	64.300	9.200	96.400
2007	80.200	25.600	53.300	9.000	87.900
2008	78.900	25.000	53.200	9.000	87.200
2009	82.900	25.000	39.600	8.000	72.600
2010	56.000	17.900	36.100	7.000	61.000
2011	57.700	15.700	33.500	6.600	55.800
2012	48.700	11.900	20.600	4.700	37.200
2013	49.300	6.900	15.300	3.700	25.900
2014	45.200	7.000	27.500	4.800	39.400
2015	48.400	7.500	37.800	7.700	53.100
2016	54.800	5.300	35.400	10.400	51.100
2017	63.000	6.700	51.000	10.000	67.700
2018	66.000				

Totaal nieuwbouw en afgegeven bouwvergunningen, 1996-2018

* Cijfers zijn voorlopig

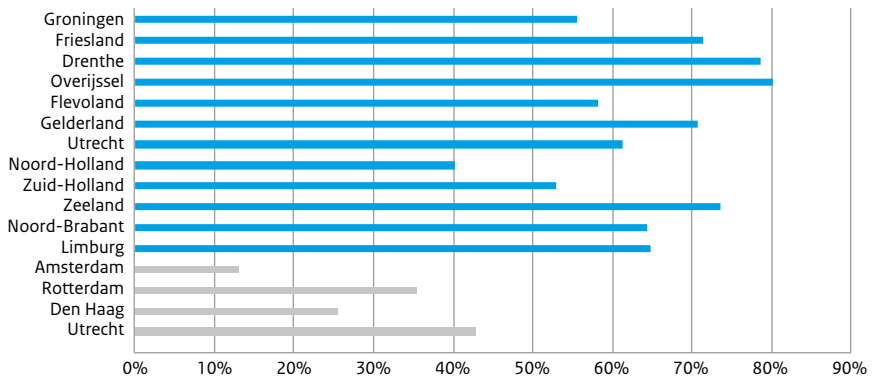
Cijfers zijn afgerond op honderdtallen (hierdoor kan de som van uitsplitsingen afwijken van het totaal).

Bron: CBS. Peildatum: jaarlijks.

2.2 Voltooide nieuwbouwwoningen naar woningtype en gebruiksoppervlakte, 2017

	Nieuwbouw			Woningtype		Gebruiksoppervlakte		
	totaal	eengezins	appartement	-89 m ²	90-119 m ²	120-149 m ²	150+ m ²	
Groningen	1.710	950	760	790	320	280	330	
Friesland	1.710	1.220	490	550	280	430	450	
Drenthe	1.400	1.100	300	390	400	240	360	
Overijssel	3.820	3.060	760	830	750	960	1.280	
Flevoland	2.250	1.310	940	910	320	440	570	
Gelderland	8.310	5.870	2.440	1.900	2.490	1.950	1.970	
Utrecht	5.920	3.630	2.290	1.920	1.480	1.210	1.250	
Noord-Holland	10.940	4.400	6.540	5.740	1.860	1.660	1.680	
Zuid-Holland	13.090	6.930	6.160	5.300	2.380	3.010	2.410	
Zeeland	1.160	860	310	360	340	230	240	
Noord-Brabant	10.450	6.730	3.720	3.590	2.840	1.950	2.080	
Limburg	2.230	1.450	790	660	620	340	610	
Nederland	62.990	37.500	25.480	22.920	14.080	12.700	13.230	
Amsterdam	4.910	640	4.270	3.880	440	380	220	
Rotterdam	1.530	540	990	720	400	280	130	
Den Haag	2.390	610	1.780	1.740	90	340	210	
Utrecht	2.260	970	1.290	1.060	500	310	340	

Percentage eengezinswoningen in de nieuwbouw, 2017

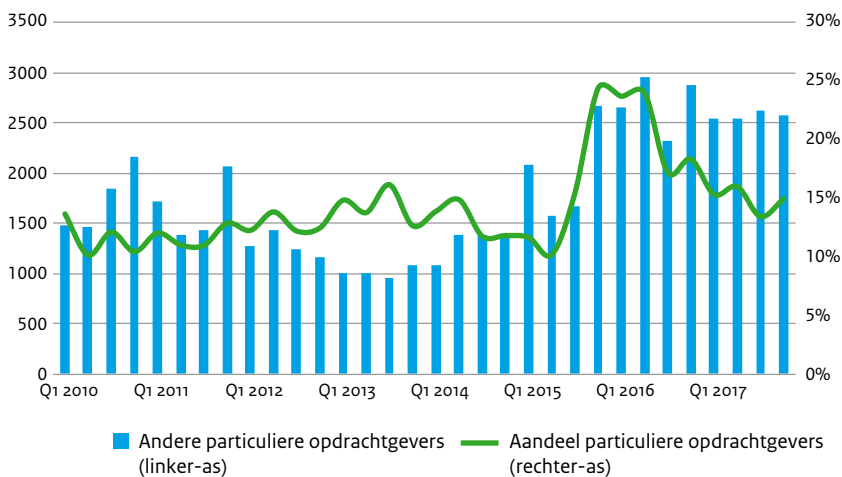

Bron: Systeem Woningvoorraad SYSWOV. Peildatum: 1 januari.

2.3 Afgegeven bouwvergunningen naar eigendomsvorm en opdrachtgever, 2010-2017

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Koopwoningen	68%	68%	58%	59%	65%	68%	68%	66%
Overheid of woningcorporatie	12%	10%	8%	7%	3%	3%	2%	1%
Bouwers voor de markt	46%	48%	38%	39%	51%	52%	48%	50%
Andere particuliere opdrachtgevers	10%	11%	12%	13%	12%	13%	19%	14%
Huurwoningen	32%	32%	42%	41%	35%	32%	32%	34%
Overheid of woningcorporatie	17%	19%	24%	20%	15%	11%	9%	8%
Bouwers voor de markt	13%	12%	17%	20%	19%	19%	22%	25%
Andere particuliere opdrachtgevers	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%
Afgegeven bouwvergunningen totaal	61.000	55.800	37.200	25.900	39.400	53.100	51.100	67.700

Aantal en aandeel bouwvergunningen door particulier opdrachtgeverschap, 2010-2017

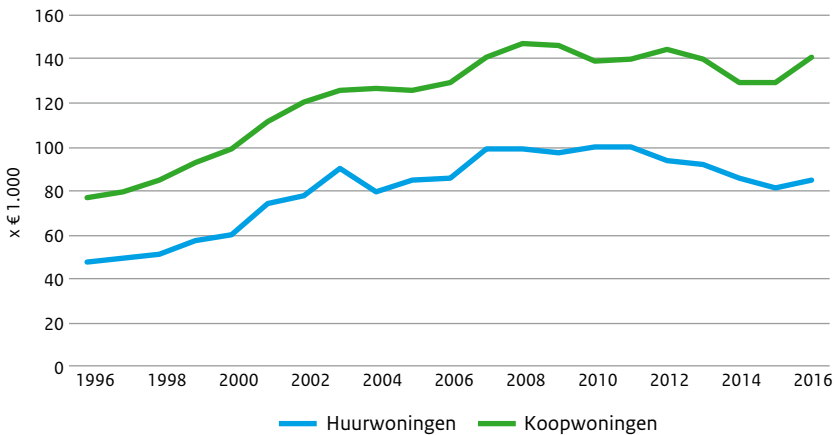
Bron: CBS

2.4 Bouwvergunningen naar eigendomsvorm, bouwkosten en inhoud woningen, 2000-2016

	2000	2005	2010	2013	2014	2015	2016
Huurwoningen							
Gemiddelde bouwkosten per woning (in €)	60.000	85.000	100.000	92.000	86.000	81.000	85.000
Gemiddelde inhoud per woning (m ³)	351	357	380	347	365	326	334
Gemiddelde bouwkosten per m ³	172	236	263	264	236	249	255
Koopwoningen							
Gemiddelde bouwkosten per woning (in €)	99.000	126.000	139.000	140.000	129.000	129.000	141.000
Gemiddelde inhoud per woning (m ³)	519	539	538	552	526	530	550
Gemiddelde bouwkosten per m ³	190	234	259	254	245	243	257

Gemiddelde bouwkosten per woning, 1996-2016

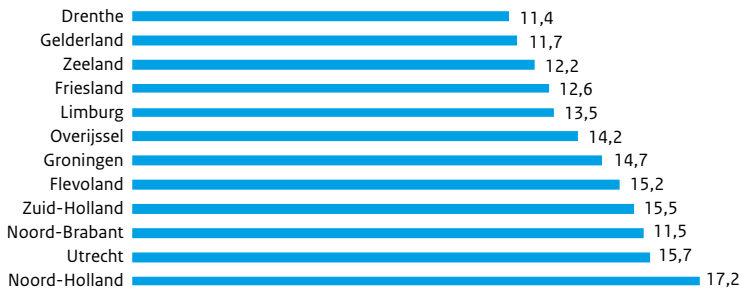

Bron: CBS.

2.5 Gemiddeld aantal maanden tussen verkoop en oplevering van nieuwbouwwoningen, 2012-2017

Landsdeel	Provincie	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Noord	Groningen	13,7	12,3	11,2	11,1	13,8	14,2
	Friesland	10,8	10,1	9,9	10,5	11,3	12,6
	Drenthe	12,7	7,6	10,8	10,1	11,7	11,4
	Totaal	12,3	10,0	10,7	10,6	12,3	13,0
Oost	Gelderland	11,5	12,8	9,2	10,2	11,0	11,7
	Overijssel	12,6	11,5	10,4	10,8	11,5	13,5
	Totaal	12,4	11,9	10,0	10,6	11,4	13,0
Zuid	Zeeland	13,6	12,4	10,1	10,5	11,4	12,2
	Noord-Brabant	15,6	12,5	11,5	11,9	14,1	15,5
	Limburg	11,9	10,8	9,1	10,4	10,6	12,7
	Totaal	14,9	12,4	11,1	11,5	13,3	14,7
West	Flevoland	12,5	10,5	10,6	12,0	14,3	14,7
	Utrecht	14,1	12,9	12,7	12,7	15,5	15,7
	Noord-Holland	21,6	14,1	11,2	13,5	15,8	17,2
	Zuid-Holland	13,6	12,0	11,9	12,8	14,3	15,2
	Totaal	16,0	12,8	11,7	12,9	15,0	15,9
Nederland	Totaal	15,0	12,5	12,5	15,0	12,5	11,2

Gemiddeld aantal maanden tussen verkoop en oplevering van nieuwbouwwoningen, 2017

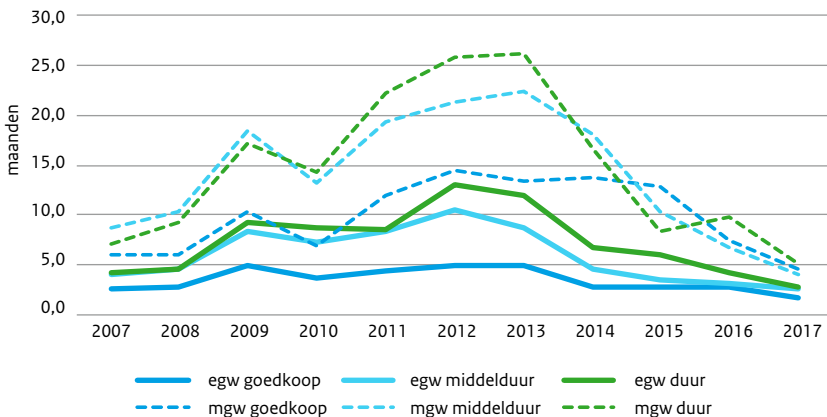

Bron: Monitor Nieuwe Woningen, Onderzoeksinstituut OTB

2.6 Gemiddelde afzetsnelheid per woning, 2007-2017

aantal maanden	Eengezinswoningen (egw)			Appartementen (mgw)		
	goedkoop	middelduur	duur	goedkoop	middelduur	duur
2007	2,6	4,1	4,3	6,0	8,8	7,1
2008	2,8	4,7	4,7	6,0	10,4	9,2
2009	4,9	8,3	9,4	10,4	18,4	17,2
2010	3,7	7,2	8,8	7,0	13,3	14,2
2011	4,5	8,3	8,5	12,0	19,4	22,2
2012	5,1	10,5	13,0	14,4	21,3	25,8
2013	4,9	8,7	12,0	13,4	22,4	26,1
2014	2,8	4,6	6,8	13,8	18,0	16,6
2015	2,8	3,6	6,1	12,8	10,3	8,4
2016	2,8	3,2	4,3	7,5	6,8	9,9
2017	1,8	2,7	2,8	4,7	4,1	5,2

Afzetsnelheid naar woningtype en prijs, 2007-2017

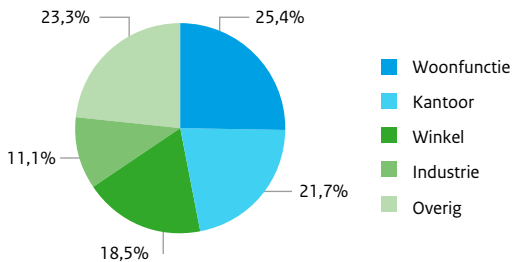

Bron: Monitor Nieuwe Woningen, Onderzoeksinstituut OTB

2.7 Nieuwbouw door transformatie¹, 2014-2017

	2014	2015	2016	2017 ²
Groningen	490	350	245	160
Friesland	175	315	255	285
Drenthe	200	70	125	185
Overijssel	145	350	385	325
Flevoland	85	35	70	175
Gelderland	695	965	885	440
Utrecht	325	340	625	970
Noord-Holland	1.030	1.940	1.570	1.505
Zuid-Holland	2.080	1.110	1.370	1.625
Zeeland	65	85	60	210
Noord-Brabant	915	2.035	1.615	1.430
Limburg	190	190	315	265
Nederland	6.395	7.825	7.520	7.575

Transformaties naar functie vorige bestemming, 2016²

¹ Onder transformatie wordt het hergebruik van bestaande panden verstaan. Als een pand wordt gesloopt en op dezelfde plek een nieuw pand wordt geplaatst, telt dit niet mee als transformatie. In dit onderzoek gaat het om hergebruik van bestaande panden die een verblijfsobject(en) (vbo) met een niet-woonfunctie bevatten waarna en deze verdwijnen of veranderen en in plaats daarvan een verblijfsobject met woning wordt toegevoegd.

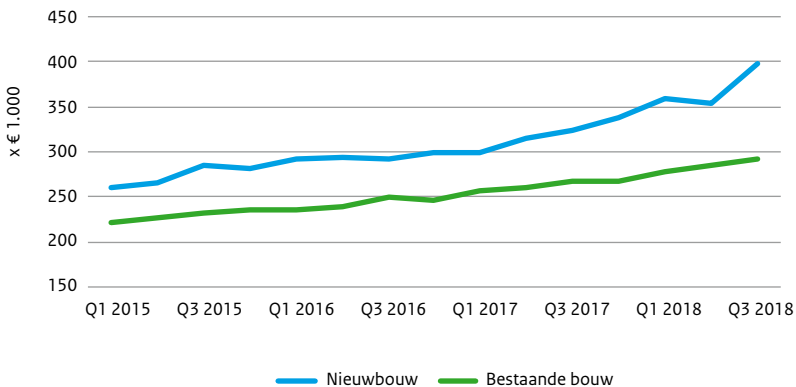
² Cijfers zijn voorlopig

Bron: CBS. Peildatum: jaarlijks.

2.8 Verkooprijks per kwartaal van nieuwe en bestaande koopwoningen, 2015-2018

	Nieuwbouw koopwoningen		Bestaande koopwoningen	
	€	prijsindex (Q1 2015=100)	€	prijsindex (Q1 2015=100)
2015 1e kwartaal	261.000	100,0	222.000	100,0
2015 2e kwartaal	266.000	101,4	227.000	100,8
2015 3e kwartaal	285.000	106,4	233.000	102,1
2015 4e kwartaal	282.000	105,4	235.000	102,7
2016 1e kwartaal	292.000	106,9	236.000	104,1
2016 2e kwartaal	294.000	106,0	240.000	105,2
2016 3e kwartaal	292.000	108,4	250.000	107,8
2016 4e kwartaal	299.000	111,1	247.000	109,0
2017 1e kwartaal	300.000	113,5	257.000	111,2
2017 2e kwartaal	315.000	112,6	261.000	113,3
2017 3e kwartaal	324.000	115,1	267.000	116,0
2017 4e kwartaal	338.000	122,4	267.000	118,0
2018 1e kwartaal	359.000	126,5	278.000	121,1
2018 2e kwartaal	353.000	125,8	285.000	123,3
2018 3e kwartaal	398.000	134,6	292.000	126,7

Verkooprijks nieuwe en bestaande koopwoningen, 2015-2018

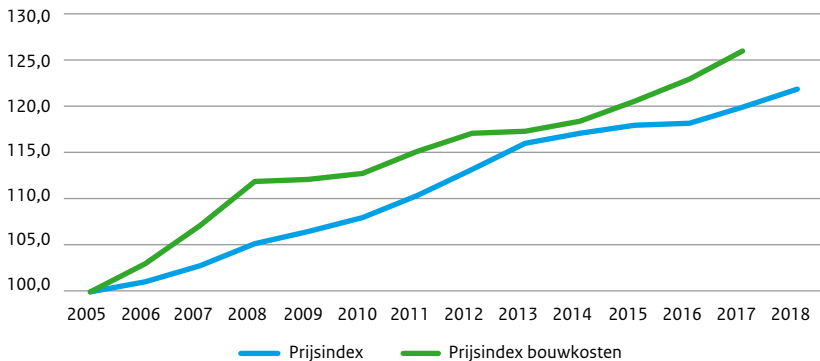

Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek, Kadaster. Peildatum: jaarlijks.

2.9 Inflatie, consumentenprijsindex en prijsindex bouwkosten nieuwbouw (2005=100), 2005-2018

	Inflatie	Prijsindex consumentenprijzen	Prijsindex bouwkosten nieuwbouw
2005	1,7%	100,0	100,0
2006	1,1%	101,1	102,9
2007	1,6%	102,7	107,1
2008	2,5%	105,3	112,0
2009	1,2%	106,5	112,2
2010	1,3%	107,9	112,9
2011	2,3%	110,4	115,1
2012	2,5%	113,2	117,1
2013	2,5%	116,0	117,3
2014	1,0%	117,2	118,4
2015	0,6%	117,9	120,6
2016	0,3%	118,2	123,0
2017	1,4%	119,9	125,9
2018	1,7%	121,9	

Inflatie en bouwkosten (index: 2005=100), 2005-2018

Bron: CBS.

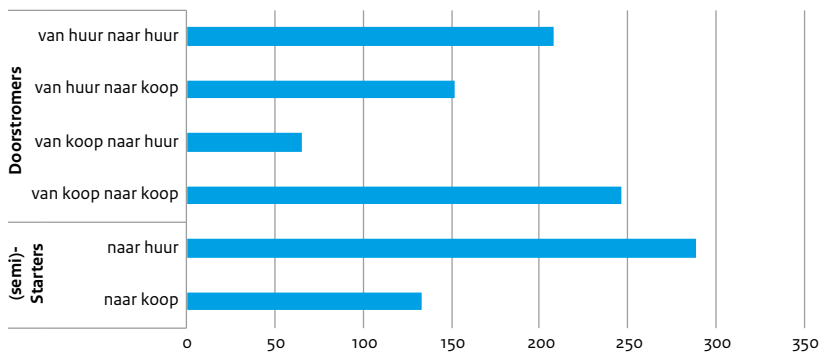
3

Verhuizingen

3.1 Verhuisbewegingen, 2000-2018

		2000-2002	2004-2006	2007-2009	2010-2012	2013-2015	2016-2018
aantallen x 1.000		1.129	1.139	1.168	947	870	1.136
Doorstromers	van huur naar huur	239	248	244	227	194	208
	van huur naar koop	149	158	150	108	114	152
	van koop naar huur	88	67	61	49	43	65
	van koop naar koop	265	256	260	138	97	246
(semi)-Starters	naar huur	256	275	280	269	296	289
	naar koop	110	118	138	119	94	134
Buitenland	naar huur	15	12	25	25	23	32
	naar koop	6	6	11	12	10	11

Verhuisbewegingen (x 1.000), 2016-2018

Door afronding kan de som van uitsplitsingen afwijken van het totaal.

Bron: WoON en WBO meerdere jaren.

3.2 Binnenlandse migratie (verhuizingen tussen gemeenten, opgeteld naar provincie), 2011-2017

Saldo verhuizingen*								2017	
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Vestiging	Vertrek
Groningen	242	-108	-319	-1.911	-5884	-6126	-2937	33.305	36.242
Friesland	-1.673	-1.419	-1.557	-1.439	-1328	161	151	28.197	28.046
Drenthe	-839	-721	-844	-651	-1062	-6600	-16422	23.340	39.762
Overijssel	-1.210	-1.977	-2.109	-1.901	-565	262	1045	43.714	42.669
Flevoland	-715	-976	-2.276	-3.369	-3194	-1411	498	17.689	17.191
Gelderland	632	1.357	728	1.961	2923	3851	6988	101.179	94.191
Utrecht	1.113	1.628	2.202	2.465	2562	2157	3086	69.002	65.916
Noord-Holland	4.474	5.225	6.111	3.899	4452	2055	-2704	135.253	137.957
Zuid-Holland	657	23	1.186	3.510	4553	8989	8591	170.134	161.543
Zeeland	-1.322	-1.088	-1.300	-633	-179	-702	133	14.693	14.560
Noord-Brabant	488	256	506	1.053	58	-1877	2171	111.427	109.256
Limburg	-1.847	-2.200	-2.328	-2.984	-2336	-759	-600	46.783	47.383
Nederland totaal	0	0	0	0	0	0	0	794.716	794.716

Binnenlands migratiesaldo tussen gemeenten, 2017

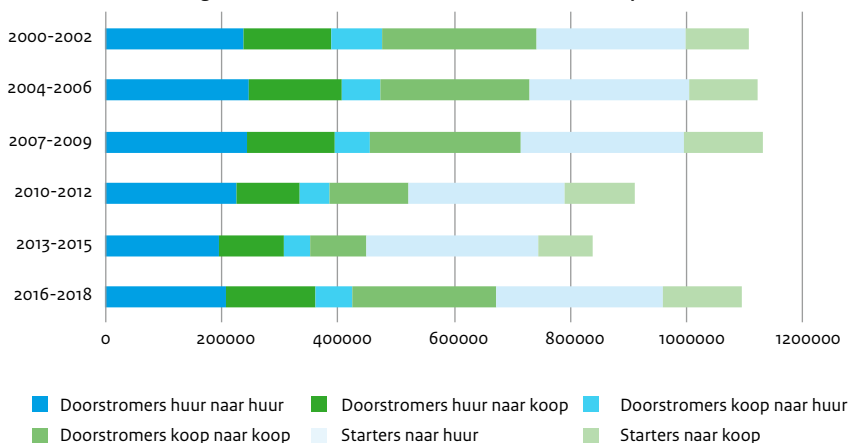
* saldo verhuizingen = vestiging - vertrek

Bron: CBS.

3.3 Gerealiseerde verhuizingen van starters en doorstromers naar huur- en koopsector, 2001-2018

	Doorstromers				(semi) Starters	
	Huur naar huur	Huur naar koop	Koop naar huur	Koop naar koop	naar huur	naar koop
2000-2002	239.400	149.200	87.800	265.100	256.400	109.900
2004-2006	248.000	157.700	67.500	255.600	275.300	117.700
2007-2009	243.800	150.000	60.700	259.600	280.000	138.000
2010-2012	227.200	108.300	49.300	138.000	268.600	118.800
2013-2015	194.200	113.800	43.100	96.700	295.700	93.800
2016-2018	208.300	152.000	64.900	246.100	288.800	133.500

Gerealiseerde verhuizingen van starters en doorstromers naar huur en koop, 2001-2018

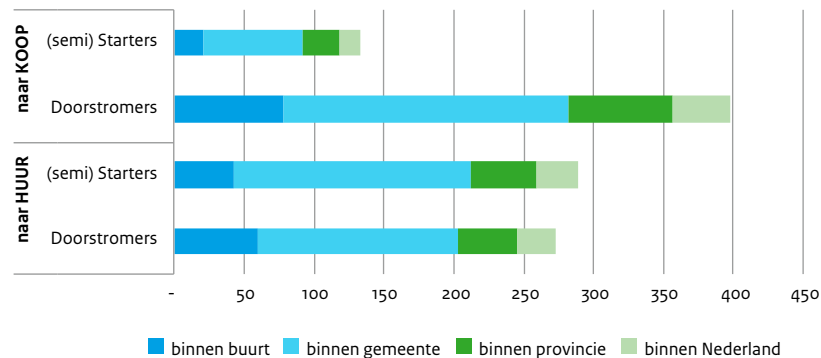

Bron: WoON en WBO meerdere jaren..

3.4 Gerealiseerde verhuizingen van starters en doorstromers naar huur- en koopsector en verhuisafstand, 2007-2018

aantallen X 1.000	Doorstromers				(semi) Starters				
	naar HUUR	binnen buurt	binnen gemeente	binnen provincie	binnen Nederland	binnen buurt	binnen gemeente	binnen provincie	binnen Nederland
2007-2009		99	102	64	39	84	107	49	40
2010-2012		115	87	46	29	91	91	50	37
2013-2015		53	107	47	31	52	130	65	48
2016-2018		60	143	42	28	43	170	46	30
naar KOOP	binnen buurt	binnen gemeente	binnen provincie	binnen Nederland	binnen buurt	binnen gemeente	binnen provincie	binnen Nederland	
2007-2009	117	140	98	54	40	46	36	17	
2010-2012	96	72	50	28	45	27	30	16	
2013-2015	36	95	54	26	17	39	25	12	
2016-2018	79	203	74	42	21	70	27	15	

Gerealiseerde starters en doorstromers naar huur en koop en verhuisafstand, 2018

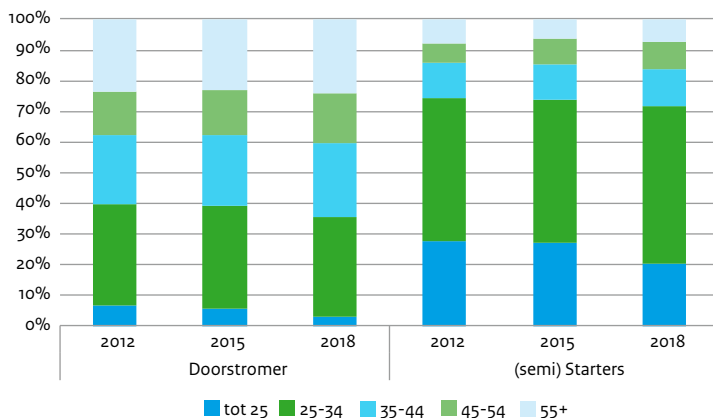

Bron: WoON meerdere jaren.

3.5 Leeftijd waarop huishoudens zijn verhuisd naar doorstromers en starters, 2010-2018

	Doorstromer			(semi) Starters		
	2010-2012	2013-2015	2016-2018	2010-2012	2013-2015	2016-2018
Aantal x 1.000	523	448	671	387	389	422
Naar leeftijd						
tot 25	7%	6%	3%	28%	27%	21%
25-34	33%	34%	32%	46%	46%	51%
35-44	23%	23%	24%	12%	12%	12%
45-54	14%	15%	16%	6%	8%	9%
55+	23%	23%	24%	8%	6%	7%

Leeftijd waarop huishoudens zijn verhuisd naar doorstromers en starters, 2010-2018

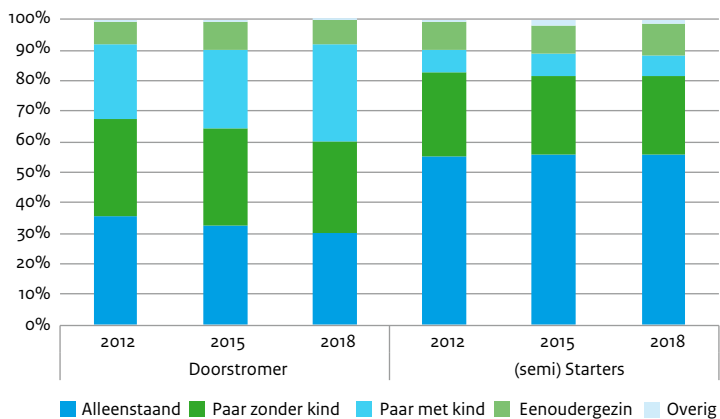

Bron: WoON meerdere jaren.

3.6 Samenstelling huishoudens naar doorstromers en starters, 2010-2018

	Doorstromer			(semi) Starters		
	2010-2012	2013-2015	2016-2018	2010-2012	2013-2015	2016-2018
Aantal x 1.000	523	448	671	387	389	422
Alleenstaand	35%	33%	30%	55%	56%	56%
Paar zonder kind	32%	32%	30%	28%	26%	26%
Paar met kind	25%	26%	32%	7%	7%	7%
Eenoudergezin	7%	9%	8%	9%	9%	10%
Overig	1%	1%	0%	1%	2%	2%

Samenstelling huishoudens naar doorstromers en starters, 2010-2018

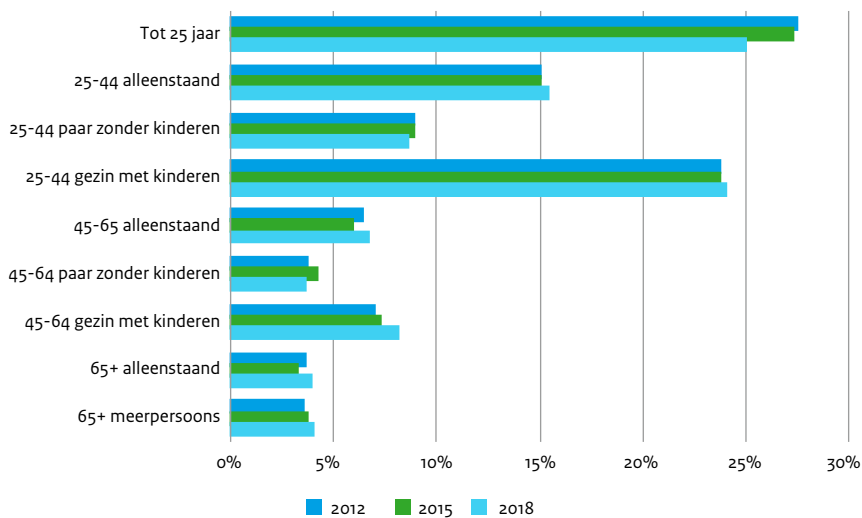

Bron: WoON en WBO meerdere jaren.

3.7 Beslist verhuigeneigden naar levensfase en type huishouden, 2012-2018

	2012	2015	2018
Aantal x 1.000	895	1.023	1.017
Tot 25 jaar	28%	27%	25%
25-44 alleenstaand	15%	15%	15%
25-44 paar zonder kinderen	9%	9%	9%
25-44 gezin met kinderen	24%	24%	24%
45-65 alleenstaand	6%	6%	7%
45-64 paar zonder kinderen	4%	4%	4%
45-64 gezin met kinderen	7%	7%	8%
65+ alleenstaand	4%	3%	4%
65+ meerpersoons	4%	4%	4%

Verhuigeneigden naar levensfase en type huishouden (%), 2018

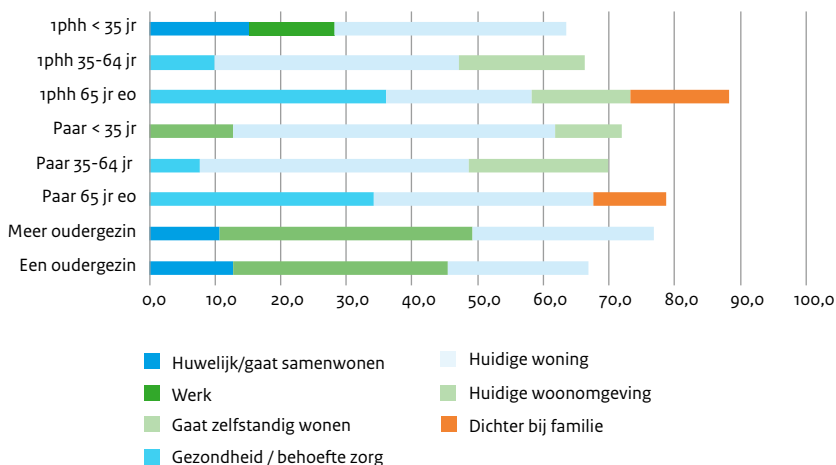

Bron: WoON meerdere jaren.

3.8 Motieven voor verhuizing van beslist verhuisgeneigden naar leeftijd en samenstelling (als % van de verhuisgeneigde huishoudens), 2018

percentages	Huishoudtypen naar leeftijd en samenstelling								
	1phh <35 jr	1phh 35-64 jr	1phh 65 jr eo	Paar < 35 jr	Paar 35 - 64 jr	Paar 65 jr eo	Meer oudergezin	Een oudergezin	Totaal
Huwelijk / samenwonen	15	9	1	4	1	0	11	13	10
Scheiding / einde relatie	0	0	0	1	2	1	2	1	1
Gaat zelfstandig wonen	1	0	0	13	6	2	39	33	20
Gezondheid / behoefte zorg	10	0	0	2	0	0	3	3	4
Werk	13	5	0	7	6	2	3	1	5
Financiële reden	6	9	9	8	6	6	3	5	5
Huidige woning	35	37	22	49	41	33	28	21	32
Huidige woonomgeving	11	19	15	10	21	8	6	12	11
Dichter bij familie	3	8	15	4	4	11	1	4	4
Andere reden	5	3	1	2	6	3	3	4	3
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Belangrijkste motieven voor verhuizing van beslist verhuisgeneigden naar leeftijd en samenstelling (als % van verhuisgeneigde huishoudens), 2018

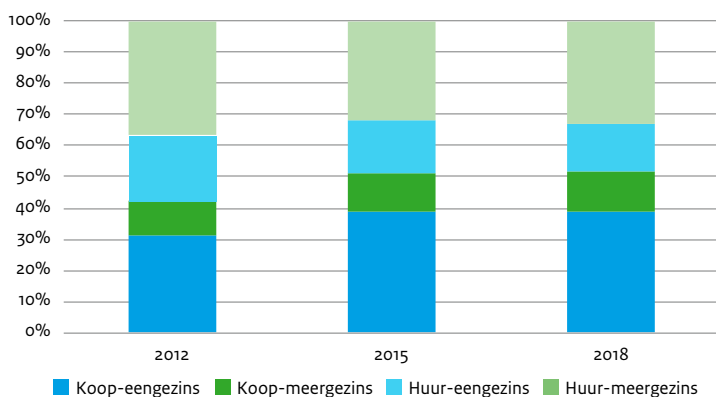
Er konden meerdere verhuismotieven worden genoemd.

Bron: WoON.

3.9 Beslist verhuigeneigden naar gewenste woonvorm, 2012-2018

	2012	2015	2018
Aantal x 1.000	792	619	909
Koop-eengezins	31%	39%	39%
Koop-meergezins	11%	12%	13%
Huur-eengezins	21%	17%	15%
Huur-meergezins	37%	32%	33%

Beslist verhuigeneigden naar gewenste woonvorm, 2012-2018

Onbekende gewenste woonvormen zijn buiten beschouwing gelaten.

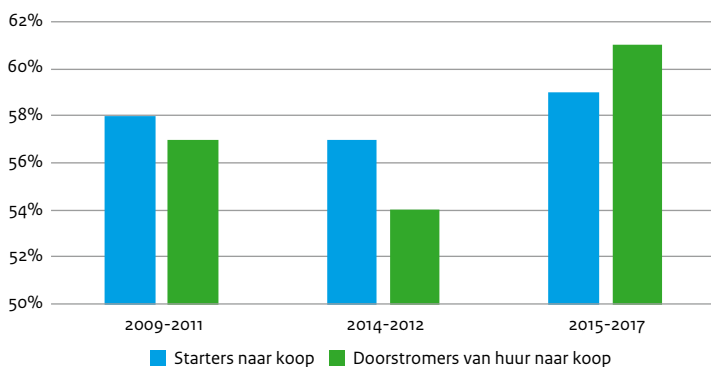
Bron: WoON meerdere jaren.

3.10 Verhuiskansen van beslist verhuisc- geneigden naar leeftijd, huishoudsamen- stelling en soort verhuizing, 2 jaar na het WoON, 2009-2017

	2009-2011	2012-2014	2015-2017
Totaal	52%	50%	54%
Leeftijd			
< 25 jaar	67%	66%	64%
25-34 jaar	54%	53%	60%
35-44 jaar	40%	32%	43%
45-54 jaar	34%	37%	39%
55-64 jaar	48%	30%	35%
65-74 jaar	35%	40%	45%
75+	46%	48%	54%
Huishouden			
Alleenstaand	56%	53%	53%
Paar	56%	52%	57%
Gezin	43%	44%	50%
Eenoudergezin	45%	43%	51%
Koopstarters			
Starters naar koop	58%	57%	59%
Doorstromers van huur naar koop	57%	54%	61%

Verhuiskansen van beslist verhuiscgeneigden naar soort verhuizing, 2 jaar na het WoON, 2009-2017

Bron: CBS, WoON meerdere jaren, verhuismodule.

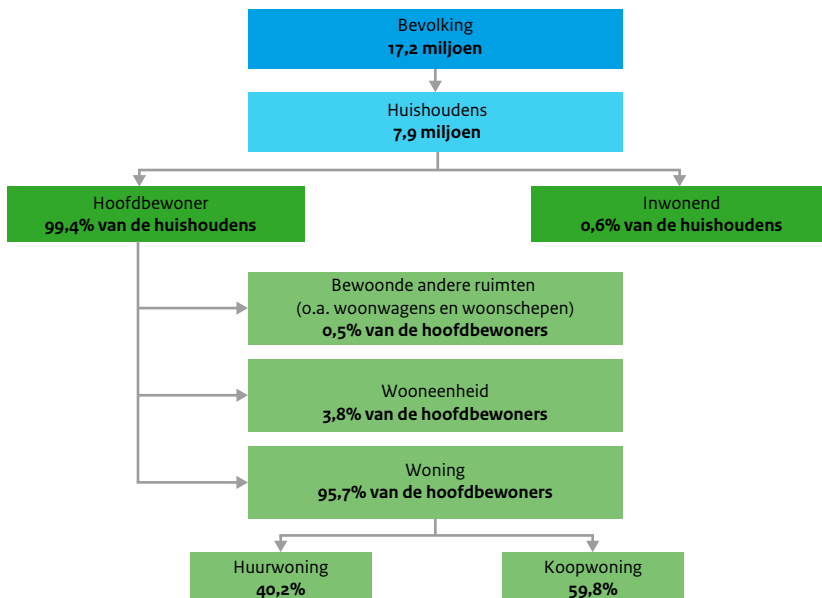

4

Bewoners

4.1 Bevolking, huisvesting en huishoudens, 2018

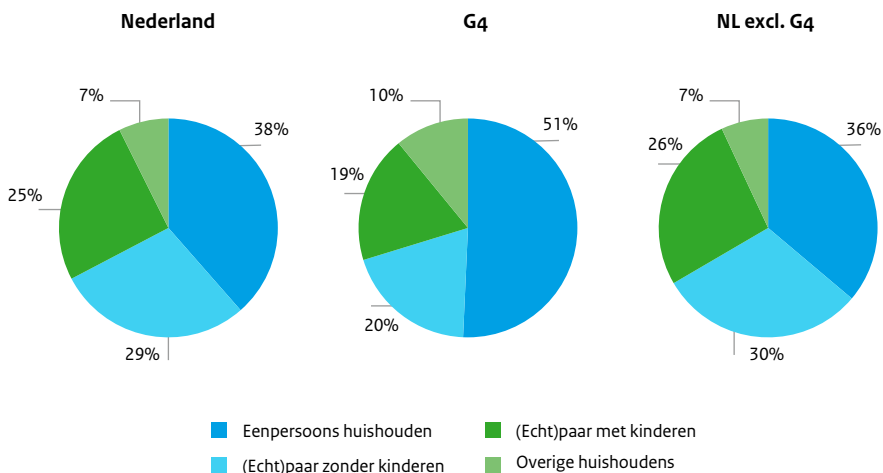
Door afronding kan de som van uitsplitsingen afwijken van het totaal.

Bron: CBS en WoON 2018. Peildatum: 1 januari.

4.2 Samenstelling huishoudens, 1986-2018

	Eenpersoons huishouden	(Echt)paar zonder kinderen	(Echt)paar met kinderen	Overige huishoudens	Totaal
x1000					
1986	1.530	1.430	2.190	420	5.570
1990	1.740	1.650	2.140	430	5.960
1994	1.990	1.920	2.110	390	6.410
1998	2.190	2.050	2.030	430	6.700
2002	2.340	1.990	2.070	530	6.930
2006	2.480	2.070	2.080	500	7.130
2009	2.600	2.130	2.030	550	7.310
2012	2.760	2.170	2.030	560	7.520
2015	2.860	2.210	2.000	590	7.660
2018	3.020	2.260	1.980	600	7.860

Huishoudens naar type, Nederland, G4 en NL excl. G4

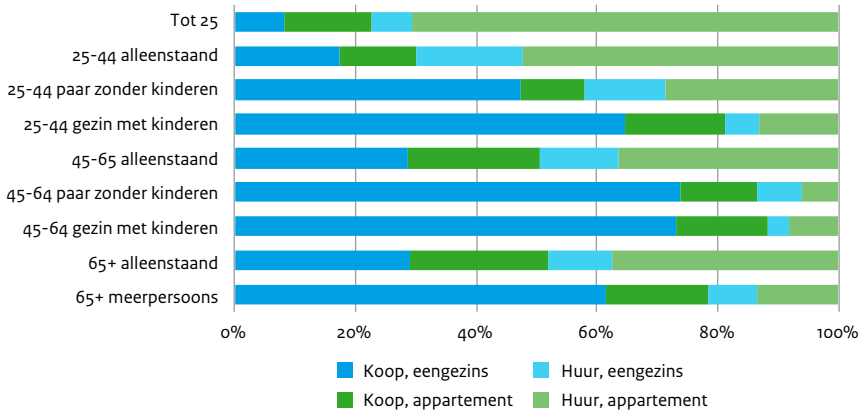
Door afronding kan de som van uitsplitsingen afwijken van het totaal.

Bron: WoON/WBO. Peildatum: 1 januari.

4.3 Huisvesting naar huishoudenstype en woningtype, 2018

	Koop, eengezins	Huur, eengezins	Koop, appartement	Huur, appartement	Totaal
x1.000					
Tot 25	10	30	10	120	170
25-44 alleenstaand	130	90	130	380	730
25-44 paar zonder kinderen	200	40	60	120	420
25-44 gezin met kinderen	710	180	60	140	1.090
45-65 alleenstaand	240	180	110	310	840
45-64 paar zonder kinderen	550	90	60	40	750
45-64 gezin met kinderen	980	200	40	110	1.330
65+ alleenstaand	300	240	110	390	1.030
65+ meerpersoons	680	190	90	150	1.110
Totaal	3.800	1.240	670	1.760	7.470

Huisvesting naar type huishouden en woning, 2018

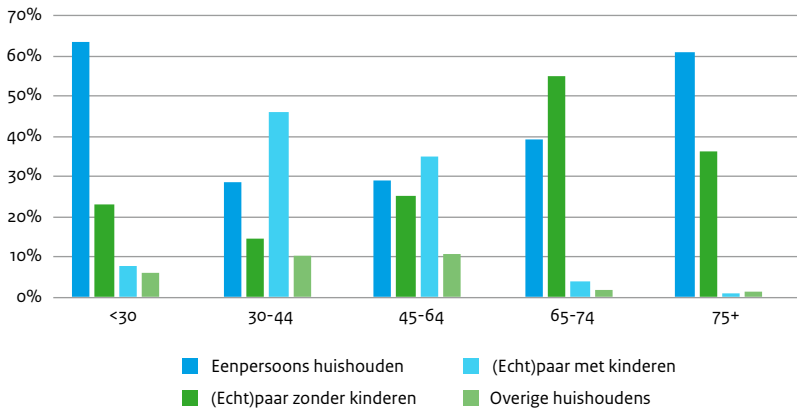
De cijfers zijn gebaseerd op bewoonde zelfstandige woningen; door afronding kan de som van uitsplitsingen afwijken van het totaal.

Bron: WoON 2018. Peildatum: 1 januari.

4.4 Huishoudenstypen naar leeftijd, 2018

	Eenpersoons- huishouden	(Echt)paar zonder kinderen	(Echt)paar met kinderen	Overige huishoudens	Totaal
x 1000					
<30	540	200	70	50	860
30-44	520	270	830	180	1.800
45-64	860	750	1.030	330	2.970
65-74	480	670	50	20	1.220
75+	620	370	10	10	1.010
Totaal	3.020	2.260	1.980	600	7.860

Huishoudenstypen naar leeftijd, 2018

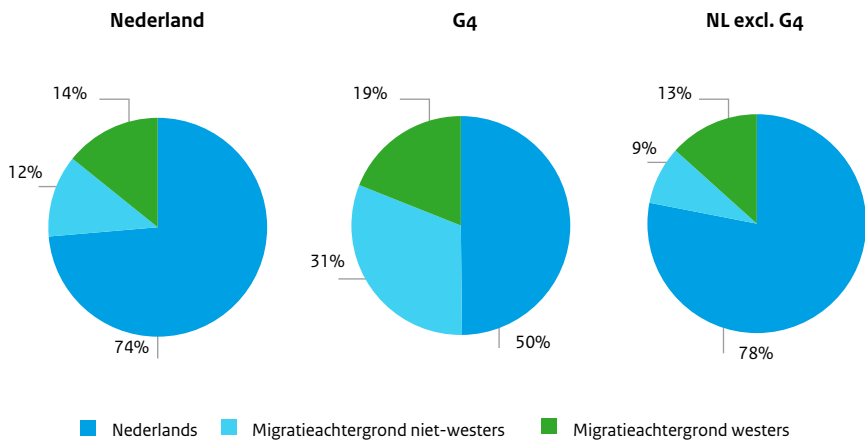
Door afronding kan de som van uitsplitsingen afwijken van het totaal.

Bron: WoON 2018. Peildatum: 1 januari.

4.5 Samenstelling huishoudens, 2018

	Nederlands	Migratieachtergrond niet-westers	Migratieachtergrond westers	Totaal
x1.000				
Eenpersoonshuishouden	2.320	350	350	3.020
(Echt)paar zonder kinderen	1.730	140	380	2.260
(Echt)paar met kinderen	1.350	310	320	1.980
Een-oudergezin	370	140	60	580
Niet-gezinshuishouden	20	0	0	20
Totaal	5.790	950	1.120	7.860

Samenstelling huishoudens naar achtergrond, 2018

Door afronding kan de som van uitsplitsingen afwijken van het totaal.

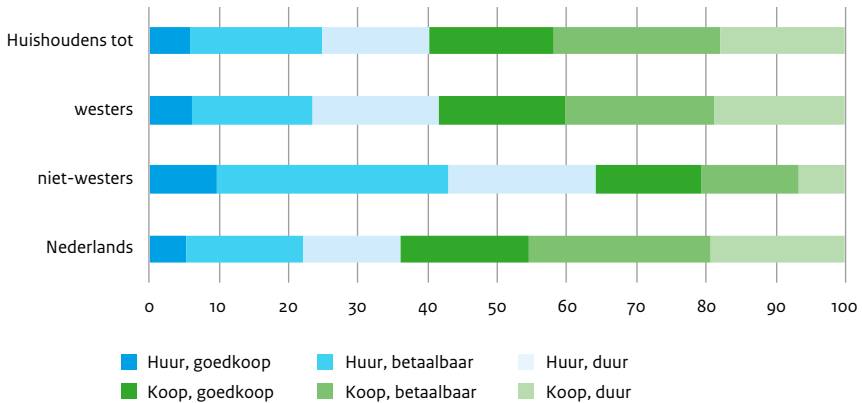
Bron: WoON 2018. Peildatum: 1 januari.

4.6 Kenmerken van woningen naar achtergrond, 2018

	Nederlands	Migratie achtergrond niet-westers	Migratie achtergrond westers	Totaal huishoudens
Totaal woningen (x1.000) in %	5.510	900	1.060	7.470
Woningtype				
Eengezinswoning	72	44	65	67
Meergezinswoning	28	56	35	33
	100	100	100	100
Eigendom en prijsklasse				
Huur, goedkoop	5	10	6	6
Huur, betaalbaar	17	33	17	19
Huur, duur	14	21	18	15
Koop, goedkoop	18	15	18	18
Koop, betaalbaar	26	14	21	24
Koop, duur	20	7	19	18
	100	100	100	100

Eigendom en prijsklasse van de woning naar achtergrond, 2018

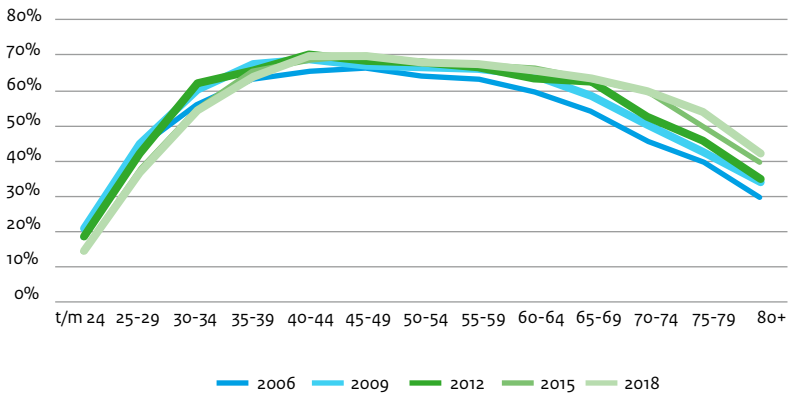
De cijfers zijn gebaseerd op bewoonde zelfstandige woningen; door afronding kan de som van uitsplitsingen afwijken van het totaal.

Bron: WoON 2018. Peildatum: 1 januari.

4.7 Eigenaar-bewoners naar leeftijdsklasse, 2006-2018

Percentage	2006	2009	2012	2015	2018
t/m 24	19	21	19	14	15
25 - 29	44	45	42	38	37
30 - 34	56	60	62	55	54
35 - 39	63	68	66	65	64
40 - 44	65	69	70	69	70
45 - 49	66	67	68	70	70
50 - 54	64	67	68	68	68
55 - 59	63	66	66	67	67
60 - 64	60	64	64	66	65
65 - 69	54	59	63	63	63
70 - 74	46	51	53	59	60
75 - 79	40	43	46	50	54
80+	30	34	35	40	42

Leeftijd eigenaar-bewoners (2006, 2009, 2012, 2015 en 2018)

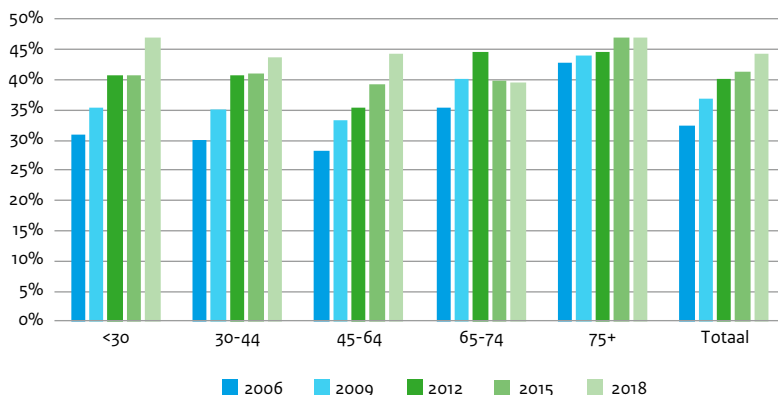
Het betreft het aantal huishoudens dat eigenaar-bewoner is, als percentage van het totaal aantal huishoudens in dezelfde leeftijdsklasse

Bron: WoON/WBO. Peildatum: 1 januari.

4.8 Ontvangers huurtoeslag naar leeftijds- klassen

x1.000	2006	2009	2012	2015	2018
Ontvangers huurtoeslag					
<30	130	140	180	200	220
30-44	240	230	260	270	280
45-64	260	310	330	360	420
65-74	140	160	180	160	180
75+	200	220	230	230	240
Totaal	970	1.060	1.170	1.220	1.330
Geen ontvangers huurtoeslag					
<30	280	260	260	290	240
30-44	560	430	370	390	370
45-64	660	610	600	550	530
65-74	260	230	220	250	280
75+	270	280	280	260	270
Totaal	2.030	1.820	1.740	1.730	1.680
Alle huurders					
<30	410	410	440	480	460
30-44	800	670	630	660	650
45-64	920	920	930	910	940
65-74	410	390	400	410	450
75+	470	490	510	490	500
Totaal	3.000	2.880	2.900	2.950	3.010

Percentage huurders met huurtoeslag naar leeftijd, 2006-2018

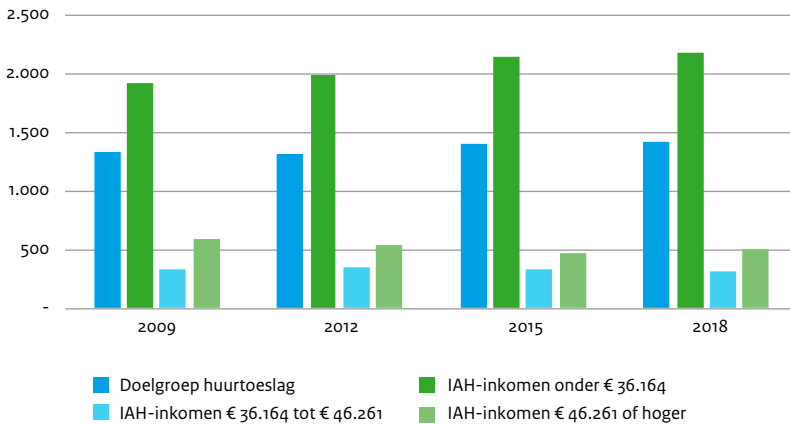
De cijfers zijn gebaseerd op bewoonde zelfstandige woningen; door afronding kan de som van uitsplitsingen afwijken van het totaal.

Bron: WoON/WBO. Peildatum: 1 januari.

4.9 Doelgroep huurtoeslag en inkomensafhankelijk huurbeleid, huursector, 2009-2018

x1.000	2009	2012	2015	2018
Huurtoeslag (HT)				
Doelgroep HT	1.340	1.320	1.410	1.420
Geen doelgroep HT	1.530	1.580	1.540	1.580
Inkomensafhankelijk huurbeleid (IAH)				
IAH-inkomen onder 36.164	1.930	2.000	2.140	2.190
IAH-inkomen 36.164 tot 46.261	340	350	330	310
IAH-inkomen 46.261 of hoger	590	550	470	510
Totaal	2.880	2.900	2.950	3.010

Aantal huishoudens naar inkomensklasse (x1.000), 2009-2018

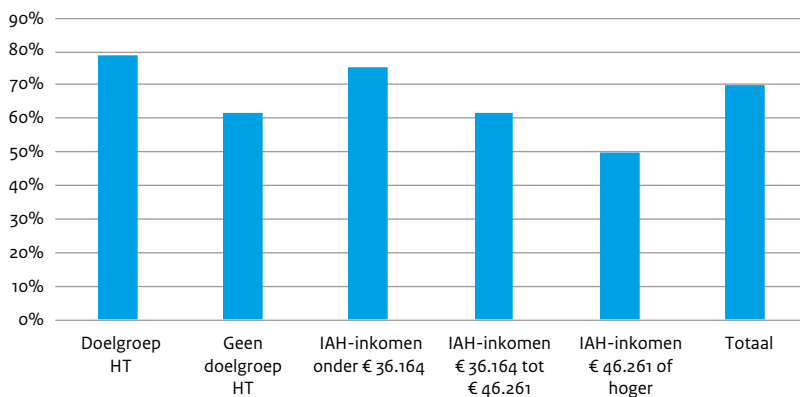
De cijfers zijn gebaseerd op bewoonde zelfstandige woningen; door afronding kan de som van uitsplitsingen afwijken van het totaal.

Bron: WoON. Peildatum: 1 januari.

4.10 Doelgroep huurtoeslag en inkomensafhankelijk huurbeleid naar woonsituatie, huursector, 2018

x1.000	Sociale verhuur	Particuliere verhuur	Totaal
Huurtoeslag (HT)			
Doelgroep HT	1.120	300	1.420
Geen doelgroep HT	980	610	1.580
Inkomensafhankelijk huurbeleid (IAH)			
IAH-inkomen onder 36.164	1.650	540	2.190
IAH-inkomen 36.164 Tot 46.261	190	120	310
IAH-inkomen 46.261 of hoger	250	250	510
Totaal	2.100	910	3.010

Huurders in sociale verhuur als percentage van alle huurders naar inkomensklasse, 2018

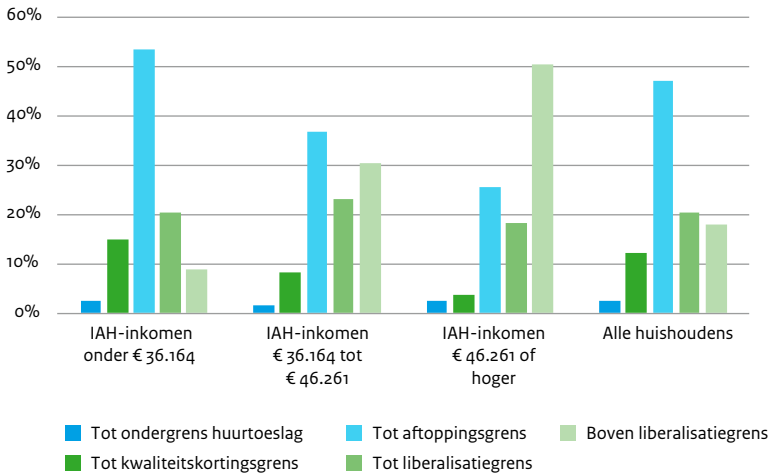
De cijfers zijn gebaseerd op bewoonde zelfstandige woningen; door afronding kan de som van uitsplitsingen afwijken van het totaal.

Bron: WoON 2018. Peildatum: 1 januari.

4.11 Huisvesting doelgroep inkomensafhankelijk huurbeleid, woonachtig in huurwoningen naar prijsklasse, 2018

x1.000	IAH-inkomen onder 36.164	IAH-inkomen 36.164 tot 46.261	IAH-inkomen 46.261 of hoger	Alle huishoudens
Tot ondergrens huurtoeslag	60	10	10	70
Tot kwaliteitskortingsgrens	330	30	20	370
Tot aftoppingsgrens	1.170	110	130	1.410
Tot liberalisatiegrens	440	70	90	610
Boven liberalisatiegrens	190	90	260	540
Totaal	2.190	310	510	3.010

Huisvesting doelgroep inkomensafhankelijk huurbeleid, woonachtig in huurwoningen naar prijsklasse, 2018

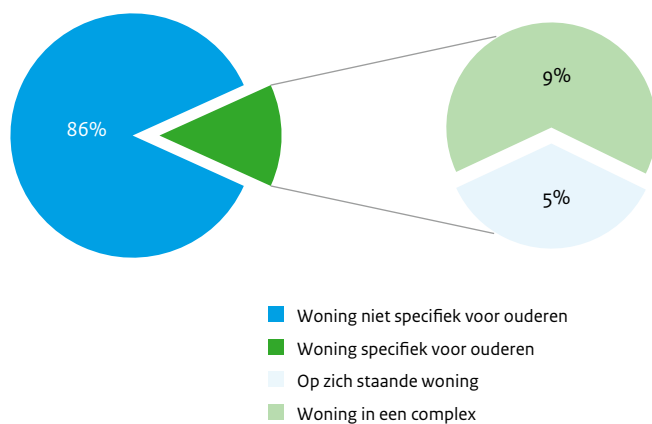

De cijfers zijn gebaseerd op bewoonde zelfstandige woningen; door afronding kan de som van uitsplitsingen afwijken van het totaal.

Bron: WoON 2018. Peildatum: 1 januari.

4.12 Zelfstandig wonende oudere huishoudens naar woonvorm en leeftijd, 2018

x1.000	55-64 jaar	65-74 jaar	75 jaar e.o.	totaal
Woning niet specifiek voor ouderen	1.340	1.080	720	3.140
Woning specifiek voor ouderen	70	140	290	500
Op zichzelf staande woning	30	60	90	180
Woning in een complex	40	80	190	310
Totaal	1.410	1.220	1.010	3.640

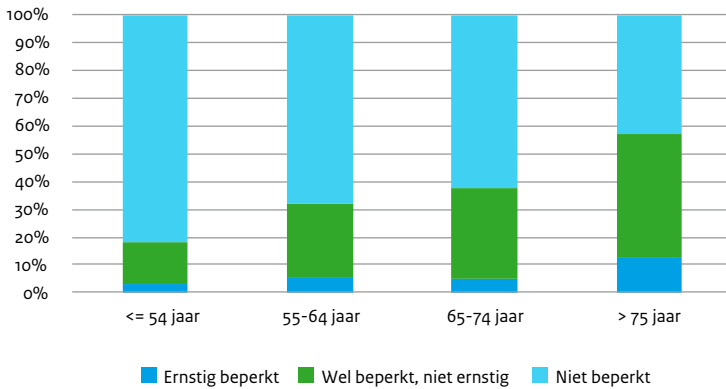
Door afronding kan de som van uitsplitsingen afwijken van het totaal.

Bron: WoON 2018. Peildatum: 1 januari.

4.13 Ouderen naar lichamelijke beperking, 2018

x1.000	Ernstig beperkt	Wel beperkt, niet ernstig	Niet beperkt	Totaal
Jonger dan 54 jaar	130	630	3.470	4.220
55-64 jaar	80	380	950	1.410
65-74 jaar	60	400	760	1.220
75 jaar en ouder	120	450	430	1.010
Totaal	390	1.860	5.610	7.860

Huishoudens naar leeftijd en gradatie van lichamelijke beperking, 2018

Door afronding kan de som van uitsplitsingen afwijken van het totaal.

Bron: WoON 2018. Peildatum: 1 januari.

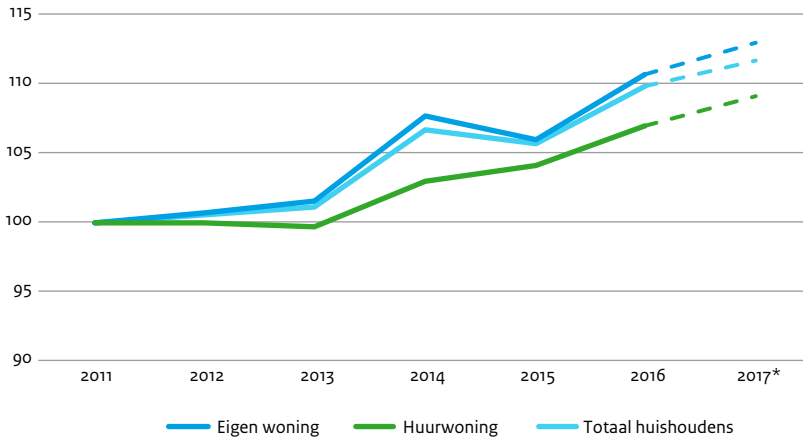
5

Betaalbaarheid

5.1 Besteedbaar inkomen van huishoudens naar woningbezit, 2011-2017

	Eigen woning	Huurwoning	Totaal huishoudens
2011	€ 47.000	€ 24.300	€ 37.500
2012	€ 47.300	€ 24.300	€ 37.700
2013	€ 47.700	€ 24.200	€ 37.900
2014	€ 50.600	€ 25.000	€ 40.000
2015	€ 49.800	€ 25.300	€ 39.600
2016	€ 52.000	€ 26.000	€ 41.200
2017*	€ 53.100	€ 26.500	€ 41.900

Index besteedbaar huishoudinkomen (2011=100), 2011-2017

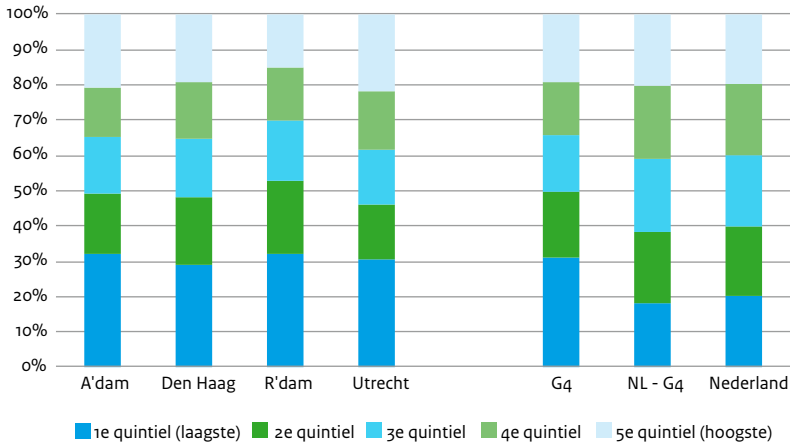
* Cijfers zijn voorlopig

Bron: CBS. Peildatum: 1 januari.

5.2 Inkomensverdeling in de grote steden, 2017

Aandeel huishoudens per inkomenskwintiel					
	1e kwintiel (laagste)	2e kwintiel	3e kwintiel	4e kwintiel	5e kwintiel (hoogste)
Amsterdam	32%	17%	16%	14%	21%
Den Haag	29%	19%	16%	16%	19%
Rotterdam	32%	21%	17%	15%	15%
Utrecht	31%	16%	16%	17%	22%
G4	31%	18%	16%	15%	19%
NL excl. G4	18%	20%	21%	21%	20%
Nederland	20%	20%	20%	20%	20%

Inkomensverdeling in de grote steden, 2017

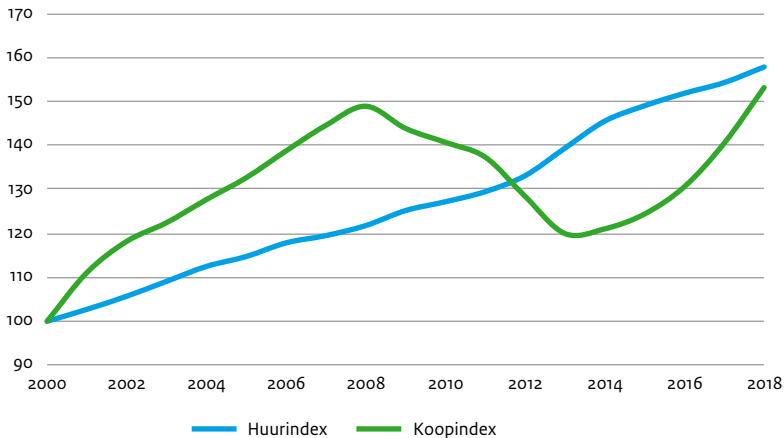
Cijfers zijn voorlopig

Bron: CBS. Peildatum: 1 januari.

5.3 Ontwikkeling van de huur- en kooprijzen (2000=100), 2000-2018

	Huurindex	Koopindex
2000	100	100
2005	115	133
2010	127	141
2011	129	137
2012	133	128
2013	139	120
2014	145	121
2015	149	124
2016	152	131
2017	154	141
2018*	158	153

Ontwikkeling huur- en kooprijzen (2000=100), 2000-2018

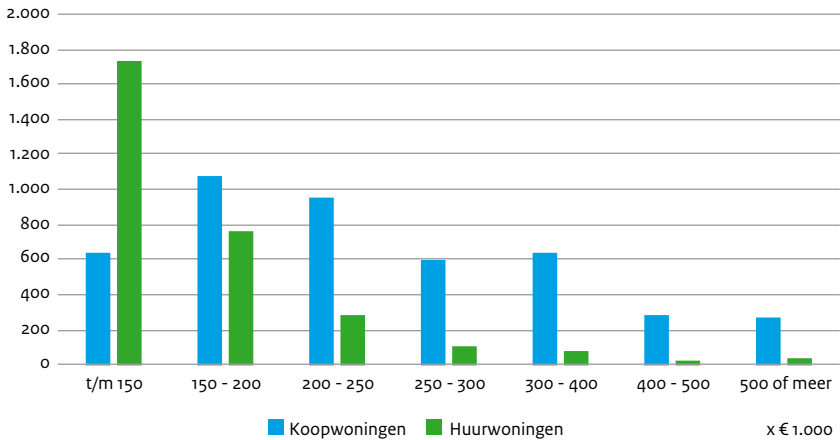
* Cijfers zijn voorlopig

Bron: CBS en Kadaster.

5.4 Aantal woningen (x 1.000) naar WOZ-waarde, 2018

	Koopwoningen		Huurwoningen	
tot € 150.000	633	14%	1.728	57%
€ 150.000 - € 200.000	1.076	24%	764	25%
€ 200.000 - € 250.000	952	21%	284	9%
€ 250.000 - € 300.000	602	13%	100	3%
€ 300.000 - € 400.000	640	14%	74	2%
€ 400.000 - € 500.000	286	6%	25	1%
€ 500.000 of meer	275	6%	31	1%
Totaal	4.464	100%	3.007	100%

Aantal woningen (x 1.000) naar WOZ-waarde, 2018

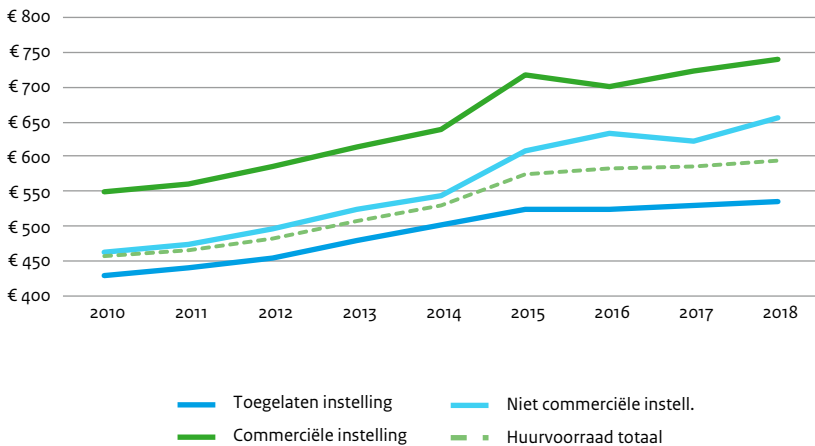
Door afronding kan de som van uitsplitsingen afwijken van het totaal.

Bron: WoON 2018. Peildatum: 1 januari.

5.5 Ontwikkeling van de kale huur naar type verhuurder, 2010-2018

	2010	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Kale huur							
toegelaten instelling	€ 430	€ 479	€ 503	€ 523	€ 524	€ 529	€ 534
niet-commerciële instell.	€ 462	€ 525	€ 545	€ 607	€ 634	€ 623	€ 655
commerciële instelling	€ 548	€ 614	€ 638	€ 716	€ 701	€ 723	€ 740
Huurvoorraad totaal	€ 457	€ 506	€ 530	€ 575	€ 584	€ 585	€ 595

Ontwikkeling van de kale huur naar type verhuurder, 2010-2018

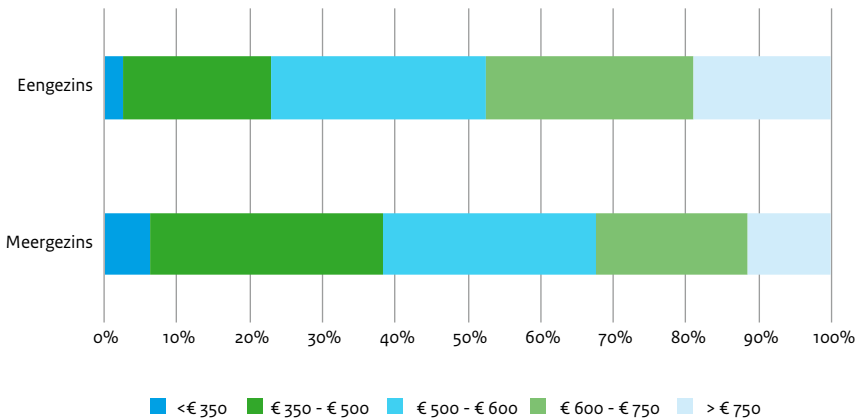

Bron: CBS. Peildatum: 1 juli.

5.6 Gemiddelde kale huur naar woningtype, 2000-2018

	2010	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Woningtype							
eengezinswoning	€ 475	€ 521	€ 547	€ 603	€ 619	€ 615	€ 630
meergezinswoning	€ 439	€ 492	€ 514	€ 551	€ 538	€ 563	€ 572
Gemiddelde huur	€ 457	€ 506	€ 530	€ 575	€ 584	€ 585	€ 595
4 grote steden (G4)							
eengezinswoning	€ 516	€ 536	€ 559	€ 671	€ 689	€ 682	€ 693
meergezinswoning	€ 441	€ 465	€ 483	€ 560	€ 570	€ 587	€ 597
Gemiddelde huur	€ 454	€ 477	€ 496	€ 577	€ 585	€ 598	€ 608

Woningtype naar huurprijsklasse in Nederland, 2018

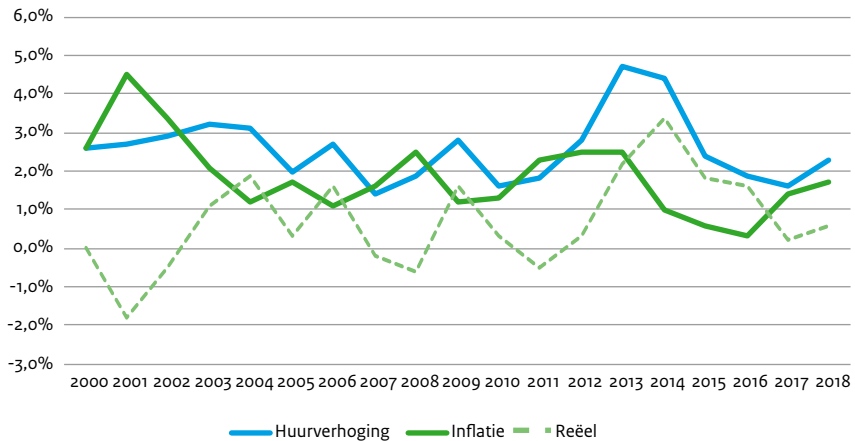

Bron: CBS. Peildatum: 1 juli.

5.7 Huurverhoging, inflatie en reële huurstijging, 2010-2018

	2010	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Huurverhoging (incl. harmonisatie)	1,6%	4,7%	4,4%	2,4%	1,9%	1,6%	2,3%
Inflatie	1,3%	2,5%	1,0%	0,6%	0,3%	1,4%	1,7%
Reële huurstijging	0,3%	2,2%	3,4%	1,8%	1,6%	0,2%	0,6%
Aandeel woningvoorraad							
< 0%	1%	1%	1%	3%	4%	5%	4%
0%	5%	4%	4%	7%	11%	18%	13%
0-1%	2%	1%	1%	11%	30%	1%	6%
1-2%	85%	1%	2%	24%	19%	17%	35%
2-3%	2%	7%	12%	41%	24%	6%	13%
3-3,9%	1%	4%	9%	3%	2%	5%	13%
> 3,9 %	4%	83%	71%	12%	10%	48%	15%
Voorraad huursector (x 1.000)	2.918	3.109	3.054	3.141	3.321	3.247	3.274

Huurverhoging en inflatie, 2000-2018

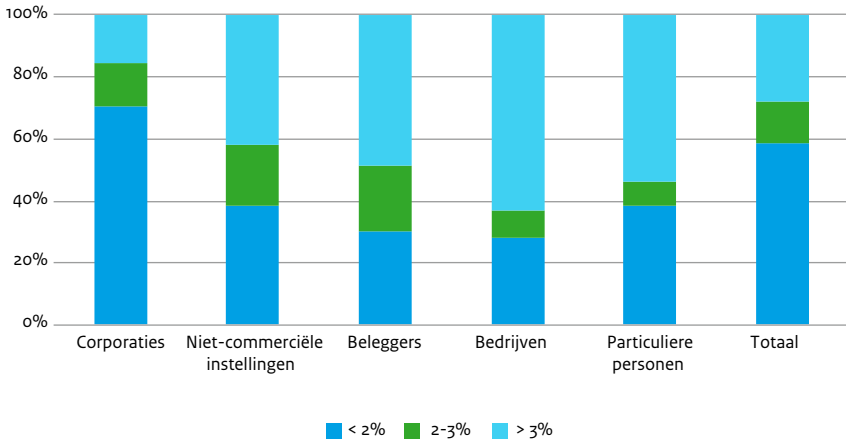
Bron: CBS. Peildatum: 1 juli.

5.8 Zuivere huurverhoging naar type verhuurder, 2018

	Corporaties	Niet-commerciële instellingen	Beleggers	Bedrijven	Particuliere personen	Totaal
< 0%	5%	3%	2%	3%	3%	4%
0%	14%	9%	9%	12%	16%	13%
0-1%	7%	4%	6%	3%	3%	6%
1-2%	45%	23%	14%	11%	16%	35%
2-3%	14%	20%	21%	9%	8%	13%
3-3,9%	7%	18%	20%	29%	23%	13%
> 3,9 %	8%	24%	28%	34%	31%	15%
Gemiddelde	2,0%	3,9%	3,4%	3,2%	4,4%	2,5%
Voorraad huur-sector (x 1.000)	2.241	149	175	515	194	3.274

Verdeling van zuivere huurverhoging naar type verhuurder, 2018

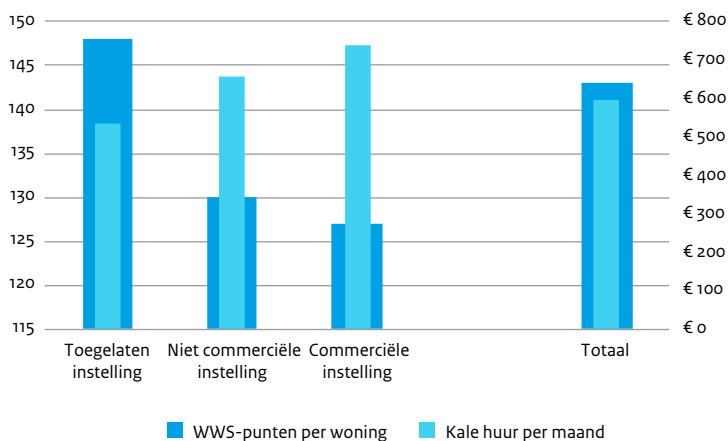

Bron: CBS. Peildatum: 1 juli.

5.9 Prijs en kwaliteit van huurwoningen naar woningkenmerken en type verhuurder, 2018

	WWS-punten per woning	Kale huur per maand	Puntprijs (kale huur / WWS punten)*
Woningtype			
eengezinswoning	162	€ 630	3,57
meergezinswoning	129	€ 572	4,00
Bouwjaar			
< 1945	122	€ 620	4,05
1945-1959	129	€ 518	3,62
1960-1969	138	€ 547	3,73
1970-1979	146	€ 578	3,8
1980-1989	142	€ 566	3,83
1990 en later	162	€ 691	3,88
Type verhuurder			
toegelaten instelling	148	€ 534	3,63
niet commerciële instelling	130	€ 655	3,92
commerciële instelling	127	€ 740	4,73
Nederland	143	€ 595	3,82

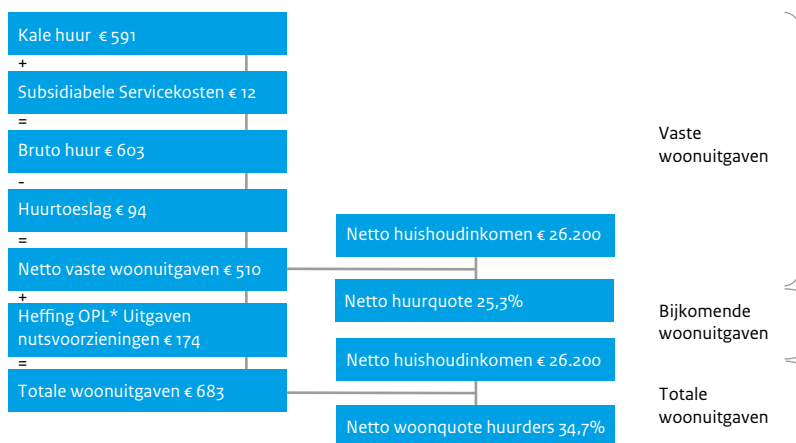
WWS punten per woning en kale huur per maand, 2018

* de berekende puntprijs kan afwijken van de verhouding tussen de WWS-punten en kale huur in de tabel. Hierin worden woningen met onbekende WWS-punten of kale huurprijs buiten beschouwing gelaten

Bron: CBS. Peildatum: 1 juli.

5.10 Opbouw maandelijkse woonuitgaven van huurders, 2018

* OPL - Overige Publiekrechtelijke Lichamen (onroerendzaakbelasting, rioolrechten e.d.)

Het betreft hier huishoudens die in een zelfstandige huurwoning wonen en die een inkomen hebben dat hoger is dan 90% van het sociaal minimum. Huishoudens die gratis in een huurwoning wonen zijn hier buiten beschouwing gelaten.

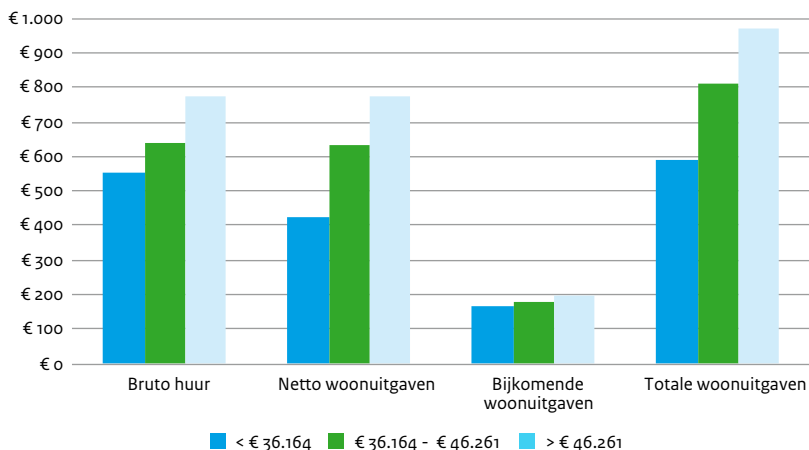
Door afronding kan de som van de onderdelen afwijken van het totaal.

Bron: WoON 2018. Peildatum: 1 januari.

5.11 Opbouw maandelijkse woonlasten naar inkomensgroep in een huurwoning, 2018

	< €36.164*	€36.164 - €46.261*	> €46.261*	Totaal
Bruto huur	€ 552	€ 639	€ 777	€ 603
Netto woonuitgaven (brutohuur-huurtoeslag)	€ 422	€ 632	€ 773	€ 510
Bijkomende woonuitgaven	€ 167	€ 179	€ 197	€ 174
Totale woonuitgaven	€ 588	€ 811	€ 970	€ 683
Aantal huurders	2.187.000	311.000	508.000	3.007.000
Huurtoeslag-gerechtigden	59,7%	4,4%	2,2%	44,3%
Gemiddeld netto jaarinkomen	€ 19.500	€ 31.300	€ 49.000	€ 26.200
Netto huurquote	26,6%	24,8%	20,4%	25,3%
Woonquote huursector	37,6%	31,8%	25,6%	34,7%

Woonuitgaven huurders naar inkomensgroep, 2018

* inkomensgrenzen voor het vaststellen van de inkomensafhankelijk huurverhoging (IAH).

Door afronding kan de som van de uitsplitsingen afwijken van het totaal.

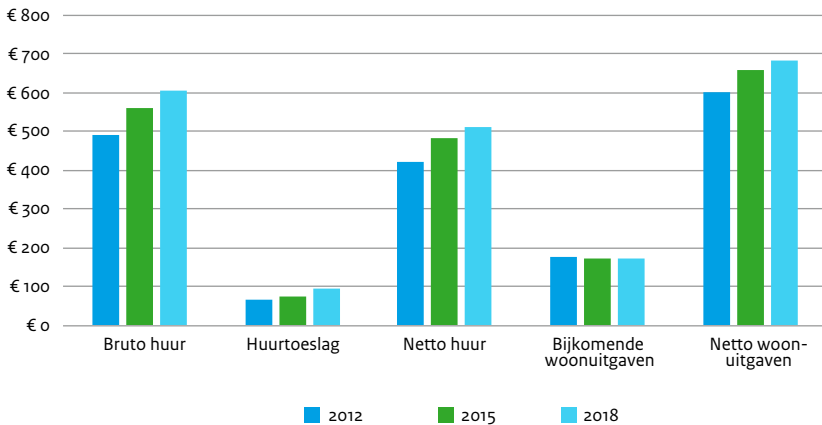
Het betreft hier huishoudens die in een zelfstandige huurwoning wonen en die een inkomen hebben dat hoger is dan 90% van het sociaal minimum. Huishoudens die gratis in een huurwoning wonen zijn hier buiten beschouwing gelaten.

Bron: WoON 2018. Peildatum: 1 januari.

5.12 Ontwikkeling opbouw maandelijkse woonuitgaven van huurders, 2012-2018

	2012	2015	2018	Verschil 2015-2018	
				absoluut	relatief
Bruto huur	€ 491	€ 560	€ 603	€ 43	8%
Huurtoeslag	€ 68	€ 76	€ 94	€ 18	24%
Netto huur	€ 423	€ 484	€ 510	€ 26	5%
Bijkomende woonuitgaven	€ 176	€ 173	€ 174	€ 1	1%
Netto woonuitgaven	€ 599	€ 657	€ 683	€ 26	4%
Netto besteedbaar inkomen	€ 24.300	€ 25.000	€ 26.200	€ 1.200	5%
Netto huurquote	23,0%	25,5%	25,3%	-0,2%	-0,8%
Netto woonquote	33,1%	35,4%	34,7%	-0,7%	-2,0%

Ontwikkeling woonuitgaven huurders, 2012-2018

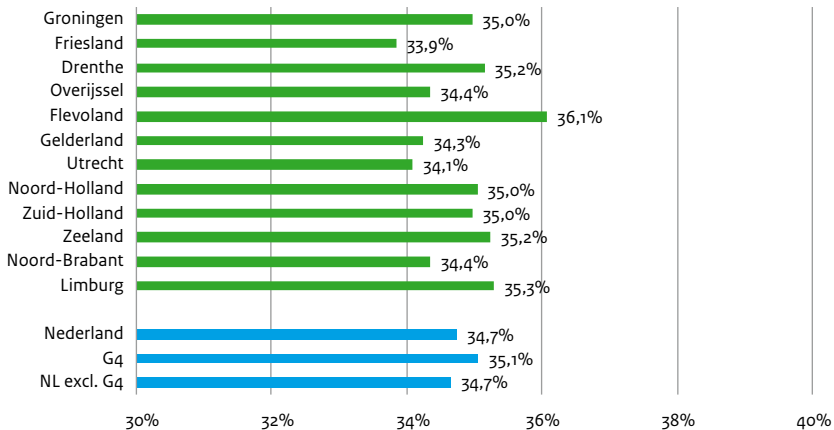
Het betreft hier huishoudens die in een zelfstandige huurwoning wonen en die een inkomen hebben dat hoger is dan 90% van het sociaal minimum. Huishoudens die gratis in een huurwoning wonen zijn hier buiten beschouwing gelaten.

Bron: WoON 2018. Peildatum: 1 januari.

5.13 Netto huur- en woonquote naar provincie, 2012-2018

	Netto huurquote			Netto woonquote		
	2012	2015	2018	2012	2015	2018
Groningen	23,4%	25,0%	24,3%	35,1%	36,2%	35,0%
Friesland	21,7%	24,9%	23,3%	33,0%	35,6%	33,9%
Drenthe	22,6%	25,4%	24,3%	34,7%	36,8%	35,2%
Overijssel	22,4%	25,2%	24,3%	33,5%	35,2%	34,4%
Flevoland	23,4%	26,3%	26,4%	34,2%	36,5%	36,1%
Gelderland	22,9%	26,1%	25,1%	32,7%	35,6%	34,3%
Utrecht	23,4%	26,3%	25,5%	32,5%	35,1%	34,1%
Noord-Holland	23,1%	25,4%	26,1%	32,9%	34,9%	35,0%
Zuid-Holland	22,8%	25,3%	25,3%	32,8%	35,1%	35,0%
Zeeland	22,6%	25,2%	24,6%	32,9%	35,7%	35,2%
Noord-Brabant	23,2%	25,6%	25,1%	33,4%	35,2%	34,4%
Limburg	23,1%	26,1%	25,3%	33,9%	36,5%	35,3%
Nederland	23,0%	25,5%	25,3%	33,1%	35,4%	34,7%
G4	23,0%	25,3%	25,9%	32,9%	34,8%	35,1%
NL excl. G4	23,0%	25,6%	25,1%	33,2%	35,5%	34,7%

Netto woonquote in de huursector naar provincie, 2018

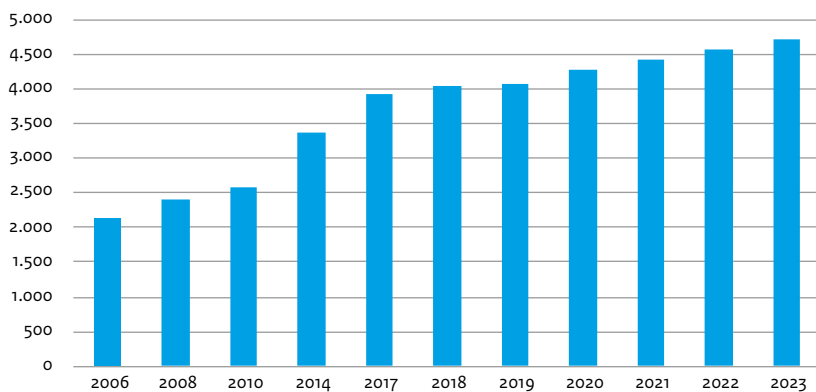
Het betreft hier huishoudens die in een zelfstandige huurwoning wonen en die een inkomen hebben dat hoger is dan 90% van het sociaal minimum. Huishoudens die gratis in een huurwoning wonen zijn hier buiten beschouwing gelaten.

Bron: WoON 2018. Peildatum: 1 januari.

5.14 Uitgaven betaalbaarheid, 2006-2023

x 1 miljoen euro	Huurtoeslag	BEW*
2006	2.136	1,5
2008	2.406	9,6
2010	2.578	28,2
2014	3.360	19,9
2017	3.935	4,5
2018	4.040	6,2
2019	4.064	6,2
2020	4.260	6,2
2021	4.417	6,2
2022	4.568	7,7
2023	4.720	8,2

Huurtoeslag (x 1 miljoen euro), 2006-2023

* Bevordering Eigen Woningbezit

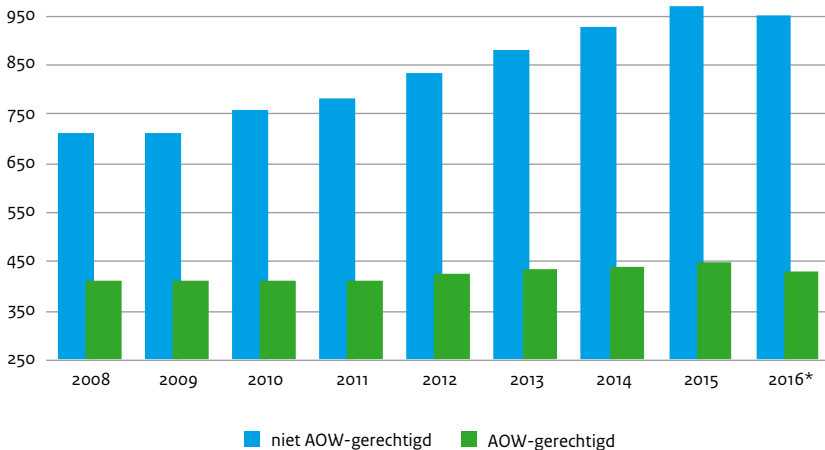
De getoonde cijfers voor 2018 en later betreffen schattingen.

Bron: Rijksoverheid.

5.15 Aantal toekenningen huurtoeslag per jaar (x 1.000), 2008-2016

	Aantal toekenningen				Totaal
	niet AOW-gerechtigd	AOW-gerechtigd	alleenstaand	meerpersoons	
2008	710	413	642	481	1.123
2009	713	409	648	475	1.122
2010	762	412	684	490	1.174
2011	782	411	690	503	1.193
2012	835	425	743	517	1.260
2013	882	434	776	539	1.315
2014	927	438	797	568	1.365
2015	972	451	837	585	1.423
2016*	954	432	827	559	1.386

Toekenningen huurtoeslag naar leeftijd (x 1.000), 2008-2016

* Vanaf 2016 worden huishoudens eenmalig meegeteld, huishoudens met 1 of meer verhuizingen worden slechts 1 keer meegenomen. Een subsidietijdvak liep tot 2009 van 1 juli in het jaar vóór het aangegeven jaar tot 1 juli in het aangegeven jaar. Vanaf 2010 wordt de huurtoeslag uitgekeerd via de belastingdienst en hebben de cijfers betrekking op het kalenderjaar.

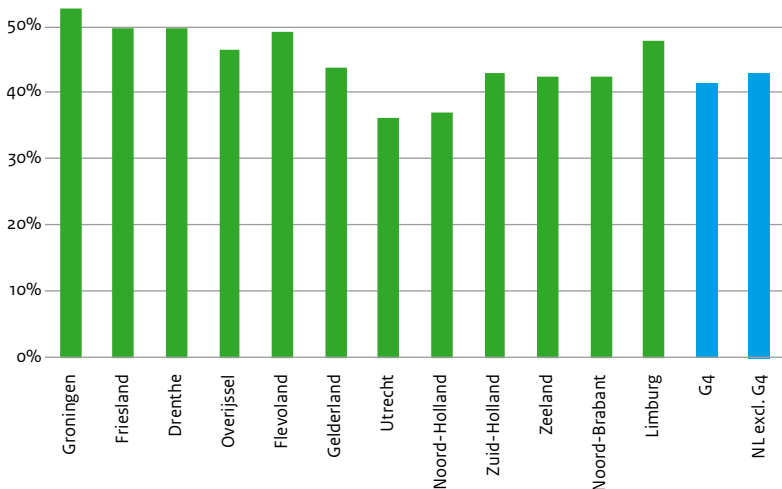
Bron: Belastingdienst.

5.16 Toegekende huurtoeslag regionaal, 2016

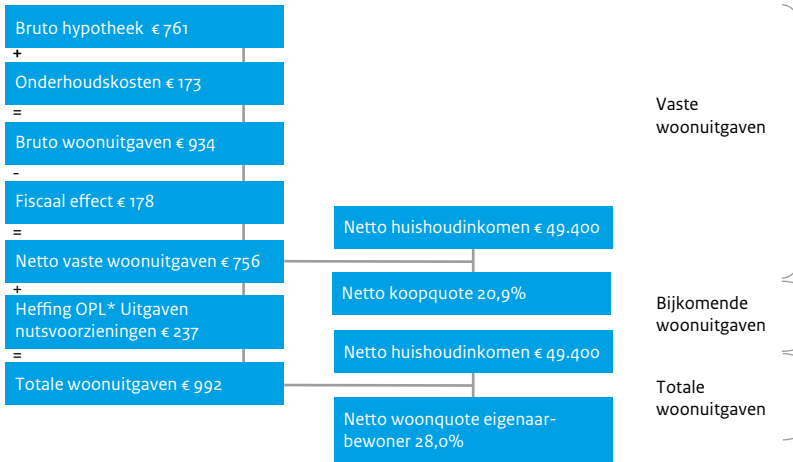
	Woningvoorraad huursector	Aantal ontvangers	Aandeel	Totaal bedrag	Gemiddelde huurtoeslag per maand
	x 1.000	x 1.000		x 1 mln	
Groningen	122	64	53%	142	€ 184
Friesland	111	55	50%	119	€ 180
Drenthe	74	37	50%	84	€ 191
Overijssel	193	90	47%	212	€ 196
Flevoland	57	28	49%	76	€ 224
Gelderland	345	151	44%	358	€ 197
Utrecht	227	82	36%	197	€ 200
Noord-Holland	640	237	37%	559	€ 197
Zuid-Holland	789	339	43%	809	€ 199
Zeeland	62	26	43%	60	€ 190
Noord-Brabant	419	178	42%	421	€ 197
Limburg	207	99	48%	235	€ 198
Nederland	3.247	1.386	43%	3.271	€ 197
Amsterdam	295	108	36%	252	€ 196
Rotterdam	198	96	48%	233	€ 203
Den Haag	139	63	45%	152	€ 200
Utrecht	80	29	36%	67	€ 192
G4	713	295	41%	704	€ 199
NL excl. G4	2.534	1.091	43%	2568	€ 196

Aandeel ontvangers huurtoeslag naar regio, 2016

Bron: Belastingdienst.

5.17 Opbouw maandelijks woonuitgaven van eigenaar-bewoners, 2018

* OPL - Overige Publiekrechtelijke Lichamen (onroerendzaakbelasting, rioolrechten e.d.)

Het betreft hier huishoudens die in een zelfstandige eigen woning wonen en die een inkomen hebben dat hoger is dan 90% van het sociaal minimum. Door afronding kan de som van de onderdelen afwijken van het totaal.

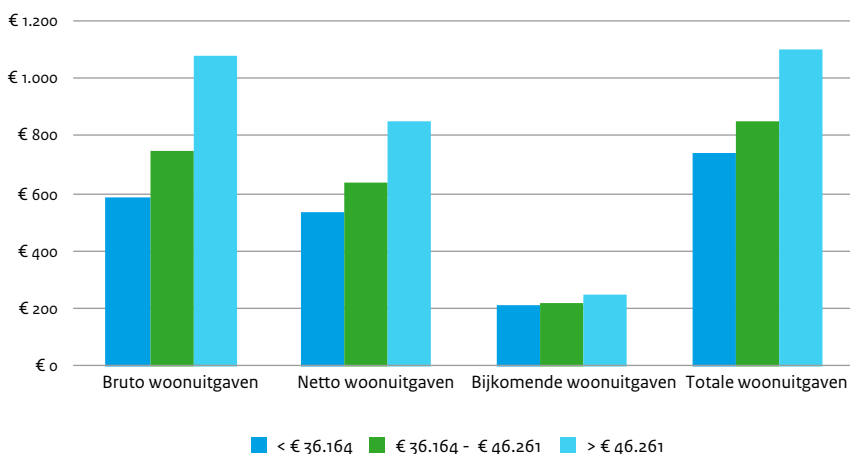
Bruto hypotheek incl. extra woonuitgaven eigen woning.

Bron: WoON 2018. Peildatum: 1 januari.

5.18 Opbouw van de maandelijkse woonlasten naar inkomensgroep in een koopwoning, 2018

	< € 36.164*	€ 36.164 - € 46.261*	> € 46.261*	Totaal
Bruto woonuitgaven (incl. onderhoudskosten)	€ 588	€ 747	€ 1.082	€ 934
Netto woonuitgaven (bruto - fiscaal effect)	€ 534	€ 637	€ 850	€ 756
Bijkomende woonuitgaven	€ 208	€ 217	€ 250	€ 237
Totale woonuitgaven	€ 742	€ 854	€ 1.100	€ 992
Gemiddeld netto jaarinkomen	€ 24.000	€ 32.800	€ 60.800	€ 49.400
Netto koopquote	27,6%	23,8%	18,2%	20,9%
Woonquote koopsector	38,6%	31,9%	23,8%	28,0%

Woonlasten eigenaar-bewoners naar inkomensgroep, 2018

* inkomensgrenzen voor het vaststellen van de inkomensafhankelijk huurverhoging (IAH).

Door afronding kan de som van de uitsplitsingen afwijken van het totaal.

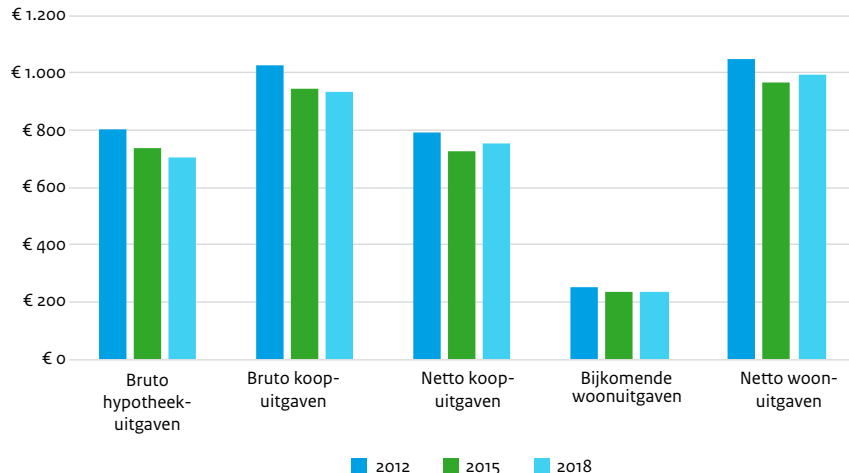
Het betreft hier huishoudens die in een zelfstandige eigen woning wonen en die een inkomen hebben dat hoger is dan 90% van het sociaal minimum.

Bron: WoON 2018. Peildatum: 1 januari.

5.19 Ontwikkeling opbouw maandelijkse woonuitgaven van eigenaar-bewoners, 2012-2018

	2012	2015	2018	Verschil 2015-2018	
				absoluut	relatief
Bruto hypotheekuitgaven	€ 803	€ 737	€ 705	-€ 32	-4,3%
Bijkomende koopuitgaven	€ 46	€ 54	€ 56	€ 2	4,6%
Onderhoudskosten	€ 179	€ 155	€ 173	€ 18	11,5%
Bruto koopuitgaven	€ 1.027	€ 945	€ 934	-€ 11	-1,2%
Fiscaal effect	€ 234	€ 218	€ 178	-€ 39	-18,0%
Netto koopuitgaven	€ 793	€ 728	€ 756	€ 28	3,8%
Bijkomende woonuitgaven	€ 253	€ 238	€ 237	-€ 1	-0,6%
Netto woonuitgaven	€ 1.047	€ 966	€ 992	€ 26	2,7%
Netto besteedbaar inkomen	€ 45.700	€ 48.400	€ 49.400	€ 1.000	2,1%
Netto koopquote	23,7%	21,1%	20,9%	-0,13%	-0,6%
Netto woonquote	31,6%	28,4%	28,0%	-0,44%	-1,5%

Ontwikkeling woonuitgaven eigenaar-bewoners, 2012-2018

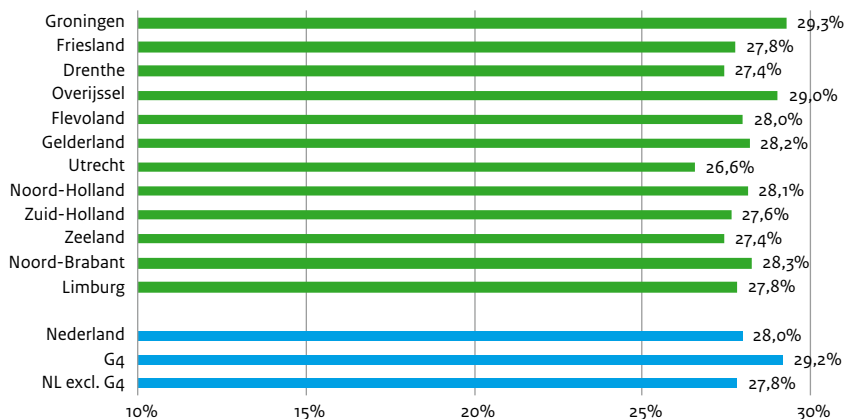
Het betreft hier huishoudens die in een zelfstandige eigen woning wonen en die een inkomen hebben dat hoger is dan 90% van het sociaal minimum. Door afronding kan de som van de onderdelen afwijken van het totaal.

Bron: WoON 2018. Peildatum: 1 januari.

5.20 Netto koop- en woonquote naar provincie, 2012-2018

	Netto koopquote			Netto woonquote		
	2012	2015	2018	2012	2015	2018
Groningen	23,4%	21,0%	21,2%	32,6%	29,4%	29,3%
Friesland	23,5%	20,6%	20,0%	32,6%	28,6%	27,8%
Drenthe	23,5%	20,8%	19,4%	32,4%	29,0%	27,4%
Overijssel	23,0%	20,7%	21,5%	31,5%	28,3%	29,0%
Flevoland	23,2%	22,0%	21,2%	30,7%	28,8%	28,0%
Gelderland	24,3%	21,0%	21,1%	32,2%	28,2%	28,2%
Utrecht	23,7%	21,5%	20,5%	30,5%	27,8%	26,6%
Noord-Holland	24,3%	22,1%	21,5%	31,7%	29,2%	28,1%
Zuid-Holland	24,0%	21,0%	21,0%	31,4%	27,9%	27,6%
Zeeland	21,6%	19,4%	19,7%	29,9%	27,4%	27,4%
Noord-Brabant	23,7%	21,0%	21,2%	31,7%	28,6%	28,3%
Limburg	22,8%	19,9%	20,1%	31,9%	28,2%	27,8%
Nederland	23,7%	21,1%	20,9%	31,6%	28,4%	28,0%
G4	26,1%	22,9%	23,1%	32,9%	29,2%	29,2%
NL excl. G4	23,5%	20,9%	20,7%	31,5%	28,3%	27,8%

Netto woonquote in de koopsector naar provincie, 2018

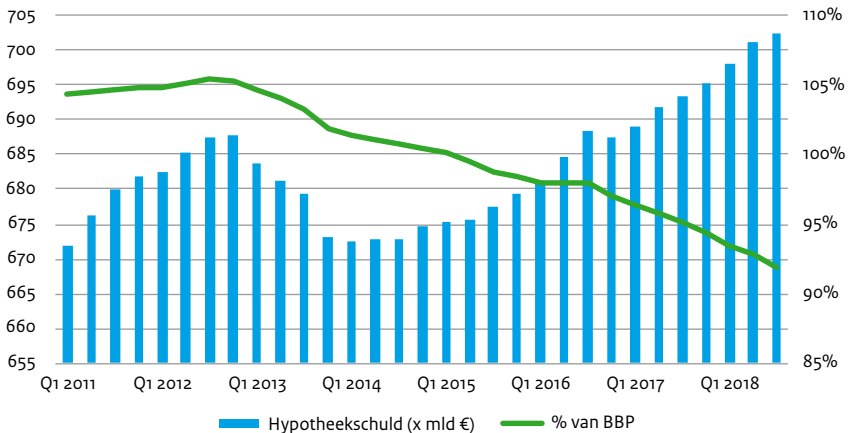
Het betreft hier huishoudens die in een zelfstandige huurwoning wonen en die een inkomen hebben dat hoger is dan 90% van het sociaal minimum.

Bron: WoON 2018. Peildatum: 1 januari.

5.21 Ontwikkeling totale hypotheekschuld van huishoudens, 2011-2018

	Hypotheekschuld	
	x miljard €	% van Bruto Binnenlands Product (BBP)
2011	672	104,3%
2012	683	104,8%
2013	684	104,6%
2014	673	101,4%
2015	675	100,2%
2016	681	98,0%
2017	689	96,4%
2018	698	93,5%

Totale hypotheekschuld van huishoudens, 2011-2018

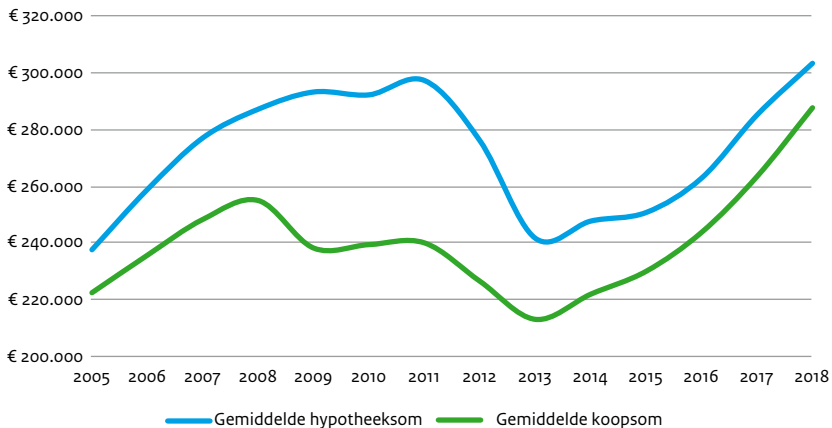

Bron: CBS

5.22 Nieuwe hypotheeken op woningen, 2005-2018

	Geregistreerde verkochte woningen	Gemiddelde koopsom	Aantal nieuwe hypotheeken	Gemiddelde hypotheeksom	Prijsindex bestaande koopwoningen (2015=100)
2005	206.600	222.700	560.900	238.000	106,6
2006	209.800	235.800	533.800	259.000	111,5
2007	202.400	248.300	453.000	277.000	116,2
2008	182.400	254.900	374.100	287.000	119,7
2009	127.500	238.300	256.900	293.000	115,6
2010	126.100	239.500	255.300	292.000	113,0
2011	120.700	240.100	245.000	297.000	110,3
2012	117.300	226.700	200.000	276.000	103,1
2013	110.100	213.400	170.000	242.000	96,4
2014	153.500	222.200	222.700	248.000	97,2
2015	178.300	230.200	252.800	251.000	100,0
2016	214.800	243.800	307.300	263.000	105,0
2017	241.900	263.300	353.100	285.000	113,0
2018	218.400	287.300		303.000	123,3

Gemiddelde koop- en hypotheeksom, 2005-2018

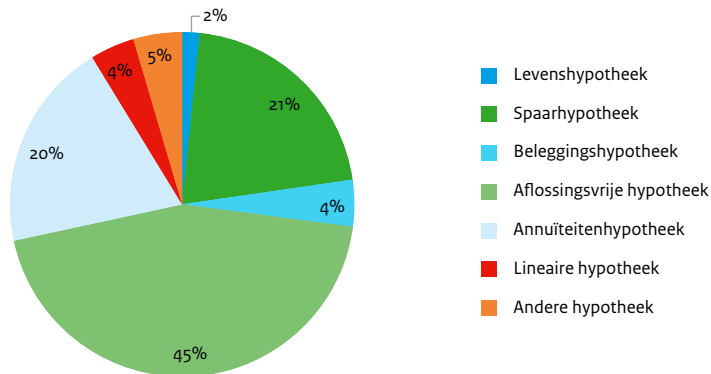
De gegevens van de gemiddelde koopsom en prijsindex bestaande koopwoningen hebben alleen betrekking op transacties op bestaande koopwoningen.

Bron: Kadaster (maanddata).

5.23 Lopende hypotheeklen naar soort, 2018

			2018
Hypotheeknaam*	x1.000 hypotheeklen	w.v. hypotheek in combinatie	
Levenshypotheek	76	2%	69%
Spaarhypotheek	970	21%	58%
Beleggingshypotheek	202	4%	74%
Aflossingsvrije hypotheek	2.050	45%	49%
Annuiteitenhypotheek	905	20%	44%
Lineaire hypotheek	192	4%	48%
Andere hypotheek	210	5%	51%
Totaal	4.604	100%	
2018			
Nationale hypotheekgarantie			
Wel	1.428	38%	
Niet	1.741	47%	
Weet niet	569	15%	
Totaal	3.737	100%	

Huishoudens met een hypotheek, 2018

* meer dan 1 hypotheek is mogelijk
 Door afronding kan de som van uitsplitsingen afwijken van het totaal.

Bron: WoON 2018. Peildatum: 1 januari.

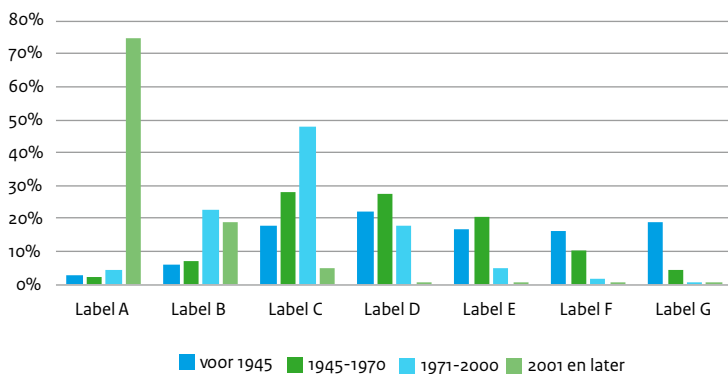
6

Energie

6.1 Energetische kwaliteit woningen naar bouwjaar, 2018

x 1.000 woningen	voor 1945	1945-1970	1971-2000	2001 en later	Totaal
Label A	11	21	66	364	461
Label B	24	71	326	92	514
Label C	71	272	694	24	1.062
Label D	88	271	255	3	617
Label E	66	201	71	2	340
Label F	64	101	24	1	190
Label G	74	43	5	1	123
Totaal	398	980	1.442	486	3.306

Energetische kwaliteit naar bouwjaar, 2018

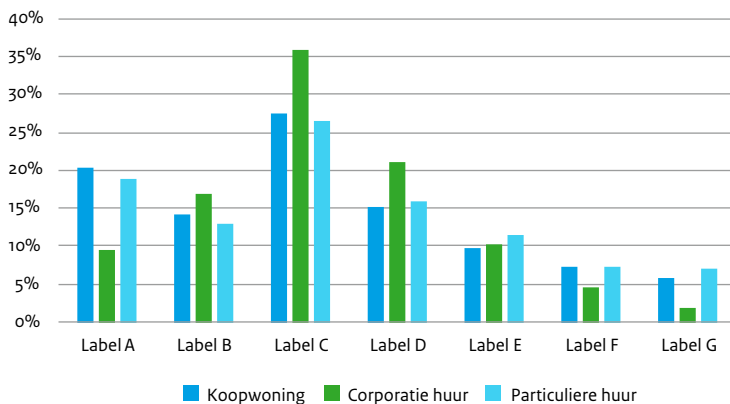
De opgenomen energielabels in dit hoofdstuk betreffen de afgegeven labels aan zelfstandige woningen. Door afronding kan de som van uitsplitsingen afwijken van het totaal.

Bron: RVO/WoON 2018. Peildatum: 1 januari.

6.2 Energetische kwaliteit woningen naar eigendom, 2018

x 1.000 woningen	Koopwoning	Corporatiehuur	Particuliere huur	Totaal
Label A	205	178	79	461
Label B	143	316	54	514
Label C	276	675	111	1.062
Label D	153	397	67	617
Label E	99	193	48	340
Label F	73	87	30	190
Label G	59	35	29	123
Totaal	1.007	1.880	419	3.306

Energetische kwaliteit naar eigendom, 2018

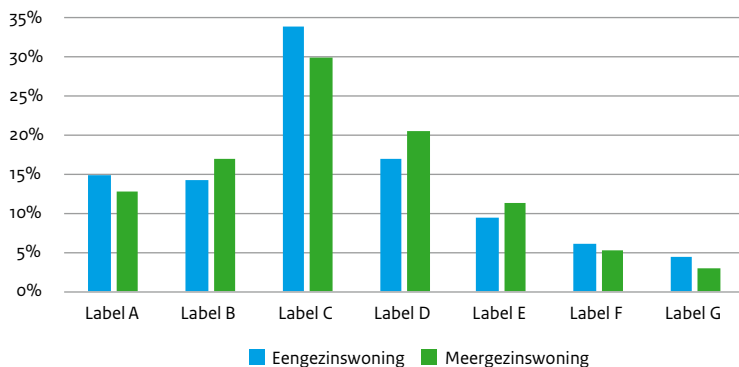
De opgenomen energielabels in dit hoofdstuk betreffen de afgegeven labels aan zelfstandige woningen. Door afronding kan de som van uitsplitsingen afwijken van het totaal.

Bron: RVO/WoON 2018. Peildatum: 1 januari.

6.3 Energetische kwaliteit woningen naar woningtype, 2018

x 1.000 woningen	Eengezinswoning	Appartement	Totaal
Label A	263	198	461
Label B	253	261	514
Label C	599	463	1.062
Label D	301	316	617
Label E	165	175	340
Label F	108	82	190
Label G	78	45	123
Totaal	1.767	1.539	3.306

Energetische kwaliteit naar woningtype, 2018

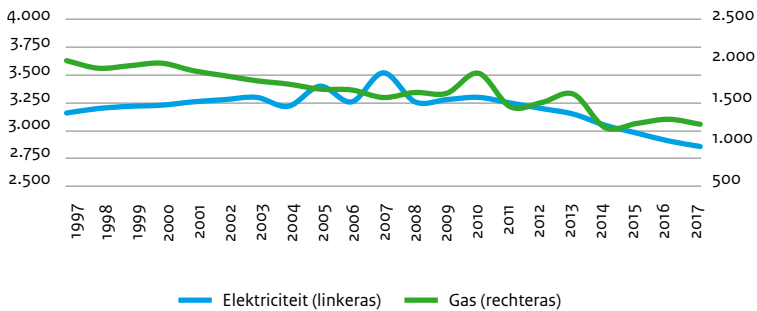
De opgenomen energielabels in dit hoofdstuk betreffen de afgegeven labels aan zelfstandige woningen. Door afronding kan de som van uitsplitsingen afwijken van het totaal.

Bron: RVO/WoON 2018. Peildatum: 1 januari.

6.4 Gemiddeld energieverbruik van huishoudens per toepassing, 1997-2017

	Gemiddeld gasverbruik per huishouden (m ³)	Gemiddeld elektriciteitsverbruik per huishouden (kWh)
1997	2.000	3.160
2000	1.970	3.230
2002	1.820	3.280
2006	1.650	3.260
2009	1.610	3.280
2010	1.850	3.300
2011	1.450	3.250
2012	1.500	3.200
2013	1.600	3.150
2014	1.200	3.050
2015	1.250	2.980
2016	1.300	2.910
2017	1.240	2.860

Gemiddeld gas- en elektriciteitsverbruik (m³ en kWh) van huishoudens, 1997-2017

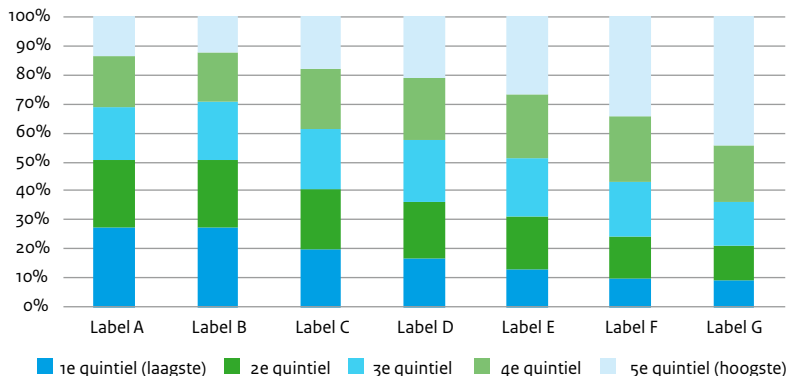
Door afronding kan de som van uitsplitsingen afwijken van het totaal.

Bron: CBS. Peildatum: jaarlijks.

6.5 Gasverbruik van huishoudens naar energielabels, 2018

x 1.000 woningen	1e quintiel (laagste)	2e quintiel	3e quintiel	4e quintiel	5e quintiel (hoogste)	Totaal
Label A	128	105	85	79	64	461
Label B	143	116	103	87	65	514
Label C	212	220	217	222	191	1.062
Label D	105	117	133	131	131	617
Label E	44	62	69	75	91	340
Label F	19	27	36	43	65	190
Label G	12	14	19	24	54	123
Totaal	661	661	661	661	662	3.306

Totaal gasverbruik van huishoudens naar energielabels, 2018

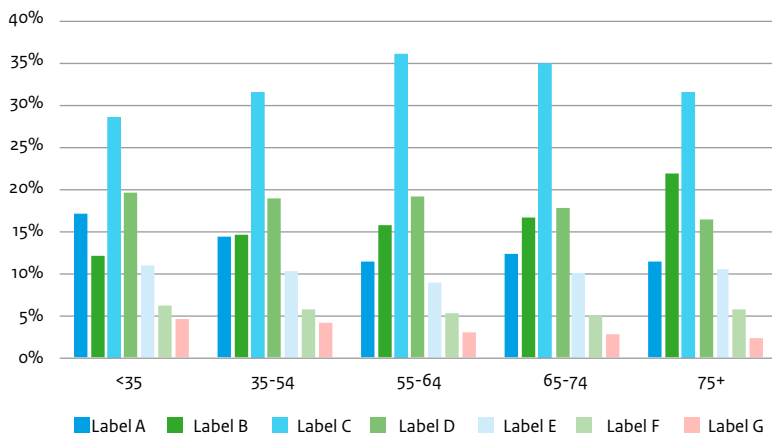
De opgenomen energielabels in dit hoofdstuk betreffen de afgegeven labels aan zelfstandige woningen. Door afronding kan de som van uitsplitsingen afwijken van het totaal.

Bron: RVO/WoON 2018. Peildatum: 1 januari.

6.6 Energielabel en leeftijd hoofdbewoner, 2018

x 1.000 woningen	<35	35-54	55-64	65-74	75+	Totaal
Label A	134	159	58	59	51	461
Label B	94	163	80	80	98	514
Label C	223	349	182	166	142	1.062
Label D	154	208	97	85	74	617
Label E	87	113	46	48	47	340
Label F	49	63	27	24	26	190
Label G	37	46	16	13	11	123
Totaal	778	1.101	505	474	448	3.306

Energielabels naar leeftijd hoofdbewoner, 2018

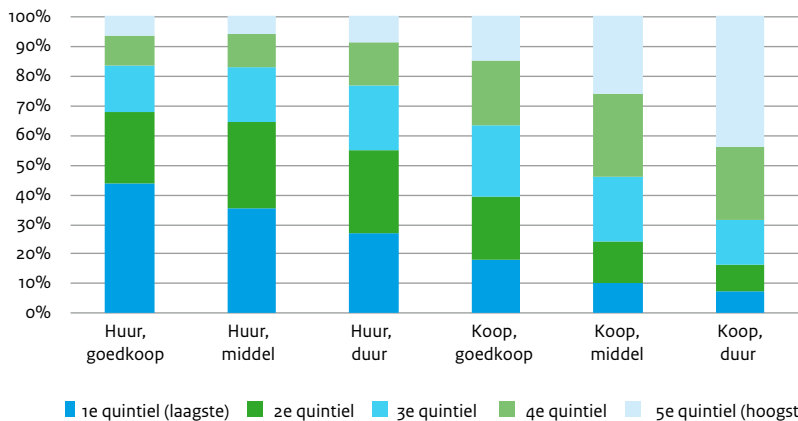
De opgenomen energielabels in dit hoofdstuk betreffen de afgegeven labels aan zelfstandige woningen. Door afronding kan de som van uitsplitsingen afwijken van het totaal.

Bron: RVO/WoON 2018. Peildatum: 1 januari.

6.7 Elektriciteitsverbruik van huishoudens naar prijsklasse van de woning, 2018

x 1.000 woningen	1e quintiel (laagste)	2e quintiel	3e quintiel	4e quintiel	5e quintiel (hoogste)	Totaal
Huur, goedkoop	193	110	69	45	30	447
Huur, middel	491	412	258	160	89	1.409
Huur, duur	307	323	248	168	105	1.150
Koop, goedkoop	235	285	320	295	203	1.339
Koop, middel	175	249	394	500	473	1.790
Koop, duur	94	117	205	326	594	1.336
Totaal	1.495	1.495	1.494	1.494	1.494	7.471

Elektriciteitsverbruik naar prijsklasse woning, 2018

* Prijsklassen: huur (goedkoop, <362€), huur (362€-555€), huur (duur > 555€), koop (goedkoop, < €200.000, koop (middel, €200.000-€320.000), koop (duur, > €320.000).

Het betreft hier het elektriciteitsgebruik van huishoudens in zelfstandige woningen. Door afronding kan de som van uitsplitsingen afwijken van het totaal.

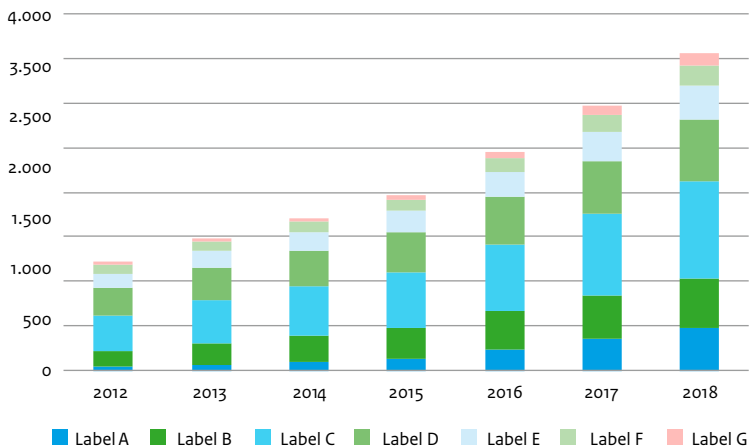
Bron: WoON 2018. Peildatum: 1 januari.

6.8 Geregistreerde energielabels woningen, 2012-2018

x 1.000	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Label A	45	67	98	126	239	362	483
Label B	171	235	293	352	421	481	549
Label C	398	485	550	616	759	912	1.097
Label D	309	366	406	455	522	599	689
Label E	164	190	209	236	277	322	378
Label F	92	105	113	126	154	183	217
Label G	37	43	46	51	80	110	141
Totaal	1.217	1.490	1.713	1.963	2.452	2.967	3.553

Geregistreerde energielabels woningen (x1.000), 2018

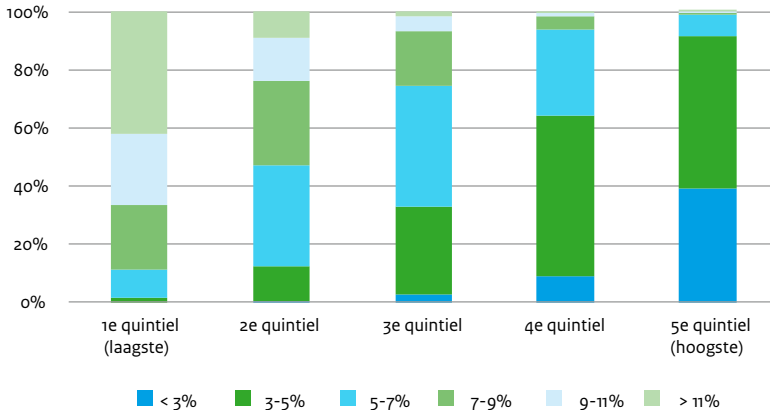
De opgenomen energielabels in dit hoofdstuk betreffen de definitieve labels. Door afronding kan de som van uitsplitsingen afwijken van het totaal.

Bron: RVO. Peildatum: 1 januari.

6.9 Energiequote (gas en elektra) naar besteedbaar huishoudinkomen, 2018

x 1.000 woningen	1e quintiel (laagste)	2e quintiel	3e quintiel	4e quintiel	5e quintiel (hoogste)	Totaal
< 3%	0	6	37	126	559	728
3-5%	18	170	436	795	746	2.165
5-7%	144	500	592	418	109	1.762
7-9%	313	410	269	71	12	1.076
9-11%	353	212	72	14	2	653
> 11%	601	130	23	5	1	759
Totaal	1.429	1.429	1.429	1.428	1.428	7.143

Energiequote naar besteedbaar huishoudinkomen, 2018

* Huishoudens met inkomen vanaf 90% sociaal minimum

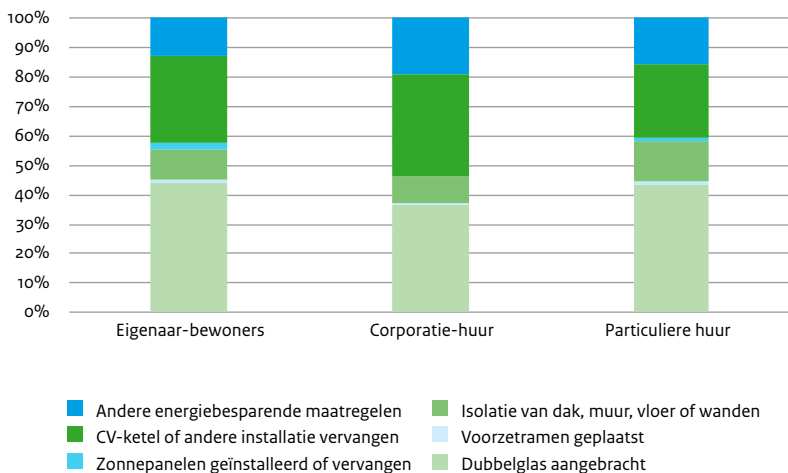
Door afronding kan de som van uitsplitsingen afwijken van het totaal.

Bron: WoON 2018. Peildatum: 1 januari.

6.10 Woningen met energiebesparende maatregelen naar type woning, 2007-2012

x 1.000 woningen	Eigenaar-bewoners	Corporatie-huur	Particuliere huur	Totaal
Dubbelglas aangebracht	1.014	124	47	1.185
Voorzetramen geplaatst	23	1	1	25
Isolatie van dak, muur, vloer of wanden	233	32	16	280
Zonnepanelen geïnstalleerd of vervangen	54	0	1	55
CV-ketel of andere installatie vervangen	685	118	27	830
Andere energiebesparende maatregelen	297	67	17	381
Totaal energiebesparende maatregelen	2.306	342	109	2.757
Aandeel woningen met genomen maatregelen	55%	16%	14%	39%
Aandeel woningen zonder genomen maatregelen	45%	84%	86%	61%

Energiebesparende maatregelen naar type woning, 2007-2012

Het betreft hier genomen maatregelen van huishoudens in zelfstandige woningen, uitgevoerd in de periode van 2007-2012.

Bron: Energiemodule WoON 2012. Peildatum: 1 januari.

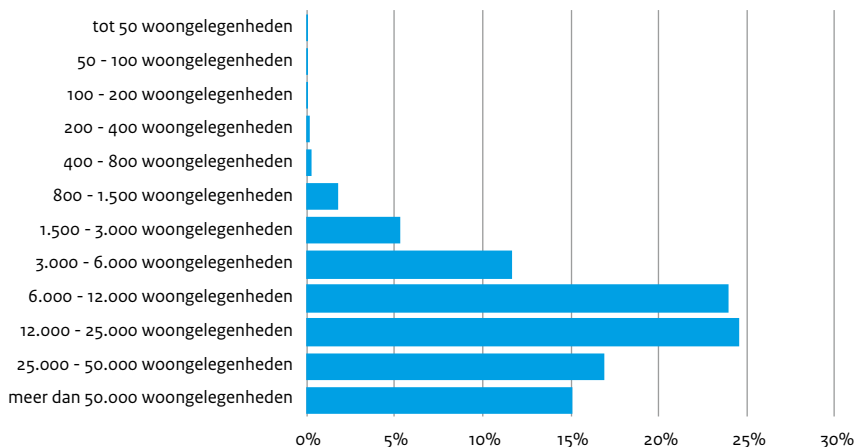
7

Woningcorporaties

7.1 Aantal corporaties naar groottekategorie, 2017

Groottekategorie	Aantal corporaties	Aantal woongelegenheden	Aandeel woongelegenheden (%)
tot 50 woongelegenheden	5	100	0%
50 - 100 woongelegenheden	2	100	0%
100 - 200 woongelegenheden	7	1.100	0%
200 - 400 woongelegenheden	14	4.200	0%
400 - 800 woongelegenheden	11	6.500	0%
800 - 1.500 woongelegenheden	39	43.500	2%
1.500 - 3.000 woongelegenheden	56	125.700	5%
3.000 - 6.000 woongelegenheden	63	277.800	12%
6.000 - 12.000 woongelegenheden	69	568.000	24%
12.000 - 25.000 woongelegenheden	36	582.700	25%
25.000 - 50.000 woongelegenheden	12	401.700	17%
meer dan 50.000 woongelegenheden	6	358.500	15%
Totaal	320	2.370.100	100%

Aandeel woongelegenheden

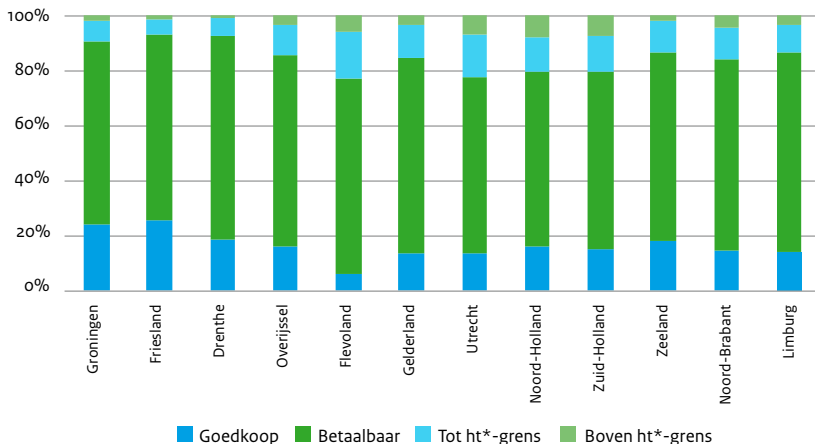
Cijfers zijn exclusief verbindingen. In 2017 waren er ongeveer 11.150 woongelegenheden in verbinding. Door afrondingen kan de som afwijken van het totaal.

Bron: Gegevensopdraging Corpdata - WSW, AW, en BZK. Peildatum: 31 december.

7.2 Woningvoorraad naar prijsklasse, 2017

	Aantal zelfstandige huurwoningen	% zelfstandige huurwoningen t.o.v. totale voorraad	Goedkoop	Betaalbaar	Tot ht*-grens	Boven ht*-grens
Groningen	79.500	89%	19.000	53.200	5.800	1.500
Friesland	79.600	95%	20.500	53.400	4.600	1.100
Drenthe	52.200	92%	9.600	38.600	3.500	500
Overijssel	134.600	92%	21.700	93.300	14.900	4.700
Flevoland	43.000	95%	2.600	30.500	7.300	2.600
Gelderland	238.300	91%	32.000	169.200	28.400	8.700
Utrecht	154.900	90%	20.900	99.700	23.300	11.100
Noord-Holland	417.900	94%	68.000	264.300	53.200	32.400
Zuid-Holland	538.900	94%	81.300	348.300	69.600	39.600
Zeeland	42.200	96%	7.600	28.900	4.700	900
Noord-Brabant	302.400	94%	43.500	210.500	35.700	12.700
Limburg	135.500	94%	19.000	98.100	13.800	4.600
Nederland	2.219.000	93%	345.700	1.488.100	264.700	120.400

Samenstelling sociale huurwoningen

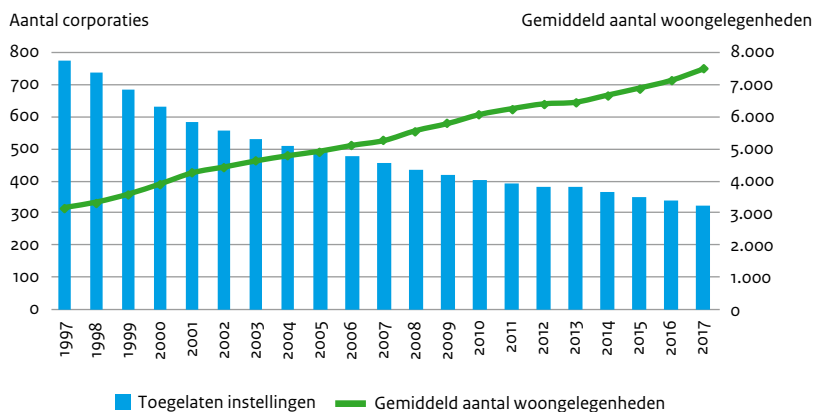

* ht - huurtoeslag, grens is € 710,68; vanaf 1 januari 2017 gelden op basis van de Wet op de huurtoeslag de volgende grenzen: Goedkoop: maandhuur tot kwaliteitskortingsgrens van € 414,02. Betaalbaar: maandhuur van kwaliteitskortingsgrens tot hoogste aftoppingsgrens van € 635,05. Duur tot huurtoeslaggrens of boven huurtoeslaggrens: maandhuur onder of boven maximale huurgrens vanaf € 710,68. Cijfers zijn inclusief verbindingen; door afrondingen kan de som afwijken van het totaal.

Bron: Gegevensopraging Corpodata - WSW, AW, en BZK. Peildatum: 31 december.

7.3 Aantal corporaties en gemiddeld woningbezit, 1997-2017

aantallen	Toegelaten instellingen	Gemiddeld aantal woonegelegenheden
1997	767	3.140
2000	628	3.880
2005	492	4.890
2010	400	6.030
2011	389	6.210
2012	380	6.360
2013	378	6.410
2014	363	6.630
2015	349	6.850
2016	337	7.090
2017	320	7.440

Cijfers zijn inclusief verbindingen.

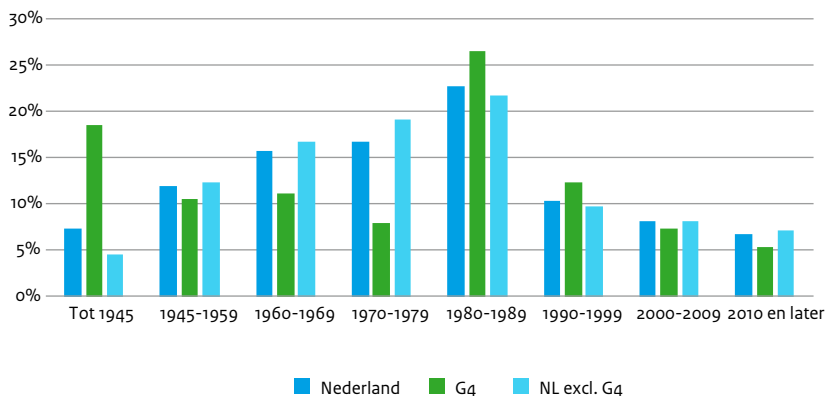
Bron: Gegevensopvraging Corpodata - WSW, AW, en BZK. Peildatum: 31 december.

7.4 Opbouw bezit corporaties naar type woning en bouwjaarklasse, 2017

aantallen	Zelfstandige eengezinswoningen	Zelfstandige meergezinswoningen			Onzelfstandig overige woon-eenheden	Intramuraal (zorg vast-goed)*	Totaal
		etage-bouw zonder lift (t/m 4 etages)	etage-bouw met lift (t/m 4 etages)	hoog-bouw			
Tot 1945	77.100	86.600	3.400	2.000	11.800	3.300	184.200
1945 - 1959	166.000	115.600	7.000	3.700	2.700	1.200	296.200
1960 - 1969	187.100	87.600	35.200	61.100	11.000	4.200	386.200
1970 - 1979	199.500	50.400	43.700	96.400	14.500	9.100	413.600
1980 - 1989	174.400	185.000	59.400	32.900	15.100	9.400	476.200
1990 - 1999	66.700	50.500	83.700	34.100	11.700	9.200	255.900
2000 - 2009	49.700	17.500	68.300	32.700	7.800	23.600	199.600
2010 en later	41.300	11.800	54.600	33.400	7.800	20.500	169.400
Totaal	961.800	604.900	355.400	296.400	82.400	80.400	2.381.200
Nederland	40%	25%	15%	12%	3%	3%	100%
G4	13%	50%	14%	15%	6%	2%	100%
NL excl. G4	47%	19%	15%	12%	3%	4%	100%

Opbouw bezit corporaties naar bouwperiode

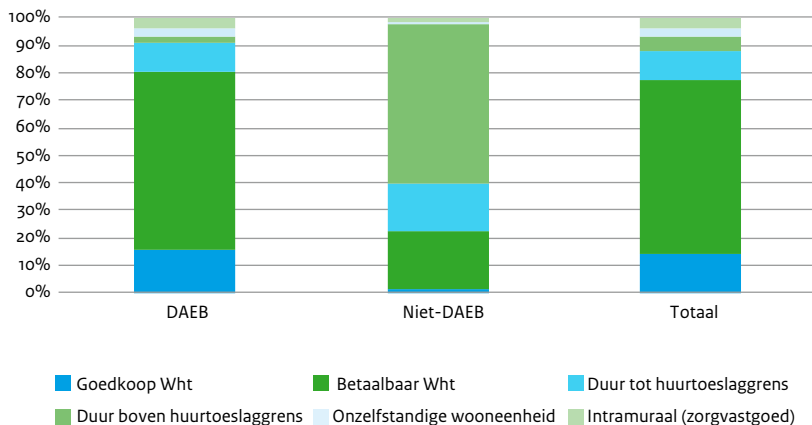
* intramuraal: eenheden in bijzondere woonvormen die worden gefinancierd vanuit de Wet Langdurige Zorg (WLZ) (verpleeghuizen, instellingen voor de geestelijke gezondheidszorg, instellingen voor lichamelijk en verstandelijk gehandicapten.)
Cijfers zijn inclusief verbindingen; door afrondingen kan de som afwijken van het totaal.

Bron: Gegevensopvraging Corpodata - WSW, AW, en BZK. Peildatum: 31 december.

7.5 Omvang bezit corporaties naar DAEB en niet-DAEB, 2017

aantallen	Woongelegenheden		
	DAEB	Niet-DAEB	Totaal
Zelfstandige huurwoningen	2.083.800	135.200	2.219.000
Goedkope woningen	344.200	1.500	345.700
Betaalbare woningen	1.458.600	29.500	1.488.100
Duur tot huurtoeslaggrens	240.400	24.300	264.700
Duur boven huurtoeslaggrens	40.500	79.900	120.400
Onzelfstandige wooneenheid	78.100	700	78.800
Intramuraal (zorgvastgoed)	81.000	2.400	83.400
Totaal woongelegenheden	2.242.900	138.300	2.381.200
Overheveling*	-65.200	65.200	0

Bezit corporaties naar DAEB en niet-DAEB

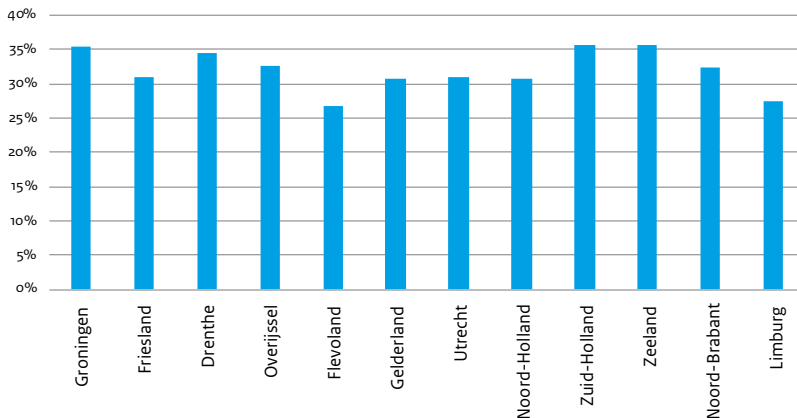
* overheveling: het gaat uitsluitend om mutaties die het gevolg zijn van het ingediende scheidingsvoorstel. Cijfers zijn inclusief verbindingen; door afrondingen kan de som afwijken van het totaal.

Bron: Gegevensopvraging Corpodata - WSW, AW, en BZK. Peildatum: 31 december.

7.6 Toegankelijke woongelegenheden van corporaties, 2017

aantallen	Toegankelijk ¹	% van totale woongelegenheden	Geclusterd ²	% van totaal toegewezen woongelegenheden	Aangepast ³	% van totaal toegewezen woongelegenheden
Groningen	31.400	35%	1.900	11%	1.100	1%
Friesland	25.900	31%	2.900	11%	200	8%
Drenthe	19.500	34%	1.900	11%	100	8%
Overijssel	47.400	32%	9.400	8%	1.000	8%
Flevoland	12.000	27%	2.700	11%	600	7%
Gelderland	79.900	31%	11.100	9%	4.200	4%
Utrecht	53.000	31%	1.000	9%	600	8%
Noord-Holland	136.300	31%	14.900	6%	2.800	11%
Zuid-Holland	203.200	36%	47.600	8%	8.700	7%
Zeeland	15.600	36%	3.500	8%	100	18%
Noord-Brabant	104.300	32%	26.100	21%	1.700	8%
Limburg	39.500	27%	5.100	9%	300	8%
Nederland	768.200	32%	128.200	11%	21.400	7%

Aandeel toegankelijke woongelegenheden

1 toegankelijk: betreft nulredenwoningen, een zelfstandige huurwoning die zowel intern als extern toegankelijk is. Belangrijke vertrekken zijn zonder gebruik te hoeven maken van een trap bereikbaar.

2 geclusterd: betreft woon-zorgcomplexen, aanleunwoningen, beschermd-wonen complexen en direct door de corporatie aan de bewoner verhuurde woongelegenheden in voormalige verzorgingshuizen

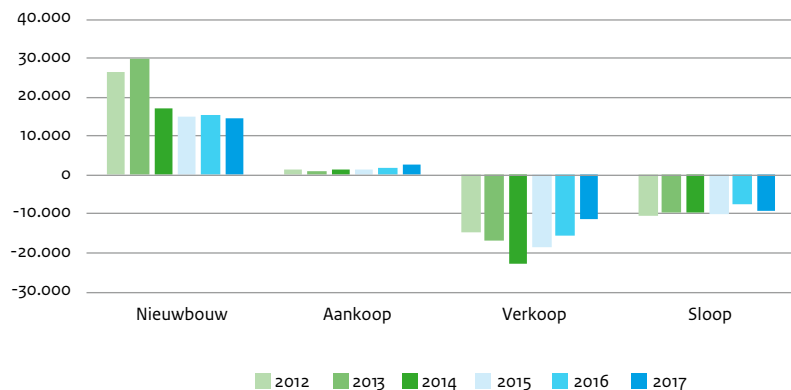
3 aangepast: individuele woning die geschikt gemaakt is voor een specifieke doelgroep
Cijfers zijn exclusief verbindingen; door afrondingen kan de som afwijken van het totaal.

Bron: Gegevensopraging Corpdata - WSW, AW, en BZK. Peildatum: 31 december.

7.7 Mutaties aantal woonegelegenheden, 2012-2017

aantallen	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Aantal huurwoonegelegenheden per 1 januari	2.414.400	2.420.200	2.422.400	2.402.200	2.390.800	2.382.300
Nieuwbouw	26.300	29.900	17.200	15.000	15.300	14.400
Aankoop*	1.500	800	1.400	1.600	1.700	2.900
Verkoop*	14.800	16.700	22.900	18.700	15.700	11.400
- Verkoop aan toekomstige bewoners	14.000	14.700	17.000	15.300	11.300	8.700
- Verkoop aan andere instellingen	900	2.000	5.900	3.500	4.400	2.700
Sloop	10.500	9.800	9.700	10.200	7.500	9.100
Overige mutaties	1.000	-300	1.100	800	600	-500
Aantal huurwoonegelegenheden per 31 december	2.418.400	2.422.500	2.408.000	2.391.900	2.387.700	2.379.100
Productie koopwoningen	5.300	3.100	2.500	1.700	2.200	1.100
Verbeteringen boven € 20.000	21.100	17.700	14.800	18.500	15.400	19.900

Mutaties aantal woonegelegenheden

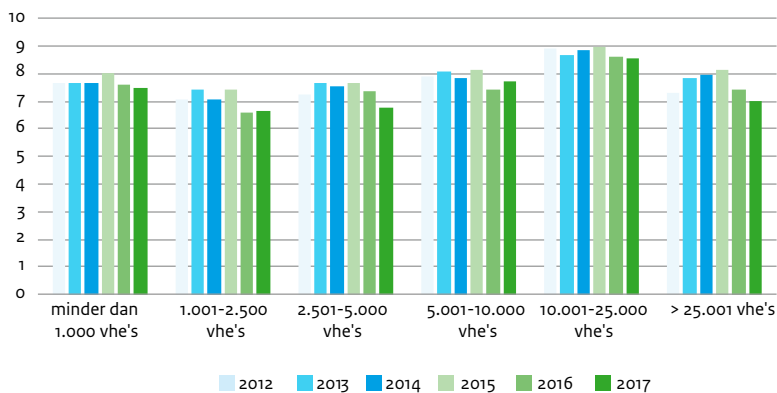
* De aankoop en verkoopcijfers zijn exclusief aankoop en verkoop van of aan verbindingen of andere toegelaten instellingen. Cijfers zijn inclusief verbindingen; door afrondingen kan de som afwijken van het totaal.

Bron: Gegevensopvraging Corpodata - WSW, AW, en BZK. Peildatum: 31 december.

7.8 Mutatiegraad van zelfstandige huurwoningen 2012-2017

% van totale bezit	2012	2013	2014	2015	2016	2017
minder dan 1.000 vhe's	7,6	7,7	7,6	8,0	7,6	7,5
1.001-2.500 vhe's	7,1	7,4	7,1	7,4	6,6	6,7
2.501-5.000 vhe's	7,2	7,6	7,5	7,7	7,3	6,8
5.001-10.000 vhe's	7,9	8,1	7,9	8,1	7,4	7,7
10.001-25.000 vhe's	8,9	8,6	8,9	9,0	8,6	8,6
> 25.001 vhe's	7,3	7,9	7,9	8,1	7,4	7,0
Nederland	7,9	8,1	8,1	8,3	7,7	7,6

Mutatiegraad zelfstandige huurwoningen

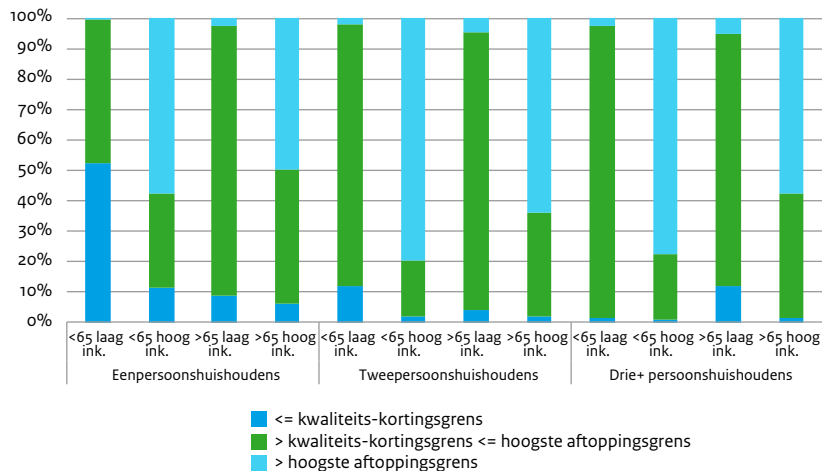
Cijfers zijn exclusief verbindingen.

Bron: Gegevensopvraging Corpodata - WSW, AW, en BZK. Peildatum: 31 december.

7.9 Woningtoewijzing door corporaties naar type huishouden, leeftijd en inkomen, 2017

	<= kwaliteits- kortingsgrens	> kwaliteits- kortingsgrens <= hoogste aftoppingsgrens	> hoogste aftoppings- grens	Aantal toewijzingen*
1. Eenpersoonshuishoudens				
Jonger dan 65 jaar, laag inkomen	52%	47%	1%	97.200
Jonger dan 65 jaar, hoog inkomen	11%	31%	58%	18.800
65 jaar of ouder, laag inkomen	9%	89%	2%	11.400
65 jaar of ouder, hoog inkomen	6%	44%	50%	4.600
2. Tweepersoonshuishoudens				
Jonger dan 65 jaar, laag inkomen	12%	86%	2%	18.700
Jonger dan 65 jaar, hoog inkomen	2%	19%	80%	6.600
65 jaar of ouder, laag inkomen	4%	91%	5%	5.200
65 jaar of ouder, hoog inkomen	2%	34%	64%	3.000
3. Drie- en meerpersoonshuishoudens				
Jonger dan 65 jaar, laag inkomen	2%	96%	3%	20.500
Jonger dan 65 jaar, hoog inkomen	1%	21%	78%	5.800
65 jaar of ouder, laag inkomen	12%	83%	5%	300
65 jaar of ouder, hoog inkomen	1%	41%	58%	100
totaal aantal toewijzingen	57.300	107.900	26.900	192.100

Aantal toewijzingen naar type huishouden, leeftijd en inkomen

* vanaf 1 januari 2017: kwaliteitskortingsgrens: maandhuur € 414,02; lage aftoppingsgrens (1 en 2 personen): maandhuur € 592,55 en hoge aftoppingsgrens (vanaf 3 personen): maandhuur € 710,68

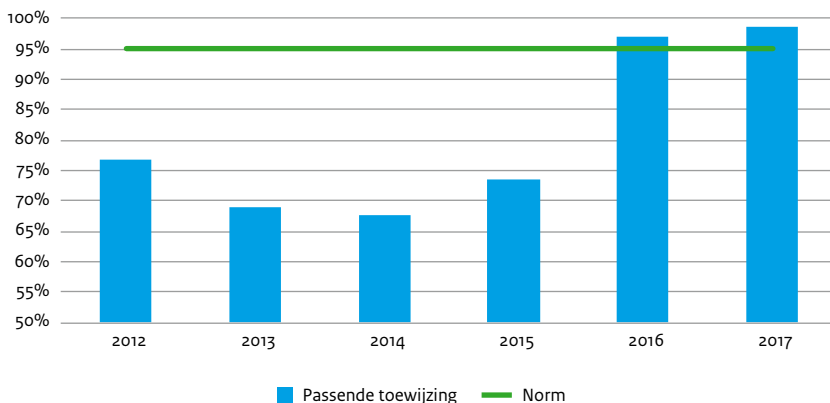
Door afrondingen kan de som afwijken van het totaal.

Bron: Gegevensopvraging Corpdata - WSW, AW, en BZK. Peildatum: 31 december.

7.10 Passende woningtoewijzing conform Woningwet, 2012-2017

aantallen	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Toewijzingen totaal	213.300	218.100	211.100	224.300	214.700	192.100
Toewijzingen doelgroep	161.800	164.100	161.900	178.400	164.400	153.200
Toewijzingen < aftoppingsgrens	124.200	113.400	109.600	131.000	159.400	151.200
Toewijzingen > aftoppingsgrens*	77%	69%	68%	73%	97%	99%
Toewijzingen > aftoppingsgrens	37.600	50.700	52.300	47.400	5.000	2.000
Toewijzingen niet doelgroep	51.500	54.000	49.300	44.100	50.300	38.900
Toewijzingen niet doelgroep < aftoppingsgrens	24.800	23.400	20.800	17.200	11.800	14.000
Toewijzingen niet doelgroep > aftoppingsgrens	26.700	30.600	28.500	26.900	38.500	24.900

Passende woningtoewijzing conform Woningwet

* als % van totaal aan doelgroep

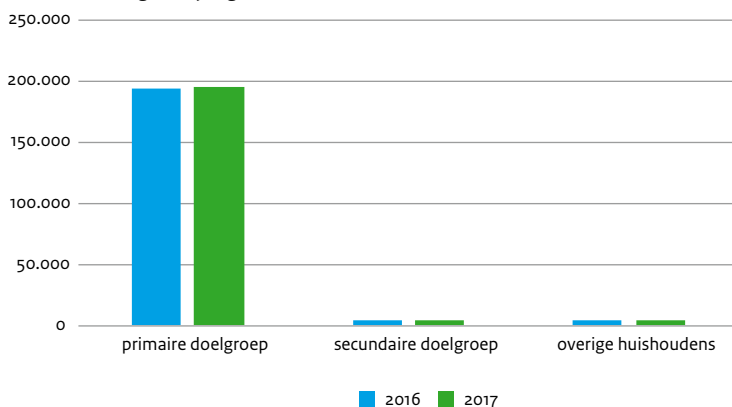
De norm betreft 95%. Door afrondingen kan de som afwijken van het totaal.

Bron: Gegevensopvraging Corpodata - WSW, AW, en BZK. Peildatum: 31 december.

7.11 Passende woningtoewijzing conform EU besluit¹, 2016-2017

aantallen	2016	2017
primaire doelgroep ¹	194.690	195.640
secundaire doelgroep ²	4.030	4.010
overige huishoudens	4.750	4.690
Nederland	203.470	204.190
% toewijzing aan primaire doelgroep	96%	96%

Passende woningtoewijzing conform EU besluit, 2016-2017

¹ huishoudens met een inkomen tot € 36.165 (2017)

² huishoudens met een inkomen tussen € 36.165 en € 40.349 (2017)

Door afrondingen kan de som afwijken van het totaal.

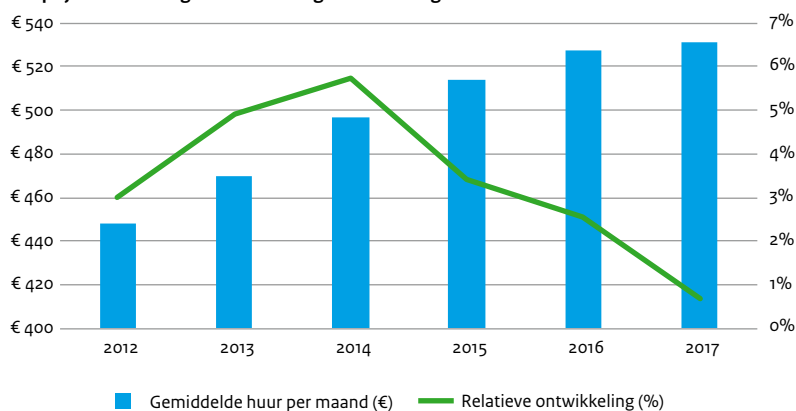
Bron: Gegevensopvraging Corpodata - WSW, AW, en BZK. Peildatum: 31 december.

7.12 Huurprijontwikkeling van zelfstandige huurwoningen, 2012-2017

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Aantal zelfst. huurwoningen (*mln)	2,27	2,26	2,25	2,24	2,22	2,21
Gemiddelde huur per maand (€)	448	470	497	514	527	531
Totale huursom (mld €)	12,2	12,8	13,4	13,8	14,1	14,1
Relatieve ontwikkeling (%)	3,0%	4,9%	5,7%	3,4%	2,6%	0,7%

Huurprijontwikkeling van zelfstandige huurwoningen

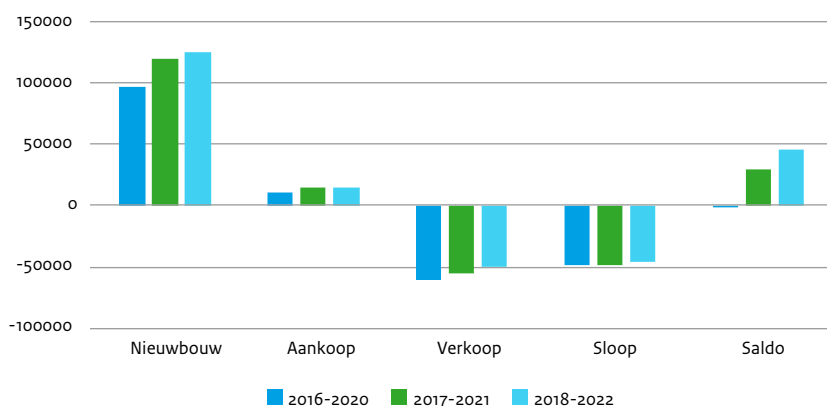
Cijfers zijn exclusief verbindingen.

Bron: Gegevensopvraging Copodata - WSW, AW, en BZK. Peildatum: 31 december.

7.13 Investeringsvoornemens coporaties, 2016-2022

aantallen DAEB	Veranderingen huurwoningvoorraad					
	Nieuwbouw	Aankoop	Verkoop	Sloop	Saldo	Verbetering huurwoningen (x € 1 mld)
2016-2020	96.500	11.000	60.750	48.250	-1.500	10,2
2017-2021	120.000	14.250	55.500	49.000	29.750	12,4
2018-2022	125.250	15.250	50.250	45.250	45.000	14,5
Niet-DAEB						
2018-2022	2.700	3.200	13.750	100	-7.950	0,4
Totaal	127.950	18.450	6.400	45.350	37.050	14,9
gem. per jaar	25.590	3.690	12.800	9.070	7.410	3,0

Investeringsvoornemens DAEB coporaties, 2016-2022

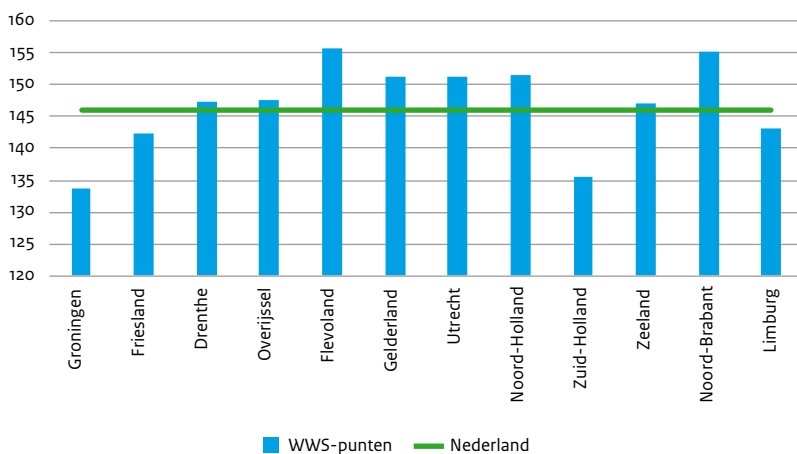

Bron: ILT / Autoriteit woningcorporaties - Sectorbeeld 2018. Peildatum: 31 december.

7.14 Gemiddeld aantal WWS-punten per zelfstandige huurwoningen naar provincie, 2017

Gemiddeld aantal WWS-punten	
Groningen	134
Friesland	142
Drenthe	147
Overijssel	148
Flevoland	156
Gelderland	151
Utrecht	151
Noord-Holland	152
Zuid-Holland	136
Zeeland	147
Noord-Brabant	155
Limburg	143
Nederland	146
G4	144
NL excl. G4	147

WWS punten gerangschikt naar provincie, 2017

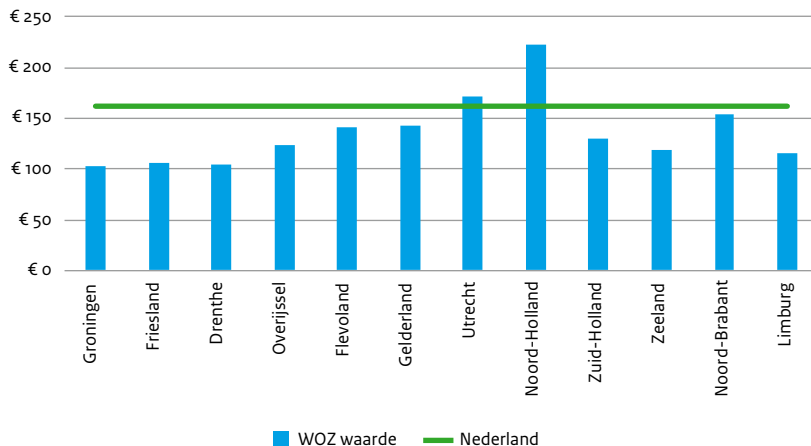
Cijfers zijn exclusief verbindingen.

Bron: Gegevensopvraging Copodata - WSW, AW, en BZK. Peildatum: 31 december.

7.15 Gemiddelde WOZ-waarde per zelfstandige huurwoningen naar provincie, 2017

x1.000€	Gemiddelde WOZ-waarde
Groningen	103
Friesland	106
Drenthe	104
Overijssel	124
Flevoland	141
Gelderland	142
Utrecht	171
Noord-Holland	222
Zuid-Holland	130
Zeeland	119
Noord-Brabant	153
Limburg	116
Nederland	163
G4	186
NL excl. G4	147

Gemiddelde WOZ-waarde (x 1.000) naar provincie, 2017

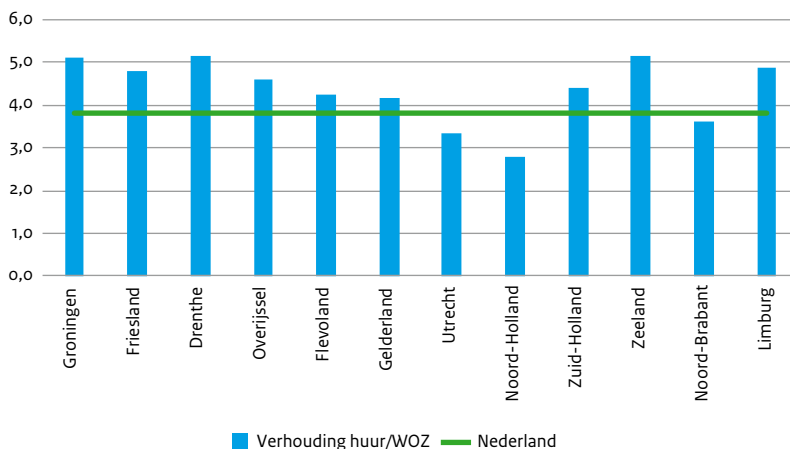
Cijfers zijn exclusief verbindingen.

Bron: Gegevensopraging Copodata - WSW, AW, en BZK. Peildatum: 31 december.

7.16 Verhouding gemiddelde maandhuur en WOZ-waarde van zelfstandige huurwoningen, 2017

	Maandhuur / WOZ-waarde	Maandhuur	Gemiddelde WOZ-waarde (x € 1.000)
Groningen	5,1	492	103
Friesland	4,8	483	106
Drenthe	5,2	497	104
Overijssel	4,6	524	124
Flevoland	4,3	586	141
Gelderland	4,2	531	142
Utrecht	3,4	543	171
Noord-Holland	2,8	540	222
Zuid-Holland	4,4	535	130
Zeeland	5,2	513	119
Noord-Brabant	3,6	528	153
Limburg	4,9	512	116
Nederland	3,8	533	163
G4	3,5	530	186
NL excl. G4	4,0	536	147

Verhouding van de gemiddelde maandhuur en de WOZ-waarde naar provincies, 2017

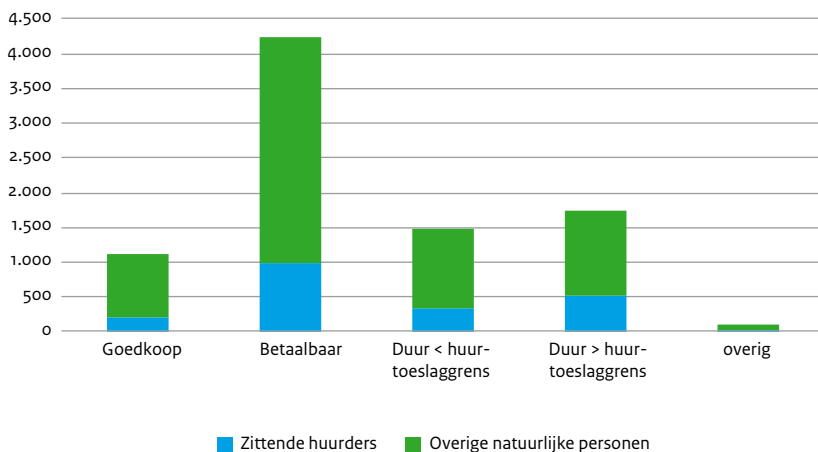
Cijfers zijn exclusief verbindingen.

Bron: Gegevensopvraging Corpodata - WSW, AW, en BZK. Peildatum: 31 december.

7.17 Verkoop corporatiewoningen aan particulieren, 2017

aantallen	Huurwoningen naar huurprijsklasse				Overig overig	Totaal
	Goedkoop	Betaalbaar	Duur < huur- toeslaggrens	Duur > huur- toeslaggrens		
Zittende huurders	210	990	350	530	20	2.100
Overige natuurlijke personen	920	3.260	1.140	1.220	80	6.620
Totaal	1.130	4.250	1.480	1.760	100	8.710

Verkoop corporatiewoningen aan particulieren, 2017

Cijfers zijn inclusief verbindingen; door afrondingen kan de som afwijken van het totaal.

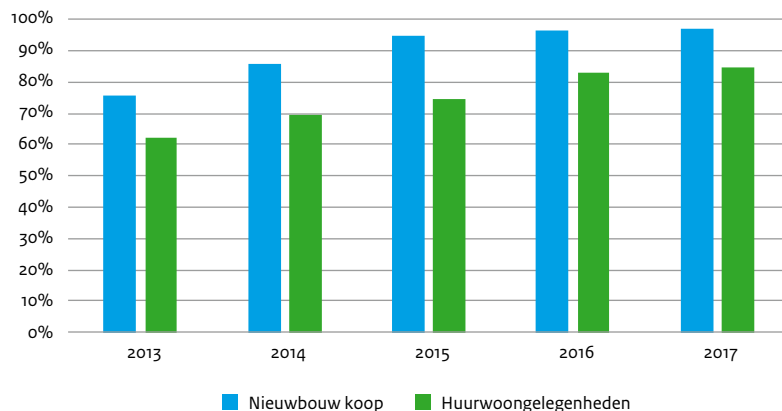
Bron: Gegevensopvraging Copodata - WSW, AW, en BZK. Peildatum: 31 december.

7.18 Verkoop bestaande corporatiewoningen en nieuwbouwkoop met korting, 2013-2017

	Huurwoongelegenheden				
	2013	2014	2015	2016	2017
Zonder korting	62%	70%	75%	83%	85%
<10% korting	21%	21%	16%	10%	6%
10%-20% korting	4%	2%	3%	3%	4%
20%-30% korting	12%	6%	5%	3%	6%
>30% korting	1%	1%	1%	1%	0%
Totaal	16.910	18.870	18.280	16.570	10.110

	Nieuwbouw koop				
	2013	2014	2015	2016	2017
Zonder korting	76%	86%	95%	96%	97%
<10% korting	8%	5%	3%	4%	2%
10%-20% korting	11%	7%	1%	0%	1%
20%-30% korting	5%	2%	0%	0%	0%
>30% korting	0%	0%	0%	0%	0%
Totaal	3.840	2.990	2.450	2.350	1.410

Percentage verkochte huurwoongelegenheden en nieuwbouw koopwoningen zonder korting, 2013-2017

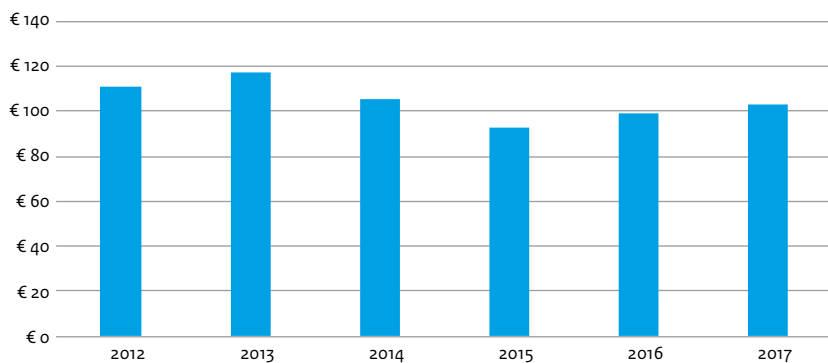
Cijfers zijn inclusief verbindingen, door afronding kan de som afwijken van het totaal.

Bron: Gegevensopvraging Corpodata - WSW, AW, en BZK. Peildatum: 31 december.

7.19 Uitgaven van corporaties aan leefbaarheid totaal volume (DAEB) en per DAEB- woongelegenheden, 2012-2017

x € miljoen	Volume uitgaven leefbaarheid	
	Totaal	per DAEB woongelegenheden
2012	260	111
2013	273	117
2014	242	105
2015	215	93
2016	229	99
2017	231	103

Uitgaven aan leefbaarheid per DAEB woongelegenheden (in €), 2012-2017

Cijfers zijn exclusief verbindingen; door afronding kan de som afwijken van het totaal.

Bron: Gegevensopvraging Copodata - WSW, AW, en BZK. Peildatum: 31 december.

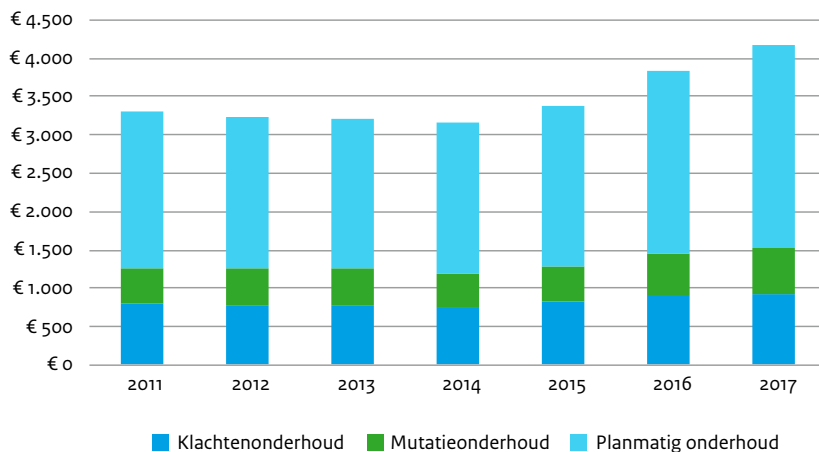

7.20 Investerings in onderhoud en woningverbetering, 2011-2017

x € miljoen		Totaal					
Type onderhoud	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Klachtenonderhoud	796	788	781	753	818	903	923
Mutatieonderhoud	467	471	467	447	468	558	610
Planmatig onderhoud	2.056	1.973	1.961	1.962	2.095	2.366	2.631
Totaal	3.318	3.232	3.209	3.162	3.380	3.828	4.164

€		per wooneenheid					
Type onderhoud	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Klachtenonderhoud	330	326	323	313	342	407	389
Mutatieonderhoud	194	195	193	186	196	251	257
Planmatig onderhoud	854	818	811	817	877	1.065	1.110
Totaal	1.378	1.339	1.328	1.316	1.416	1.723	1.757

Investerings in onderhoud en woningverbetering (x € miljoen), 2011-2017

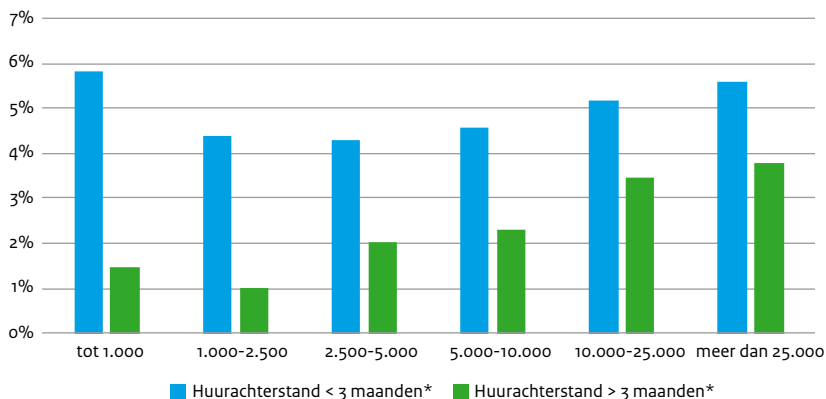
Cijfers zijn exclusief verbindingen; door afronding kan de som afwijken van het totaal.

Bron: Gegevensopvraging Copodata - WSW, AW, en BZK. Peildatum: 31 december.

7.21 Huisuitzettingen en huurachterstanden naar grootteklasse, 2017

Grootteklasse	Aantal uitzettingen	Uitzettingen*	Huurachterstand < 3 mnd	Huurachterstand < 3 mnd*	Huurachterstand > 3 mnd	Huurachterstand > 3 mnd*
tot 1.000 woonegelegenheden	10	0,1%	1.220	5,8%	310	1,5%
1.000 - 2.500 woonegelegenheden	80	0,1%	4.600	4,4%	1.040	1,0%
2.500 - 5.000 woonegelegenheden	250	0,1%	9.930	4,3%	4.650	2,0%
5.000 - 10.000 woonegelegenheden	590	0,1%	23.330	4,6%	11.700	2,3%
10.000 - 25.000 woonegelegenheden	1.090	0,2%	36.970	5,2%	24.730	3,5%
meer dan 25.000 woonegelegenheden	2.050	0,3%	43.800	5,6%	29.760	3,8%
Totaal	4.080	0,2%	119.850	5,1%	72.190	3,0%

Aandeel woonegelegenheden met huurachterstand naar grootteklasse, 2017

* als % van de totaal aantal woonegelegenheden

Cijfers zijn exclusief verbindingen; door afronding kan de som afwijken van het totaal.

Bron: Gegevensoprvraging Corpodata - WSW, AW, en BZK. Peildatum: 31 december.

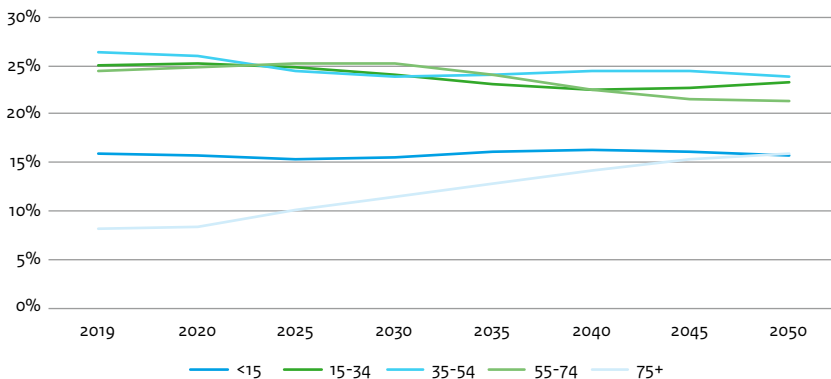
8

Prognoses

8.1 Prognose bevolkingsomvang naar leeftijd, 2019-2050

x 1.000	<15	15-34	35-54	55-74	75+	totaal
2019	2.741	4.334	4.565	4.236	1.408	17.285
2020	2.728	4.373	4.519	4.304	1.454	17.378
2025	2.725	4.402	4.334	4.467	1.801	17.729
2030	2.812	4.323	4.286	4.540	2.069	18.030
2035	2.942	4.220	4.389	4.382	2.334	18.268
2040	2.999	4.144	4.506	4.158	2.613	18.420
2045	2.961	4.204	4.506	3.982	2.842	18.494
2050	2.897	4.310	4.429	3.948	2.939	18.525

Ontwikkeling bevolking naar leeftijd (%), 2019-2050

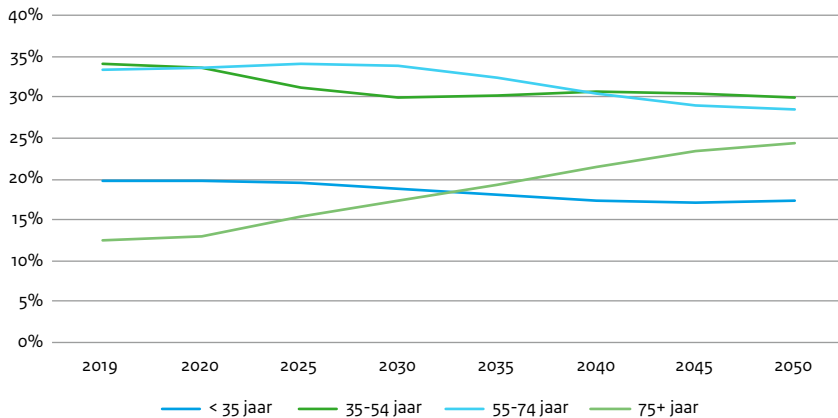
Door afronding kan de som van uitsplitsingen afwijken van het totaal.

Bron: ABF Research - Primos prognose 2019 (versie maart 2019). Peildatum: 1 januari.

8.2 Prognose huishoudontwikkeling naar leeftijd, 2019-2050

x 1.000	< 35 jaar	35-54 jaar	55-74 jaar	75+ jaar	Totaal
2019	1.578	2.713	2.651	1.000	7.942
2020	1.594	2.688	2.702	1.033	8.018
2025	1.614	2.583	2.829	1.281	8.307
2030	1.599	2.555	2.891	1.482	8.527
2035	1.569	2.616	2.807	1.679	8.671
2040	1.507	2.681	2.670	1.885	8.744
2045	1.491	2.681	2.550	2.060	8.782
2050	1.521	2.635	2.517	2.152	8.824

Ontwikkeling huishoudens naar leeftijd, 2019-2050

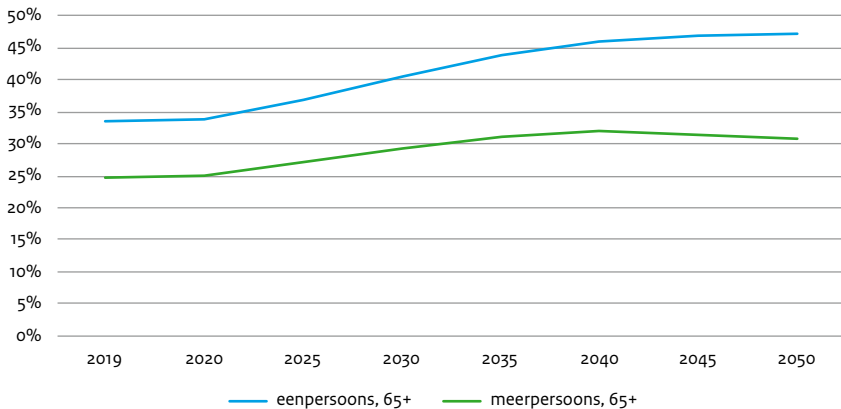
Door afronding kan de som van uitsplitsingen afwijken van het totaal.

Bron: ABF Research - Primos prognose 2019 (versie maart 2019). Peildatum: 1 januari.

8.3 Vergrijzing van de bevolking naar huishoudtype, 2019-2050

	Eenpersoons- huishoudens	Eenpersoons 65 jaar+	% Een- persoons 65 jaar+	Meer- persoons- huishoudens	Meer- persoons 65 jaar+	% Meer- persoons 65 jaar+
	aantal x1.000	aantal x1.000		aantal x1.000	aantal x1.000	
2019	3.055	1.021	33%	4.887	1.367	25%
2020	3.111	1.053	34%	4.907	1.395	25%
2025	3.343	1.232	37%	4.964	1.538	27%
2030	3.536	1.428	40%	4.992	1.691	29%
2035	3.681	1.608	44%	4.991	1.820	31%
2040	3.773	1.739	46%	4.971	1.889	32%
2045	3.834	1.798	47%	4.947	1.884	31%
2050	3.890	1.837	47%	4.935	1.872	31%

Vergrijzing huishoudens naar type, 2019-2050

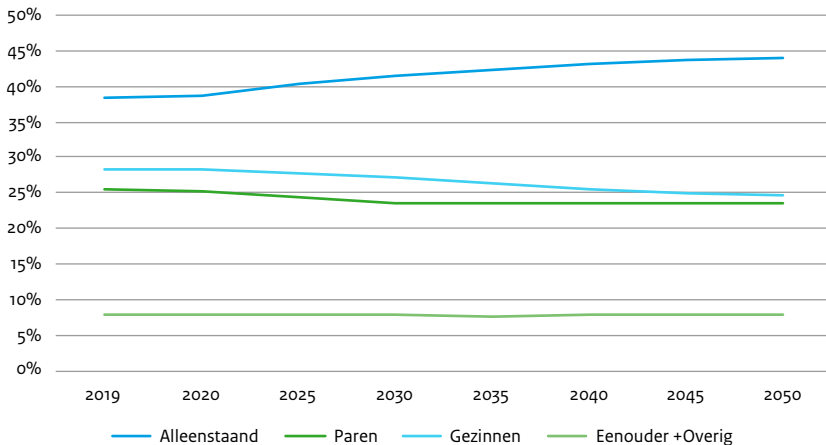
Door afronding kan de som van uitsplitsingen afwijken van het totaal.

Bron: ABF Research - Primos prognose 2019 (versie maart 2019). Peildatum: 1 januari.

8.4 Prognose huishoudontwikkeling naar huishoudtype, 2019-2050

x 1.000	Alleenstaand	Gezinnen	Paren	Eenouder +Overig	Totaal
2019	3.055	2.021	2.246	620	7.942
2020	3.111	2.020	2.262	625	8.018
2025	3.343	2.015	2.301	648	8.307
2030	3.536	2.020	2.310	662	8.527
2035	3.681	2.036	2.282	673	8.671
2040	3.773	2.054	2.234	683	8.744
2045	3.834	2.068	2.187	692	8.782
2050	3.890	2.066	2.166	703	8.824

Ontwikkeling huishoudens naar type (%), 2019-2050

Door afronding kan de som van uitsplitsingen afwijken van het totaal.

Bron: ABF Research - Primos prognose 2019 (versie maart 2019). Peildatum: 1 januari.

Bronnen Cijfers over Wonen en Bouwen

Belastingdienst

De Belastingdienst is in Nederland belast met het heffen en innen van belastingen. De dienst maakt onderdeel uit van het Ministerie van Financiën. De belastingdienst regelt bijvoorbeeld de toekenning van de Huurtoeslag (is een bijdrage in de huurkosten van uw woning).

CBS

Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) is in Nederland de instantie waar de verzameling, bewerking en publicatie van de statistieken ten behoeve van overheid, wetenschap en bedrijfsleven zijn gecentraliseerd.

Corpodata (vanaf 2019, SBR-Wonen)

Via CorpoData vragen het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW), de Autoriteit woningcorporaties (Aw) ondergebracht bij de Inspectie Leefbaarheid en Transport (ILT), alsmede de DG-BRW (Directoraat-generaal Bestuur, Ruimte en Wonen) van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) gezamenlijk de financiële en volkshuisvestelijke gegevens van corporaties op.

DG-BRW / Syswov

Syswov (SYStem WOningVoorraad) is een systeem dat jaarlijks voor het Ministerie van BZK (MinBzk/DGBRW) wordt ontwikkeld. Het is een instrument dat de samenstelling van de woningvoorraad op gemeentelijk niveau in beeld brengt. Daarvoor worden nieuwbouw, sloop en veranderingen binnen de woningvoorraad bijgehouden (naar eigendom, type, grootte en ouderdom van de woningen). De gegevens zijn beschikbaar vanaf 1971.

DNB

De Nederlandsche Bank (DNB) is verantwoordelijk voor het bewaken van de financiële stabiliteit in Nederland. Tot haar belangrijkste taken behoren: een lage inflatie, veilig betalingsverkeer

en soliditeit en integriteit van financiële instellingen. Daarnaast publiceert DNB monetaire en financiële statistieken voor Nederland.

Kadaster / BAG

Op grond van de wet houdt het Kadaster openbare registers bij. Deze registers bestaan onder meer uit notariële akten die betrekking hebben op de registergoederen. In de meeste gevallen gaat het om overdrachtsakten en hypotheekakten. De openbare registers bevatten feiten die aangeven welke rechten op de registergoederen rusten (rechtstoestand). Het Kadaster beheert de Basisregistraties Adressen en Gebouwen (BAG).

MNW

De Monitor Nieuwe Woningen (MNW) is een samenwerkingsverband van de vereniging van projectontwikkeling maatschappijen (NEPROM) en de vereniging voor ontwikkelaars & bouwondernemers (NVB). De Monitor Nieuwe Woningen wordt samengesteld en beheerd door Onderzoeksinstituut OTB. De Monitor heeft tot doel voor overheid en marktpartijen actuele en betrouwbare marktinformatie te genereren over de ontwikkeling van de woningproductie.

Primos

Primos (PRognose-, Informatie-, en MONitoring Systeem) is een prognose van bevolking en huishoudens naar leeftijd en geslacht voor toekomstige jaren op regionaal niveau. De Primosprognose beschrijft de meest waarschijnlijke toekomstige ontwikkelingen in de bevolkingsopbouw, de huishoudenssamenstelling en woningbehoefte. Sinds begin jaren tachtig maakt ABF Research jaarlijks de Primos bevolkingsprognose, onder andere voor het Ministerie van BZK. Deze prognose is uitgegroeid tot dé standaardprog-

nose in Nederland. De demografische ontwikkeling laat zich in het algemeen goed voorspellen en geeft een solide houvast bij beleidsvoorbereiding.

Rijksoverheid

Als onderdeel van de Nederlandse overheid, functioneert de Rijksoverheid op landelijk niveau en wordt gevormd door alle ministeries en uitvoeringsorganisaties die onder de verantwoordelijkheid van een ministerie vallen. Een dergelijke uitvoeringsorganisatie is de Belastingdienst, die onder de verantwoordelijkheid valt van het ministerie van Financiën (MINFIN).

RvO

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RvO) (ontstaan uit een fusie van Agentschap NL en Dienst Regelingen) is een onderdeel van het Ministerie van Economische Zaken en heeft als taak het stimuleren van ondernemers bij duurzaam, agrarisch, innovatief en internationaal ondernemen

Socrates

Socrates is een prognose van vraag en aanbod van woningen naar verschillende segmenten, prijsklassen en woonmilieu. Op grond hiervan wordt een consumentgericht bouwprogramma berekend dat de marktpotentie weerspiegelt. Sinds eind jaren negentig maakt ABF Research kwalitatieve prognoses voor de woningmarkt. Jaarlijks worden de uitgangspunten bijgesteld op basis van de meest recente inzichten en verwachtingen.

WoON

Het Woononderzoek Nederland (WoON) is een onderzoek om woonwensen en woonomstandigheden in kaart te brengen. Het onderzoek vervangt sinds 2006 het WoningBehoeft Onderzoek (WBO) en de Kwalitatieve Woningregistratie (KWR). Het WoON heeft een doorlooptijd van drie jaar en is opgedeeld in modules die elk een onderwerp dekken zoals

bijvoorbeeld Sociaal-Fysiek, Wonen tussen jong en oud of Energie. Het onderzoek maakt analyses mogelijk voor beantwoording van beleids- en kamervragen, voor beleidsaanbevelingen en voor de ontwikkeling van nieuw beleid.

Begrippenlijst

aangepaste woning

Individuele woning die geschikt gemaakt is voor een specifieke doelgroep.

aanleunwoning

Woningen die gebouwd zijn tegen of in de nabijheid van een verzorgingshuis en bedoeld zijn voor ouderen die nog redelijk mobiel zijn en geen grote gezondheidsproblemen hebben. Zij profiteren op deze manier wel van de diensten van het verzorgingscentrum, terwijl ze verder redelijk zelfstandig kunnen blijven wonen.

administratieve correctie

Iedere wijziging in cijfers over de woningvoorraad anders dan als gevolg van nieuwbouw, overige toevoegingen of onttrekkingen.

aftoppingsgrens

Zie huurtoeslag.

afzetsnelheid

De afzetsnelheid is het gemiddeld aantal dagen waarbinnen een aangeboden woning wordt verkocht.

Appartement (meergezinswoning)

Ook wel aangeduid als gestapelde woning. Een deel van een gebouw met meerdere woningen, zoals een flatwoning, appartement, galerijflat, etagewoning, boven- en benedenwoning, portiekwoning of maisonnette.

asielverzoek

Een verzoek dat een vreemdeling/vluchteling indient bij de Nederlandse autoriteiten om een verblijfsvergunning te krijgen.

autochtoon

Een autochtoon is een persoon van wie de beide ouders in Nederland zijn geboren.

basishuur

De basishuur (brutohuur) is de betaalde huur verminderd met de eventueel in de huur opgenomen kosten voor water, verwarming, garage en andere diensten voor privégebruik. Subsidiabele servicekosten worden niet in mindering gebracht.

Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG)

Een databank die gemeentelijke basisgegevens bevat van alle adressen en gebouwen in een gemeente.

beleggingsinstelling

Een instelling die zich tot het publiek wendt met de vraag om gelden, die vervolgens worden belegd. De opbrengsten van de beleggingen komen ten gunste van de beleggers.

besteedbaar huishoudinkomen

Het besteedbaar inkomen van een huishouden is het inkomen uit arbeid, winst uit onderneming en inkomen uit uitkeringen en sociale verzekeringen (pensioen, lijfrente, alimentatie c.q. bijstandsverhaal). Voorts wordt als inkomen meegeteld: de kinderbijslag, het spaarloon, de vakantietoeslag, de zorgtoeslag, de tegemoetkoming van de werkgever in de ziektekosten, gratificaties, vaste winstdeling en tantièmes. Inkomsten en uitgaven in verband met het wonen worden niet meegeteld. Het inkomen is dus exclusief ontvangen huurtoeslag, hypotheek-renteaf trek, eigen woningforfait met daaraan gekoppeld belastingvoordeel. In het huishoudinkomen telt mee het inkomen van het hoofd van het huishouden, de eventuele partner en van andere leden van het huishouden.

Bewoonde Andere Ruimte (BAR)

BAR duidt de onzelfstandige woningen aan. Het zijn woonverblijven die niet voldoen aan de woningdefinitie (zie woonruimte) zoals woonruimten in een studentenhuis, een pension of kamerverhuurpand, een woonboot, woonwagen, caravan of zomerhuis.

binnenlandse migratie

Een wisseling van de woonplaats, met als gevolg een verandering van woongemeente.

bouwers voor de markt

Opdrachtgevers die (laten) bouwen voor de verhuur en/of verkoop zoals projectontwikkelaars, makelaars, aannemers die voor eigen risico bouwen en institutionele beleggers zoals pensioenfondsen, levensverzekeraars en fondsen die de sociale verzekeringen uitvoeren.

bruto toevoeging

De bruto toevoeging is het aantal aan de woningvoorraad toegevoegde woningen door nieuwbouw of productie anderszins.

bruto woonuitgaven van eigenaar-bewoners

De som van de bruto hypotheekuitgaven (rente + aflossing of spaarpremie) en bijkomende vaste uitgaven (opstalverzekering, OZB-eigenarendeel en erfpacht) minus een eventuele rijksbijdrage in de vorm van een premie (komt bijna niet meer voor).

bouwjaar

Het desbetreffende jaar waarin de woning gebouwd is.

buitenlandse migratie (immigratie/emigratie)

Het zich vestigen in Nederland van personen vanuit het buitenland (immigratie) of het vertrek van inwoners uit Nederland om zich in het buitenland te vestigen (emigratie).

corporatie

Zie woningcorporatie.

corporatie huurwoning (sociale huurwoning)

Een door een toegelaten instelling verhuurde woning.

Diensten van Algemeen Belang (DAEB)

Sociale huurwoningen die worden verhuurd en/of gebouwd door corporaties in afspraak met het kabinet, behoren tot DAEB. Huurwoningen

verhuurd en/of gebouwd door corporaties, op verzoek van gemeenten, behoren tot niet-DAEB.

doelgroepen

Binnen het woonbeleid wordt onderscheid gemaakt naar verschillende doelgroepen. Op basis van huishoudensamenstelling, leeftijd en inkomen behoren in 2018 bijna 2,3 miljoen huishoudens van woningen tot de doelgroep van de huurtoeslag (HT-doelgroep).

Daarnaast is er vanuit de Europese Commissie de corporatiedoelgroep gedefinieerd, die bestaat uit huishoudens met een inkomen tot bijna 37 duizend euro. Omdat de hoogste inkomensgrens van de doelgroep huurtoeslag onder de 36 duizend euro ligt, behoren alle huishoudens binnen de HT-doelgroep ook automatisch tot de corporatiedoelgroep.

doelgroep huurtoeslag (HT)

De doelgroep huurtoeslag bestaat uit huishoudens met een belastbaar jaarinkomen onder de grens waarop men in aanmerking kan komen voor huurtoeslag. In onderstaande tabel zijn de grensbedragen weergegeven voor 2019.

	2019
1-persoonshuishouden jonger dan de AOW-leeftijd	22.700 euro
Meerpersoonshuishouden jonger dan de AOW-leeftijd	30.825 euro
1-persoonshuishouden ouder dan de AOW-leeftijd	22.675 euro
Meerpersoonshuishouden ouder dan de AOW-leeftijd	30.800 euro

corporatiedoelgroep (EC)

Vanaf 2014 moeten corporaties minimaal 90% van hun voorraad sociale huurwoningen toewijzen aan huishoudens met een gezamenlijk belastbaar inkomen tot 36.798 euro per jaar (2019). Deze inkomensgrens impliceert een nieuwe doelgroep: de zogeheten corporatiedoelgroep.

doorstromer

Een binnen Nederland verhuizend huishouden. Voor en na de verhuizing is het huishouden de

hoofdbewoner van een woning. De vorige woning is na de verhuizing beschikbaar voor nieuwe bewoners.

eengezinswoning

Ook wel een grondgebonden woning. De typen lopen uiteen van een tussenwoning en hoekwoning tot twee onder één kap, villa en landhuis.

eigendomsverhouding

De verhouding van het aantal koopwoningen en huurwoningen ten opzichte van het totaal aantal woningen.

emigratie

Zie buitenlandse migratie.

energetische kwaliteit/energielabel

Het energielabel behorende bij een woning. In totaal zijn er zeven labels oplopend in kwaliteit van G tot en met A.

energieverbruik

Het verbruik per toepassing/huishouden. Veelal gasverbruik per huishouden uitgedrukt in kubieke meters of elektriciteitsverbruik uitgedrukt in kWh.

ethniciteit

Een ethniciteit is een sociaal-culturele identiteit, die een bepaalde groep mensen of een aantal bevolkingsgroepen verbindt.

fiscaal effect

Het fiscaal effect is het belastingvoordeel voor eigenaar-bewoners als gevolg van het saldo van de hypotheekrenteaftrek en het eigenwoningforfait.

G4

Tot de G4 behoren de vier grootste steden van Nederland: Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht.

gebruiksoppervlakte

De oppervlakte gemeten op vloerniveau tussen opgaande scheidingsconstructies die de desbetreffende ruimte of groep van ruimten omhullen (inclusief scheidingswanden). De gebruiksoppervlakte van een gebouw waarin twee of meer gebruiksfuncties zijn gelegen, is de som van de gebruiksoppervlakten van de in dat gebouw gelegen gebruiksfuncties.

huursector

Zie woningmarkt.

huurharmonisatie

Bij harmonisatie van de huur is sprake indien de huurprijs wordt gelijkgetrokken naar de streefhuur. Dit kan plaatsvinden indien de woning door een nieuwe huurder wordt betrokken.

huishoudenstype (huisvestigingssituatie)

Huishoudens kunnen op verschillende manieren worden onderscheiden, zoals eenpersoons- en meerpersoonshuishoudens. Dit laatste type kan onderverdeeld worden naar eenoudergezin, (echt)paar zonder kinderen, (echt)paar met kinderen, niet gezinshuishoudens, inwonend huishouden. Daarnaast kan de prijsklasse van de woning in beschouwing worden genomen.

huurindex

De huurindex wordt gevormd door de zuivere huurverhoging van jaar op jaar. Voor het berekenen van de zuivere huurverhoging wordt de huurverhoging geschoond voor het effect van huurverhoging die voortvloeit uit woningverbetering. De zuivere huurverhoging is dus lager dan de feitelijke huurverhoging. Het effect van harmonisatie ineens (het optrekken van de huur bij nieuwe verhuur) is wel onderdeel van de zuivere huurverhoging.

huurtoeslag

Dit is een door de Belastingdienst uitgekeerde toeslag aan huurders die in verhouding tot hun inkomen duur wonen. Woningen met een huurprijs lager dan de ondergrens van de

huurtoeslag komen niet voor huurtoeslag in aanmerking. Verder wordt iedere huurder geacht een bepaald bedrag aan huur altijd zelf te kunnen betalen, ongeacht de hoogte van het inkomen. Dit is de normhuur, hierover ontvangt niemand huurtoeslag. Voor het deel van de huur tussen de normhuur en de zogenaamde kwaliteitskortingsgrens krijgt degene die voor huurtoeslag in aanmerking komt 100% toeslag. Van de kwaliteitskortingsgrens tot de aftoppingsgrens wordt 75% van de huur door huurtoeslag gedekt.

huurprijsgrenzen

De huurprijsgrenzen zijn afgeleid uit de regeling huurtoeslag.

	2019
Liberalisatiegrens	720,42 euro
Aftoppingsgrens (hoog)	651,03 euro
Aftoppingsgrens (laag)	607,46 euro
Kwaliteitskortingsgrens	424,44 euro

Er bestaan afzonderlijke aftoppingsgrenzen voor één- of tweepersoonshuishoudens en voor drie- of meerpersoonshuishoudens. In bijzondere gevallen kan over het daarboven resterende huurbedrag tot de liberalisatiegrens nog voor 50% door huurtoeslag gedekt worden.

hypotheek

Een lening met een registergoed, bijvoorbeeld onroerend goed, als onderpand. Er zijn vele verschillende hypotheek beschikbaar. De meest voorkomende zijn: levenshypotheek, spaarhypotheek, beleggingshypotheek, aflossingsvrije hypotheek, annuïteitenhypotheek en lineaire hypotheek.

hypotheekrenteaftrek

Een fiscale aftrekpost waarmee de rente van een schuld, aangegaan voor aankoop van de eigen woning, kan worden afgetrokken van het belastbare inkomen.

(nationale) hypotheek garantie (NHG)

Een hypotheek afgesloten met NHG heeft

beperkte financiële risico's, aangezien NHG te allen tijde de schuld dekt. Hier tegenover staan eenmalige kosten.

immigratie

Zie buitenlandse migratie.

index

Een indexcijfer is een getal in de vorm van een percentage dat de verhouding uitdrukt van een grootheid (prijs, kosten, aantal transacties, etc.) tot een referentiewaarde. De waarde van de eenheid op het referentiepunt wordt altijd op 100 gesteld. Een index van 120 betekent dat de grootheid met 20 procent is toegenomen ten opzichte van de referentieperiode, een index van 80 is een afname van 20 procent.

inflatie

Inflatie is de stijging van het gemiddeld prijsniveau (bij vergelijking van prijsniveaus over verschillende jaren wordt dikwijls inflatiecorrectie toegepast).

inkomensafhankelijk huurbeleid

Voor alle sociale huurwoningen geldt dat de huurprijs (deels) afhankelijk is van het inkomen en de grootte van het huishouden. Hierbij is een onderverdeling van drie groepen. Voor de lagere inkomens (tot €38.035, 2019) geldt een maximale huurverhoging van 2,5% (inflatie (1%) + 1,5%). Voor de middeninkomens (€38.035 tot -€42.436, 2019) geldt een percentage van 3% (inflatie + 2%). Voor de hoge inkomens (meer dan €42.436, 2019) geldt een maximale huurverhoging van 5% (inflatie + 4%).

kale huur

De kale huur is de prijs die verschuldigd is voor het enkele gebruik van woonruimte. Dit komt neer op de basisuur verminderd met alle overige kosten die in de huurprijs inbegrepen kunnen zijn zoals servicekosten en energiekosten.

kamers

Het aantal kamers in een woning is het aantal

woon- en slaapvertrekken. De keuken, toilet, badkamer, open zolder, hal en gang tellen niet mee.

koopindex

De koopindex wordt berekend uit het verloop van de gemiddelde verkoopprijs van woningen volgens de Nederlandse Vereniging van Makelaars NVM.

koopsector

Zie woningmarkt.

kwaliteitskortingsgrens

Zie huurtoeslag.

kWh

Afkorting van kilowattuur, een eenheid van elektrische energie.

leegstand

Het aantal woningen dat langer dan 3 maanden leeg staat.

liberalisatiegrens

Zie huurprijsgrenzen.

migratie achtergrond

Een persoon met een migratie achtergrond is een persoon van wie ten minste één ouder in het buitenland is geboren.

migratie achtergrond westers

Personen met westerse migratie achtergrond zijn afkomstig uit: Europa (exclusief Turkije), Noord-Amerika, Australië, Japan en Indonesië (voormalig Nederlands-Indië). Alle overige personen hebben een migratie achtergrond niet-westers.

migratie achtergrond niet-westers

Een persoon met een niet-westerse migratie achtergrond is afkomstig uit een van de landen in de werelddelen Afrika, Latijns-Amerika en Azië (excl. Indonesië en Japan) of Turkije. Op grond van hun sociaal-economische en sociaal-culturele

positie worden personen uit Indonesië en Japan tot de personen met een westerse migratie achtergrond.

migratiesaldo

Het migratiesaldo is het saldo van het aantal vestigers in en het aantal vertrekkers uit een gemeente. Als het aantal vestigers hoger is dan het aantal vertrekkers, dan is het saldo positief. Is het aantal vertrekkers groter dan het aantal vestigers, dan is het saldo negatief.

mutatiegraad

Het aantal verhuizingen in verhouding tot de omvang van de voorraad.

netto huishoudinkomen

De som van de bruto inkomsten van de leden van het huishouden uit arbeid, winst uit onderneming, ontvangen overdrachten en andere inkomsten, verminderd met betaalde overdrachten, de inhouding bij ambtenaren en loon- en inkomstenbelasting. Ontvangen overdrachten zijn uitkeringen van overheden en sociale verzekeringen en overige overdrachten als pensioen, lijfrente en alimentatie c.q. bijstandsverhaal. De andere inkomsten betreffen gratificaties, tantièmes en vaste winstdeling. Bij betaalde overdrachten gaat het om de premies voor sociale verzekeringen. Het netto huishoudinkomen is verder inclusief kinderbijslag en vakantietoeslag.

netto huur

De netto huur is de basishuur verminderd met de huurtoeslag.

netto huurquote

De netto huurquote is de netto huur uitgedrukt als een percentage van het besteedbaar huishoudinkomen. De netto huurquote is de micro-quote die berekend wordt door eerst per huishouden de quote te berekenen en de quotes vervolgens te middelen.

netto koopquote

De netto koopquote zijn de netto hypotheeklasten van eigenaar-bewoners uitgedrukt in een percentage van het netto huishoudinkomen. Het fiscaal voordeel, het eigenwoningforfait en de kooppremie zijn verwerkt. Met in de woning geïnvesteerd eigen vermogen wordt geen rekening gehouden. De netto koopquote is de microquote die berekend wordt door eerst per huishouden de quote te berekenen en de quotes vervolgens te middelen.

netto toevoeging

Het aantal aan de woningvoorraad toegevoegde woningen door nieuwbouw of productie anderszins, verminderd met het aantal onttrekkingen aan de woningvoorraad.

netto vaste woonuitgaven van huurders

De netto vaste woonuitgaven worden gevormd door de kale huur plus de subsidiabele servicekosten minus de huurtoeslag.

netto vaste woonuitgaven van eigenaren

De netto vaste woonuitgaven worden gevormd door som van de bruto hypotheekuitgaven, de opstalverzekering, het eigenaars-deel OZB en de erfpacht, verminderd met het fiscaal effect.

netto woonquote

De totale woonuitgaven (inclusief OPL-heffingen en uitgaven aan nutsbedrijven) uitgedrukt in een percentage van het netto huishoudinkomen. Voor eigenaren-bewoners geldt dat de totale woonuitgaven inclusief onderhoudskosten zijn.

nieuwbouwwoning

Een nieuw gebouwde woning. Dit betekent dat de woning in het desbetreffende jaar is gebouwd/opgeleverd.

nultredenwoning

Een nultredenwoning of toegankelijke woning is een woning die extern en intern toegankelijk is. Een woning is extern toegankelijk als de woonkamer van de woning bereikbaar is zonder

trappen te hoeven lopen. Een woning is intern toegankelijk als de primaire vertrekken (keuken, toilet, bad of douchegelegenheid en tenminste één slaapkamer) zonder traplopen bereikbaar zijn vanuit de woonkamer. Als de primaire vertrekken bereikbaar zijn met een voorziening zoals een traplift, is de woning dus ook intern toegankelijk.

onderhoud

Een corporatie verricht investeringen ten behoeve van onderhoud en woningverbetering. Op het gebied van onderhoud is er sprake van een driedeling: klachtenonderhoud (onderhoud verricht voor het verhelpen van klachten), mutatieonderhoud (onderhoud ter voorbereiding op de komst van nieuwe bewoners) en planmatig onderhoud (periodiek onderhoud).

onderhoudskosten

De maandelijkse uitgaven aan woningonderhoud. De gemiddelde jaarlijkse uitgaven aan woningonderhoud, uitgesplitst naar bouwjaar en vorm van de woning (eengezins of meergezins) zijn verkregen uit de Energiemodule van het WoON.

onttrekkingen

Onttrekkingen van woningen aan de woningvoorraad vinden plaats door verbouw, onbewoonbaarverklaring, buitengebruikstelling, afbraak, brand en andere rampen.

ouderenwoning

Aangepaste woningen bestemd voor zelfstandig wonende ouderen vanaf 55 jaar, het kunnen huur- of koopwoningen zijn.

heffingen OPL, Overige Publiekrechtelijke Lichamen

Het gaat hierbij om heffingen die gemeenten en waterschappen opleggen aan zowel eigenaren als gebruikers van woonruimte zoals OZB, reinigingsheffing, rioolrecht, verontreinigingsheffing, ingezetenenomslag en omslagheffing. Deze heffingen zijn onderdeel van de bijkomende woonlasten.

particuliere huurwoning

Woningen verhuurd door commerciële verhuurders. Commerciële verhuurders zijn institutionele beleggers (zoals banken, pensioenfondsen, verzekerings- en beleggingsmaatschappijen) en particuliere personen.

particulier opdrachtgeverschap

De rijksoverheid wil de zeggenschap van de burger vergroten en particulier opdrachtgeverschap is hier een instrument voor. Bij particulier opdrachtgeverschap is de burger zelf de opdrachtgever van de bouw van het eigen huis, dat wil zeggen dat de toekomstige bewoner zelf de bouwgrond verwerft, zelf bepaalt hoe met welke partijen (aannemer, architect) de woning wordt gerealiseerd. Particulier opdrachtgeverschap kan individueel of collectief met een groep toekomstige bewoners plaatsvinden.

particuliere verhuurder

Particuliere verhuurders zijn institutionele beleggers (banken, pensioenfondsen, verzekerings- en beleggingsmaatschappijen) en particuliere personen die woningen op commerciële basis verhuren of laten verhuren.

pensioenfonds

Een organisatie die zich ten doel stelt om volgens een pensioenregeling na pensionering uitkeringen (pensioen) te doen aan deelnemers aan het fonds, die daartegenover, gedurende hun werkzame leven, pensioenpremie hebben betaald.

prijnsindex

Een prijsindex geeft inzicht in de ontwikkeling van de prijs van een bepaald product door de jaren. Hierbij wordt de prijs van het product in het startjaar op 100 gesteld.

prijsklasse

De huurwoningen kunnen worden onderverdeeld op basis van de maandelijkse huur. Er kunnen vijf klassen worden gekwalificeerd: tot de ondergrens huurtoeslag, tot de kwaliteitskortingsgrens, tot de aftoppingsgrens, tot de liberalisatie-

grens en boven de liberalisatiegrens. Verder wordt een driedeling gehanteerd voor respectievelijk huurwoningen (huurprijs per maand) en koopwoningen (koopprijs woning): laag (<362 euro, <= 200 duizend euro), middelduur (362-555 euro, 200-320 duizend euro) en duur (>=555 euro, >=320 duizend euro).

puntprijs

De puntprijs is de prijs per WWS-punt (zie verder WWS-punten).

semi-starter

Een starter waarvan de woning na verhuizing niet beschikbaar komt voor de woningmarkt, bijvoorbeeld door echtscheiding of door sloop van de woning.

seniorenwoning

Zie ouderenwoning.

serviceflat

Een serviceflat is een appartement dat speciaal geschikt gemaakt is voor ouderen met gemeenschappelijke en individuele voorzieningen.

sociaal minimum

Huishoudens met een inkomen op het sociaal minimum (of het beleidsmatig minimum) vormen de minima. Voor huishoudens tot 65 jaar is het sociaal minimum een bijstandsuitkering, vanaf 65 jaar een AOW uitkering.

sociale verhuurder

Tot de sociale verhuurders behoren woningcorporaties, stichtingen die zonder winstoogmerk zorg dragen voor de huisvesting van specifieke groepen (studenten, ouderen, enz.) en gemeentelijke woningbedrijven (zie ook corporaties).

solvabiliteit

Eigen vermogen als percentage van het balanstotaal (inclusief herwaarderingsreserve). Dit financiële kengetal wordt gebruikt om de kredietwaardigheid van een organisatie in te schatten.

starter

Een starter is een huishouden dat voor verhuizing niet zelfstandig woonde en daarna hoofdbewoner van een woning is. Voor een semi-starter geldt dat de woning wordt gesloopt of dat de bewoners gaan scheiden.

streefhuur

De streefhuur is de gewenste huurprijs die een verhuurder een woning toekent op basis van eigenschappen zoals woningtype, kwaliteit, grootte en ligging. De streefhuur wordt gewoonlijk uitgedrukt in een percentage van de maximaal redelijke huurprijs op basis van het WWS-punten systeem.

toegankelijke woning

Zie nultredenwoning.

toegelaten instelling

Zie woningcorporatie.

toekenningen (huurtoeslag)

Het aantal huishoudens waaraan huurtoeslag is toegekend in het desbetreffende jaar.

transformatie

Het ombouwen van bestaande panden (bijvoorbeeld kantoren) naar woningen.

uitkering

Een uitkering is een som geld die aan iemand wordt toegekend op basis van een sociale verzekering. Mensen die niet in staat zijn om door werk in hun eigen onderhoud te voorzien en mensen die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt verkrijgen middels een uitkering een inkomen.

verhuisbewegingen

Verhuizingen binnen een periode, van bijvoorbeeld een koopwoning naar een huurwoning. De verhuisbewegingen zijn opgebouwd uit de verhuizingen van (semi)starters en doorstromers.

verhuisgeneigd(en)

Men is verhuisgeneigd als men aangeeft binnen twee jaar te willen verhuizen.

verkoopwaarde

De door de bewoner geschatte verkoopwaarde.

vertrekoverschot

Als uit een gebied meer mensen vertrekken dan zich in dat gebied vestigen, is er sprake van een vertrekoverschot.

verzorgd wonen / wonen met diensten / aangepaste woningen

Voorzieningen voor ouderen, mensen met een beperking en cliënten, gericht op (zo lang mogelijk) zelfstandig wonen, waarbij het aanbod tussen wonen, zorg en service gescheiden is; klanten hebben afzonderlijke huur- of koopovereenkomsten, zorgcontracten en serviceabonnementen.

vestigingsoverschot

Van een vestigingsoverschot is sprake als zich in een gebied meer mensen vestigen dan daar vertrekken.

vraagoverschot

Het vraagoverschot is het saldo van door verhuisgeneigde huishoudens gevraagde woningen en de door verhuizing aangeboden woningen. Zie ook: verhuisgeneigd.

woningbezetting

Het aantal mensen dat in een woning woont.

woningcorporatie

Een woningbouwcorporatie of woningcorporatie is een organisatie die zich zonder winstoogmerk richt op het bouwen, beheren en verhuren van betaalbare woonruimte (sociale woningbouw). De taken van de woningcorporaties zijn door het Ministerie van BZK geregeld in de herziene Woningwet (2015).

wooningmarkt

Het geheel aan beschikbare koopwoningen (koopsector) en huurwoningen (huursector) in een bepaald gebied voor huur, koop en verkoop.

woningvoorraad

Het totaal van koop- en huurwoningen in Nederland, dat voor bewoning geschikt is.

Woningwet

De wet die erop toeziet dat corporaties betaalbare woningen beschikbaar stellen voor huishoudens met een relatief laag inkomen. De wet waarborgt de kwaliteit van de sociale huisvesting, beperkt financiële risico's en regelt een passende woningtoewijzing van sociale huurwoningen aan de doelgroep.

wooneenheid (zelfstandig/onzelfstandig)

Een wooneenheid is een deel van een voor permanente bewoning bestemd gebouw dat niet voldoet aan de woningdefinitie, bijvoorbeeld door het ontbreken van een keukeninrichting, het ontbreken van een toilet of waarvan de toegang uitkomt op een gang, overloop of portaal. Ter compensatie dient het gebouw waarin de wooneenheid is gelegen te beschikken over een gemeenschappelijke voorziening voor de ontbrekende elementen. Er is sprake van een zelfstandige wooneenheid als de woonruimte beschikt over een eigen keuken en toilet en van een onzelfstandige wooneenheid als de keuken en/of toilet ontbreekt. Voorbeelden van wooneenheden, welke niet tot de woningvoorraad worden gerekend, zijn woonwagens, standplaatsen en eenheden in verzorgingstehuizen.

woonuitgaven

De totale woonuitgaven vormen het totale bedrag aan woonkosten, zoals huur- of hypotheeklasten, inclusief de bijkomende woonuitgaven zoals: onroerendzaakbelasting, premies voor woonverzekeringen, rioolrechten, gas, water, elektra.

woonoppervlak

Het deel van het perceel dat bebouwd is voor de woning.

woonquote

De netto woonquote is het percentage van het netto huishoudinkomen dat besteed wordt aan de totale woonuitgaven.

woonzorgcomplex

Groep van woningen voor ouderen, waarbij de bewoners zo nodig begeleiding en ondersteuning ontvangen.

WOZ-waarde

De WOZ-waarde is de getaxeerde waarde die wordt gebruikt voor de gemeentelijke OZB-aanslag, voor de omslagheffing van de waterschappen en voor de inkomstenbelasting (eigenwoningforfait). WOZ is een afkorting voor de Wet Waardering Onroerende Zaken.

WWS-punten

Met het Woningwaarderingstelsel kan de kwaliteit van de woning in punten worden uitgedrukt (de WWS punten). Aan diverse kenmerken van de woning worden punten toegekend, onder andere aan het oppervlak van de kamers, de voorzieningen (type verwarming, sanitair), de isolatie en ligging. Aan dit puntenaantal is een maximaal redelijke huurgrens gekoppeld, zodat kan worden vastgesteld of de huurprijs in redelijke verhouding staat tot de kwaliteit van een woning.

zittende /niet-zittende huurder

De verkoop van een huurwoning kan plaatsvinden aan de huurder ('zittende huurder') of aan een nieuwe bewoner ('niet-zittende huurder').

zuivere huurverhoging

Bij de zuivere huurverhoging wordt de normale huurverhoging geschoond voor het effect van huurverhoging die voortvloeit uit woningverbetering.

Inhoud per tabel

1. Woningvoorraad	9
1.1 Kenmerken woningvoorraad naar eigendom, woningtype, bouwjaar en oppervlakte, 2018	10
1.2 Woningvoorraad naar eigendom en woningtype, 2012-2018	11
1.3 Woningvoorraad naar gebruiksoppervlakte en bouwjaar, 2012-2018	12
1.4 Gebruiksoppervlakte naar bouwjaarklasse, 2018	13
1.5 Kenmerken van de woningvoorraad naar huishoudenstype, 2018	14
1.6 Huurwoningvoorraad naar WOZ-waarde, 2018	15
1.7 Koopwoningvoorraad naar WOZ-waarde, 2018	16
1.8 Mutaties in de woningvoorraad, 2012-2018	17
1.9 Onttrekkingen aan de woningvoorraad naar bouwjaar, 2000-2017	18
1.10 Onttrekkingen aan de woningvoorraad naar woningtype en eigendomsverhouding, 2000-2017	19
1.11 Toevoegingen aan de woningvoorraad naar woningtype en eigendomsverhouding, 2000-2017	20
2. Nieuwbouw	21
2.1 Voltooide nieuwbouwwoningen totaal en afgegeven bouwvergunningen naar opdrachtgever, 1996-2018	22
2.2 Voltooide nieuwbouwwoningen naar woningtype en gebruiksoppervlakte, 2017	23
2.3 Afgegeven bouwvergunningen naar eigendomsvorm en opdrachtgever, 2010-2017	24
2.4 Bouwvergunningen naar eigendomsvorm, bouwkosten en inhoud woningen, 2000-2016	25
2.5 Gemiddeld aantal maanden tussen verkoop en oplevering van nieuwbouwwoningen, 2012-2017	26
2.6 Gemiddelde afzetsnelheid per woning, 2007-2017	27
2.7 Nieuwbouw door transformatie ¹ , 2014-2017	28
2.8 Verkooprijke per kwartaal van nieuwe en bestaande koopwoningen, 2015-2018	29
2.9 Inflatie, consumentenprijsindex en prijsindex bouwkosten nieuwbouw (2005=100), 2005-2018	30
3. Verhuizingen	31
3.1 Verhuisbewegingen, 2000-2018	32
3.2 Binnenlandse migratie (verhuizingen tussen provincies), 2011-2017	33
3.3 Gerealiseerde verhuizingen van starters en doorstromers naar huur- en koopsector, 2001-2018	34
3.4 Gerealiseerde verhuizingen van starters en doorstromers naar huur- en koopsector en verhuissafstand, 2007-2018	35
3.5 Leeftijd waarop huishoudens zijn verhuisd naar doorstromers en starters, 2010-2018	36
3.6 Samenstelling huishoudens naar doorstromers en starters, 2010-2018	37
3.7 Beslist verhuisgeneigden naar levensfase en type huishouden, 2012-2018	38
3.8 Motieven voor verhuizing van beslist verhuisgeneigden naar leeftijd en samenstelling (als % van de verhuisgeneigde huishoudens), 2018	39
3.9 Beslist verhuisgeneigden naar gewenste woonvorm, 2012-2018	40
3.10 Verhuiskansen van beslist verhuisgeneigden naar leeftijd, huishoudsamenstelling en soort verhuizing, 2 jaar na het WoON, 2009-2017	41

4. Bewoners	43
4.1 Bevolking, huisvesting en huishoudens, 2018	44
4.2 Samenstelling huishoudens, 1986-2018	45
4.3 Huisvesting naar huishoudenstype en woningtype, 2018	46
4.4 Huishoudenstypen naar leeftijd, 2018	47
4.5 Samenstelling huishoudens, 2018	48
4.6 Kenmerken van woningen naar achtergrond, 2018	49
4.7 Eigenaar-bewoners naar leeftijdsklasse, 2006-2018	50
4.8 Ontvangers huurtoeslag naar leeftijdsklassen	51
4.9 Doelgroep huurtoeslag en inkomensafhankelijk huurbeleid, huursector, 2009-2018	52
4.10 Doelgroep huurtoeslag en inkomensafhankelijk huurbeleid naar woonsituatie, huursector, 2018	53
4.11 Huisvesting doelgroep inkomensafhankelijk huurbeleid, woonachtig in huurwoningen naar prijsklasse, 2018	54
4.12 Zelfstandig wonende oudere huishoudens naar woonvorm en leeftijd, 2018	55
4.13 Ouderen naar lichamelijke beperking, 2018	56
5. Betaalbaarheid	57
5.1 Besteedbaar inkomen van huishoudens naar woningbezit, 2011-2017	58
5.2 Inkomensverdeling in de grote steden, 2017	59
5.3 Ontwikkeling van de huur- en koopprijzen (2000=100), 2000-2018	60
5.4 Aantal woningen (x 1.000) naar WOZ-waarde, 2018	61
5.5 Ontwikkeling van de kale huur naar type verhuurder, 2010-2018	62
5.6 Gemiddelde kale huur naar woningtype, 2000-2018	63
5.7 Huurverhoging, inflatie en reële huurstijging, 2010-2018	64
5.8 Zuivere huurverhoging naar type verhuurder, 2018	65
5.9 Prijs en kwaliteit van huurwoningen naar woningkenmerken en type verhuurder, 2018	66
5.10 Opbouw maandelijkse woonuitgaven van huurders, 2018	67
5.11 Opbouw maandelijkse woonlasten naar inkomensgroep in een huurwoning, 2018	68
5.12 Ontwikkeling opbouw maandelijkse woonuitgaven van huurders, 2012-2018	69
5.13 Netto huur- en woonquote naar provincie, 2012-2018	70
5.14 Uitgaven betaalbaarheid, 2006-2023	71
5.15 Aantal toekenningen huurtoeslag per jaar (x 1.000), 2008-2016	72
5.16 Toegekende huurtoeslag regionaal, 2016	73
5.17 Opbouw maandelijkse woonuitgaven van eigenaar-bewoners, 2018	74
5.18 Opbouw van de maandelijkse woonlasten naar inkomensgroep in een koopwoning, 2018	75
5.19 Ontwikkeling opbouw maandelijkse woonuitgaven van eigenaar-bewoners, 2012-2018	76
5.20 Netto koop- en woonquote naar provincie, 2012-2018	77
5.21 Ontwikkeling totale hypotheekschuld van huishoudens, 2011-2018	78
5.22 Nieuwe hypotheek op woningen, 2005-2018	79
5.23 Lopende hypotheek naar soort, 2018	80
6. Energie	81
6.1 Energetische kwaliteit woningen naar bouwjaar, 2018	82
6.2 Energetische kwaliteit woningen naar eigendom, 2018	83
6.3 Energetische kwaliteit woningen naar woningtype, 2018	84
6.4 Gemiddeld energieverbruik van huishoudens per toepassing, 1997-2017	85

6.5	Gasverbruik van huishoudens naar energielabels, 2018	86
6.6	Energielabel en leeftijd hoofdbewoner, 2018	87
6.7	Elektriciteitsverbruik van huishoudens naar prijsklasse van de woning, 2018	88
6.8	Geregistreerde energielabels woningen, 2012-2018	89
6.9	Energiequote (gas en elektra) naar besteedbaar huishoudinkomen, 2018	90
6.10	Woningen met energiebesparende maatregelen naar type woning, 2007-2012	91
7.	Woningcorporaties	93
7.1	Aantal corporaties naar grootteklasse, 2017	94
7.2	Woningvoorraad naar prijsklasse, 2017	95
7.3	Aantal corporaties en gemiddeld woningbezit, 1997-2017	96
7.4	Opbouw bezit corporaties naar type woning en bouwjaarklasse, 2017	97
7.5	Omvang bezit corporaties naar DAEB en niet-DAEB, 2017	98
7.6	Toegankelijke woongelegenheden van corporaties, 2017	99
7.7	Mutaties aantal woongelegenheden, 2012-2017	100
7.8	Mutatiegraad van zelfstandige huurwoningen 2012-2017	101
7.9	Woningtoewijzing door corporaties naar type huishouden, leeftijd en inkomen, 2017	102
7.10	Passende woningtoewijzing conform Woningwet, 2012-2017	103
7.11	Passende woningtoewijzing conform EU besluit ¹ , 2016-2017	104
7.12	Huurprijsontwikkeling van zelfstandige huurwoningen, 2012-2017	105
7.13	Investeringsvoornemens coporaties, 2016-2022	106
7.14	Gemiddeld aantal WWS-punten per zelfstandige huurwoningen naar provincie, 2017	107
7.15	Gemiddelde WOZ-waarde per zelfstandige huurwoningen naar provincie, 2017	108
7.16	Verhouding gemiddelde maandhuur en WOZ-waarde van zelfstandige huurwoningen, 2017	109
7.17	Verkoop corporatiewoningen aan particulieren, 2017	110
7.18	Verkoop bestaande corporatiewoningen en nieuwbouwkoop met korting, 2013-2017	111
7.19	Uitgaven van corporaties aan leefbaarheid totaal volume (DAEB) en per DAEB-woongelegenheden, 2012-2017	112
7.20	Investerings in onderhoud en woningverbetering, 2011-2017	113
7.21	Huisuitzettingen en huurachterstanden naar grootteklasse, 2017	114
8.	Prognoses	115
8.1	Prognose bevolkingsomvang naar leeftijd, 2019-2050	116
8.2	Prognose huishoudontwikkeling naar leeftijd, 2019-2050	117
8.3	Vergrijzing van de bevolking naar huishoudtype, 2019-2050	118
8.4	Prognose huishoudontwikkeling naar huishoudtype, 2019-2050	119

Colofon

Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de daaronder ressorterende afdelingen, diensten en personen aanvaarden geen enkele aansprakelijkheid uit welke hoofde dan ook voor het gebruik van de in de publicatie vermelde gegevens. Een ieder blijft in deze volledig zelf aansprakelijk.

Bestelgegevens

Via www.rijksoverheid.nl kunt u deze publicatie downloaden en/of bestellen.

Deze publicatie is een uitgave van:

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties
Turfmarkt 147, 2511 DP Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Maart 2019